

Hem>Rättsliga åtgärder>Var och hur>Vilket lands lag gäller?

Vilket lands lag gäller?


Om sakförhållandena i den rättstvist du är invecklad i avser flera länder måste det fastställas vilket lands lag domstolen ska tillämpa när den fattar beslut i sakfrågan.

Då handeln och resandet ökar alltmer ökar också risken för att ett företag eller en privatperson råkar i en tvist som har en internationell dimension. Det kan vara fråga om att parterna har olika nationalitet, att de bor i olika länder eller att de har ingått ett avtal som gäller en transaktion som äger rum utomlands. Om en tvist uppstår räcker det inte att man fastställer vilken domstol som har internationell **behörighet** att avgöra målet, utan det måste också fastställas vilken lag som ska tillämpas för att avgöra själva saken.

Om du vill läsa fördjupad information från ett visst land väljer du det landets flagga.

Senaste uppdatering: 18/01/2019

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller återopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på  av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Vilken lag är tillämplig? - Belgien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

De bindande rättskällorna i Belgiens inhemska rätt är lagstiftningen, de allmänna rättsprinciperna och sedvanerätten. Lagstiftning ska antas av en offentlig myndighet. De allmänna rättsprinciperna är rättsligt bindande eftersom samhället är övertygat om deras rättsliga värde. Sedvanerätten består av oskrivna bruk och allmänt godtagen praxis.

I Belgien måste inte domstolarna följa prejudikat: rättspraxis och rättsdoktrinen är av stor betydelse men är inte bindande. Domstolsavgöranden är endast bindande för målets parter och är inte bindande för andra domare som meddelar utslag i liknande mål. Med undantag av författningsdomstolen (*Cour constitutionnelle/Grondwettelijk Hof*) kan ingen domstol kräva att andra domstolar ska följa dess prejudikat. Till och med en dom i kassationsdomstolen (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*), som kan upphäva en dom i en lägre domstol och återförvisa målet, är inte bindande för den domstol som handlägger målet på nytt. Endast om kassationsdomstolen meddelar en dom för andra gången i samma mål blir innehållet i domen bindande för den domstol som anmodas att meddela en slutlig dom.

1.2 Multilaterala konventioner

Observera att belgiska utrikesministeriet har en databas med en översikt över bilaterala och multilaterala konventioner som har undertecknats sedan 1987:

 <https://diplomatie.belgium.be/fr/traites/>

 <https://diplomatie.belgium.be/nl/verdragen/>

 <https://diplomatie.belgium.be/de/vertrage/>

 <https://diplomatie.belgium.be/en/treaties/>

Texten i flera gällande konventioner i Belgien offentliggörs i det belgiska officiella kungörelseorganet (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*), som finns på webben sedan 1997:  <http://justice.belgium.be/>

Dessutom finns texten till många konventioner på samma webbplats även om de ingicks före 1997, under rubriken *Législation consolidée/Geconsolideerde Wetgeving* (2 800 poster den 1 augusti 2004).

Belgien är i princip en suverän stat med överordnad myndighet över dem som omfattas av dess domstolars behörighet. Mot bakgrund av samhällets ökande internationalisering är dock Belgien i allt högre grad bundet av bestämmelser som fastställs av överstatliga och internationella organisationer och institutioner. Särskilt Europeiska unionen (EU), Förenta nationerna (FN), Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och Europarådet har präglat belgisk rätt genom antagandet av fördrag och förordningar (som inte behöver vara direkt tillämpliga) och genom införandet av direktiv och processer för rättslig harmonisering för att medlemsstaterna i dessa organisationer ska anpassa sina inhemska rättssystem till varandra.

De konventioner om de mänskliga rättigheterna som är direkt tillämpliga i Belgien är Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och den europeiska sociala stadgan, som båda antogs av Europarådet. Motsvarande texter på FN-nivå är konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter respektive den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.


Som överstatlig organisation har Europeiska unionen (EU) ett betydande inflytande på sina medlemsstater, däribland Belgien. EU:s huvudsakliga rättsliga instrument är förordningar, som är direkt tillämpliga, och direktiv, som måste införlivas av medlemsstaterna själva.

Talrika institutioner och organisationer deltar aktivt i utvecklingen av olika rättsområden, t.ex. internationell privaträtt, internationell straffrätt och internationell handelsrätt och ekonomisk rätt. För att bara nämna några: FN, Uncitral, Haagkonferensen för internationell privaträtt, Unidroit, Europarådet, EU och EG, Internationella civilståndskommissionen, Internationella sjöfartsorganisationen (IMO), Iata (internationell lufttransport), Beneluxunionen med flera.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Både de federala myndigheterna och myndigheterna i Belgiens regioner får ingå bilaterala konventioner med andra länder eller regioner i världen, beroende på om innehållet omfattas av deras egna befogenheter. De flesta av dessa konventioner ingås med grannländer eller länder med vilka Belgien har nära eller viktiga handelsförbindelser.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

Lagen av den 16 juli 2004 om kodex för internationell privaträtt offentliggjordes i det officiella kungörelseorganet den 27 juli 2004 ( <http://justice.belgium.be/>). Den finns på samma webbplats under rubriken *Législation consolidée/Geconsolideerde Wetgeving*.

I detta faktablad förklaras situationen enligt kodexen för internationell privaträtt. Bestämmelserna i kodexen, som rör både internationell behörighet och verkan av utländska domstolsavgöranden och officiella handlingar, är tillämpliga på talan som väcks efter att lagen trädde i kraft och domstolsavgöranden och officiella handlingar som meddelas efter att lagen trädde i kraft. Äldre mål som inte omfattas av kodexens övergångsbestämmelser omfattas av ett brett spektrum av lagstiftning och en omfattande rättspraxis och rättsdoktrin. Följande webbplatser kan vara användbara:

- <http://www.law.kuleuven.be/ipr>
- <http://www.ipr.be/>
- <http://www.dipr.be/>

Kodexen är endast tillämplig i den mån målet inte omfattas av internationella konventioner, EU-rätten eller särskild lagstiftning.

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Belgiska domare tillämpar inte endast belgisk rätt. De måste ofta meddela avgöranden på grundval av utländsk rätt.

Enligt belgisk internationell privaträtt ska utländsk rätt tillämpas på grundval av den godtagna tolkningen i det främmande landet. Om domstolen inte kan avgöra vad den utländska lagen i sig har för innehåll, kan den begära hjälp av parterna. Om det är uppenbart omöjligt för domstolen att i rimlig tid avgöra vad den utländska lagen har för innehåll måste den tillämpa belgisk rätt (artikel 15 i kodexen).

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Sedan kodexen antogs är renvoi inte längre allmänt godtaget (artikel 16 i kodexen). Kodexen innehåller dock ett undantag för den lag som är tillämplig för juridiska personer (artikel 110) och en möjlig renvoi till belgisk rätt om fysiska personers rättshandlingsförmåga (se nedan).

2.3 Ändring i anknytning

Anknytningen kan variera över tid (t.ex. enligt nationalitet) eller rum (t.ex. enligt hemvist).

i kodexen för internationell privaträtt görs ett försök att reglera de vanligaste situationer då det föreligger en ändring i anknytning.

När det exempelvis gäller rättsverkningarna av äktenskap är den första anknytningen enligt kodexen makarnas hemvist vid den tidpunkt då rättsverkningarna åberopas (artikel 48).

När det gäller förhållandet föräldrar–barn anges det i kodexen att tillämplig lag är lagen i det land där personen, vars faderskap eller moderskap det handlar om, är medborgare vid tidpunkten för barnets födelse (artikel 62).

Sakrätt i fast egendom omfattas av lagen i den stat där egendomen är belägen vid den tidpunkt rätten åberopas. i kodexen anges dock att förvärvet och förlusten av sådana rättigheter omfattas av lagen i den stat där egendomen är belägen vid tidpunkten för de handlingar eller sakförhållanden som förvärvet eller förlusten av rätten (artikel 87) bygger på.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

De vanliga lagvalsreglerna gäller inte i en rad fall som anges i kodexen.

1. Undantagsvis är den rätt som anges i kodexen inte tillämplig när det med hänsyn till alla omständigheter är uppenbart att situationen endast har en mycket svag koppling till Belgien och har en mycket stark koppling till en annan stat. I sådana fall gäller rätten i den andra staten (artikel 19).

2. De internationellt tvingande eller offentligrättsliga reglerna i belgisk rätt för en internationell situation, oavsett vilken rätt som anges i lagvalsreglerna, är fortfarande tillämplig (artikel 20).

3. Det finns ett undantag för internationell ordre public som gör det möjligt att inte tillämpa vissa aspekter av en utländsk rätt om deras verkan skulle vara oförenlig med det belgiska rättssystemet (artikel 21).

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Den belgiska domstolen kan kräva att parterna fastställer innehållet i och tillämpningsområdet för den utländska rätten. Domstolen kan även tillämpa den europeiska konventionen angående upplysningar om innehållet i utländsk rätt, som undertecknades i London den 7 juni 1968. Om det krävs officiella bevis ombeds parten att inge en förklaring som kallas *certificat de coutume*, i vilken vederbörande utländska myndigheten lämnar officiellt bevis på de bestämmelser som är eller var tillämpliga i landet.

3 Lagvalsregler

När den belgiska domstolen är behörig enligt de nämnda bestämmelserna måste den ändå överväga vilken lag den ska tillämpa i tvisten. Den avgör denna fråga i enlighet med belgisk internationell privaträtt. Beroende på tvistefrågan finns det olika moment som kan anknyta målet till ett visst rättssystem. i kodexen för internationell privaträtt, som är strukturerad enligt ämne, anges tillämplig anknytning enligt ämnesområde. Vissa av dessa områden tas upp i det följande.

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Detta område omfattas av förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008, känd som Rom I-förordningen. Genom kodexen för internationell privaträtt utvidgas tillämpningen av den gamla Romkonventionen från 1980 till de avtalsfrågor som var uteslutna från dess tillämpningsområde. Kodexen ska snart anpassas för att ta hänsyn till den situation som har uppstått genom att den gamla Romkonventionen har ersatts av Rom I-förordningen.

Vissa frågor som är uteslutna från förordningens tillämpningsområde omfattas dock av särskilda bestämmelser, antingen

- enligt internationella konventioner (särskilt Genèvekonventionen av den 7 juni 1930 för lösande av vissa lagkonflikter på växelrättens område och Genèvekonventionen av den 19 mars 1931 för lösande av vissa lagkonflikter på checkrättens område), eller
- enligt särskilda bestämmelser i kodexen (särskilt artikel 124 om trustar och artikel 111 om partnerskapsavtal).

Slutligen bör det noteras att vissa internationella konventioner fortsätter att vara tillämpliga i enlighet med artikel 25 i förordningen, nämligen

- Budapestkonventionen av den 21 juni 2001 om avtal för varutransporter på de inre vattenvägarna,
- den internationella konventionen om bärgning, London, den 28 april 1989,
- de internationella konventionerna rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om assistans och bärgning, som undertecknades i Bryssel den 23 september 1910, och det bifogade protokollet om undertecknande.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Detta område omfattas av förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007, känd som Rom II-förordningen. Genom kodexen för internationell privaträtt utvidgas tillämpningen till frågor som är uteslutna från dess tillämpningsområde.

Vissa frågor som inte omfattas av förordningen omfattas dock av särskilda bestämmelser. Förpliktelser som har sin grund i ärekränkning eller i kränkning av privatlivet eller personlighetskyddet omfattas exempelvis av rätten i den stat där händelsen inträffade eller skadan uppkom eller hotade att uppkomma, enligt sökandens val, såvida inte den ansvariga personen fastställer att han eller hon inte på förhand kunde ha vetat att skadan skulle uppkomma i den staten (artikel 99).

Det bör noteras att vissa internationella konventioner fortsätter att vara tillämpliga i enlighet med artikel 28 i förordningen, nämligen

- Haagkonventionen av den 4 maj 1971 om tillämplig lag för trafikolyckor,
- den internationella konventionen om fastställande av vissa gemensamma bestämmelser med avseende på domstols behörighet på privaträttens område i fråga om fartygs sammanstötning, den internationella konventionen om fastställande av vissa gemensamma bestämmelser med avseende på domstols behörighet på straffrättens område i fråga om fartygs sammanstötning och andra navigeringsincidenter samt den internationella konventionen om kvarstad och liknande säkerhetsåtgärder (arrest) i havsgående fartyg, som alla undertecknades i Bryssel den 10 maj 1952,
- den internationella konventionen om bärgning, London, den 28 maj 1989,
- konventionen om meddelande av europeiska patent, München, den 5 oktober 1973,

– den internationella konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om kvarstad å luftfartyg av den 29 maj 1933,
– de internationella konventionerna rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om assistans och bärgning, som undertecknades i Bryssel den 23 september 1910, och det bifogade protokollet om undertecknande.

3.3 Personalstatut

Om inte annat föreskrivs i kodexen för internationell privaträtt är tillämplig lag i tvister som rör personalstatut lagen i den stat som personen är medborgare i. När det gäller fysiska personers rättshandlingsförmåga omfattar kodexen en bestämmelse om begränsad renvoi: frågan regleras av belgisk rätt om den utländska rätten kräver tillämpning av belgisk rätt (artikel 34 i kodexen).

I enlighet med den allmänna principen är tillämplig lag för fastställande av efternamn och förnamn lagen i den stat som personen är medborgare i (artikel 37).

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Som allmän regel för fastställandet av tillämplig lag anges det i artikel 62 i kodexen för internationell privaträtt att fastställelsen och bestridandet av en persons faderskap eller moderskap omfattas av lagen i den stat som personen är medborgare i vid tidpunkten för barnets födelse eller, om fastställelsen av faderskapet eller moderskapet är resultatet av en frivillig handling, vid tidpunkten för denna handling.

3.4.2 Adoption

Villkoren för fastställandet av en adoption regleras av adoptantens nationella rätt eller adoptanternas gemensamma nationella rätt. Om adoptanterna inte har samma nationalitet regleras villkoren av lagen i deras hemvist eller, i annat fall, av belgisk rätt.

Tillämplig lag för de olika medgivanden som krävs är lagen i den stat där adoptivbarnet har sin hemvist. Om denna lag inte kräver adoptivbarnets samtycke eller inte tillåter adoption regleras adoptivbarnets samtycke av belgisk rätt (artiklarna 67 och 68 i kodexen för internationell privaträtt).

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

När det gäller tillämplig lag för äktenskap görs det i kodexen för internationell privaträtt skillnad mellan

1. äktenskapslöftet: lagen i den stat där de framtida makarna har sin hemvist eller, i annat fall, lagen i den stat som de båda framtida makarna är medborgare i eller, i annat fall, belgisk rätt (artikel 45 i kodexen),
2. äktenskapets ingående: den nationella rätten för varje make/maka, med möjligt undantag för samkönat äktenskap, då bestämmelsen i en utländsk rätt som förbjuder sådant äktenskap utesluts om en av makarna är medborgare eller har sin hemvist i en stat vars rätt tillåter sådant äktenskap (artikel 46 i kodexen),
3. formaliteter: lagen i den stat där vigseln äger rum (artikel 47 i kodexen),
4. äktenskapets rättsverkningar: lagen i den stat där de framtida makarna har sin hemvist eller, i annat fall, lagen i den stat som de båda framtida makarna är medborgare i eller, i annat fall, belgisk rätt (artikel 48 i kodexen).

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

När det gäller partnerskap eller andra former av sammanboende som ska registreras skiljer man i belgisk rätt mellan förhållanden mellan sammanboende par som skapar ett band som motsvarar äktenskap, och förhållanden som inte skapar ett band som motsvarar äktenskap.

Tillämplig lag för det förstnämnda är lagen för äktenskap (se ovan), medan tillämplig lag för samboförhållanden som inte skapar ett band som motsvarar äktenskap är lagen i den stat där samboförhållandet registrerades för första gången.

Det finns inga särskilda bestämmelser för oregistrerade samboförhållanden.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 är tillämplig på äktenskapsskillnad och separation.

3.5.4 Underhållsskyldighet

I artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet hänvisas det till Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet. Den allmänna regeln är att tillämplig lag är lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist. Det finns dock särskilda bestämmelser för förhållandet mellan barn och föräldrar, för personer yngre än 21 år i deras förhållande med andra personer än deras föräldrar, för förhållandet mellan makar och tidigare makar och för förhållandet mellan personer vars äktenskap har upplösts genom återgång. Protokollet innehåller även en bestämmelse som tillåter parterna att ange tillämplig lag.

Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag för underhåll till barn är dessutom tillämplig i förbindelserna mellan Belgien och en stat som är part i konventionen utan att ha ratificerat ovanstående Haagprotokoll av den 23 november 2007.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Makarna får själva välja vilken lag som ska reglera deras förmögenhetsförhållanden. Alternativen är begränsade: lagen i den stat där makarna hade sin första hemvist efter vigseln, eller den nationella rätten för en av makarna (artikel 49 i kodexen för internationell privaträtt).

Om tillämplig lag inte har valts regleras förmögenhetsförhållandena av lagen i den stat där makarna hade sin första hemvist efter vigseln. Om deras hemvist inte var i samma stat är tillämplig lag lagen i den stat som båda makarna var medborgare i vid tidpunkten för vigseln. I övriga fall är tillämplig lag lagen i den stat där vigseln ägde rum (artikel 51 i kodexen),

3.7 Arv och testamente

Detta område omfattas av förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg.

3.8 Sakrätt

Den ort där egendomen är belägen avgör också tillämplig lag (artikel 87 i kodexen för internationell privaträtt).

3.9 Insolvens

Insolvens omfattas av förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden. Grundprincipen i förordningen är att det finns ett enda allmängiltigt huvudinsolvensförfarande, möjligen följt av territoriella sekundärförfaranden.

Senaste uppdatering: 05/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Vilken lag är tillämplig? - Tjeckien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Den viktigaste nationella rättsakten i lagvalsreglerna är lag nr 91/2012 om internationell privaträtt.

1.2 Multilaterala konventioner

Ett urval viktiga multilaterala internationella konventioner om tillämplig rätt:

Konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om internationell luftbefordran, Warszawa 1929

Konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg, 1956

Guadalajarakonventionen för fastställande av vissa gemensamma bestämmelser rörande internationell luftbefordran som utföres av annan än den avtalslutande transportören, 1961

Wienkonventionen om ansvarighet för atomskada, 1963

Haagkonventionen om tillämplig lag rörande trafikolyckor, 1971

Konventionen om fraktavtalet vid internationell passagerar- och bagagebefordran på väg (CVR), 1973

Konventionen om preskriptionstid vid internationella köp av varor, 1974

FN-konventionen om sjötransport av gods, 1978

Romkonventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, 1980

FN-konventionen angående avtal om internationella köp av varor, Wien 1980

Fördraget om internationell järnvägstrafik, 1980

Konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn, Haag 1996

Konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter, Montreal 1999

Haagkonventionen om internationellt skydd av vuxna, 2000

Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet, 2007 (EU som helhet är part i protokollet)

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Ett urval viktiga bilaterala internationella avtal om tillämplig rätt:

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Folkrepubliken Albanien om rättslig hjälp i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1959

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Socialistiska federala republiken Jugoslavien om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1964 (tillämpligt för alla de stater som tidigare hörde till Jugoslavien)

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Bulgarien om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1976

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Mongoliet om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1976

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Republiken Kuba om ömsesidig rättslig hjälp i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1980

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Sovjetunionen om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1982 (tillämpligt för Ryska federationen och flera andra stater som tidigare hörde till Sovjetunionen)

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Socialistiska republiken Vietnam om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga frågor, 1982

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Polen om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje-, arbets- och straffrättsliga frågor, 1987

Avtalet mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Ungern om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, 1989

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Rumänien om rättslig hjälp i civilrättsliga frågor, 1994

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Ukraina om rättslig hjälp i civilrättsliga frågor, 2001

Avtalet mellan Republiken Tjeckien och Republiken Uzbekistan om rättslig hjälp och om rättsförhållanden i civil- och straffrättsliga frågor, 2002

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Denna fråga regleras i avsnitt 23 i lagen om internationell privaträtt.

Domstolen tillämpar den utländska lagen på eget initiativ. Lagen gäller på samma sätt som i det land där den är i kraft. Bestämmelserna i den tillämpliga lagen är de bestämmelser som skulle tillämpas för ett beslut i ärendet i det land där lagen är i kraft, oavsett bestämmelsernas rangordning i systemet eller offentligrättsliga status, förutsatt att de inte strider mot bestämmelserna i den tjeckiska lag som måste tillämpas.

Domstolen fastställer på eget initiativ vilken del av den utländska lagen som ska tillämpas. Domstolen eller den offentliga myndighet som beslutar i ärenden som omfattas av lagen i fråga vidtar alla de åtgärder som krävs för att fastställa denna lag.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Denna fråga regleras generellt sett i avsnitt 21 i lagen om internationell privaträtt.

Renvoi godtas, förutom vid avtals- och arbetsrättsliga förhållanden. Om parterna har valt tillämplig lag får lagvalsreglerna endast beaktas om parterna kommer överens om detta.

2.3 Ändring i anknytning

Vanligtvis bedöms ett visst kriterium endast när ett juridiskt relevant faktum är under bedömning. Vid vissa tillfällen kan en fråga självklart avgöras genom särskilda lagvalsregler – se till exempel bestämmelserna om sakrätt i punkt 3.8.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Denna fråga regleras generellt sett i avsnitt 24 i lagen om internationell privaträtt.

Den lag som bör tillämpas, enligt lagen om internationell privaträtt, får inte enbart tillämpas i undantagsfall om det skulle förefalla oproportionerligt och strida mot en förnuftig och rättvis uppgörelse mellan parterna, efter att vederbörlig hänsyn tagits till samtliga omständigheter i ärendet och i synnerhet till parternas motiverade förväntan när det gäller tillämpningen av en annan lag. På dessa villkor, och om andra personers rättigheter inte påverkas, ska den tillämpliga lagen vara den som valts genom en sådan uppgörelse.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Denna fråga regleras i avsnitt 23 i lagen om internationell privaträtt.

Domstolen fastställer på eget initiativ vilken del av den utländska lagen som ska tillämpas. Domstolen eller den offentliga myndighet som beslutar i ärenden som omfattas av lagen i fråga vidtar alla de åtgärder som krävs för att fastställa denna lag.

Om domstolen eller den offentliga myndighet som beslutar i ärenden som omfattas av lagen i fråga inte känner till den utländska lagens innebörd, kan den begära ett yttrande från justitieministeriet för att fastställa denna.

Om den utländska lagen inte kan fastställas inom rimlig tid, eller om lagen omöjligt kan fastställas, ska tjeckisk lag vara tillämplig.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Avtalsförpliktelser regleras i avsnitten 87 och 89 i lagen om internationell privaträtt. Detta inbegriper endast sådana avtalsförpliktelser eller aspekter av dessa som inte omfattas av EU-lagstiftningen eller internationella avtal, såvida det inte i denna lagstiftning eller i dessa avtal föreskrivs att de ska omfattas av lagen. Det är därmed en sekundär bestämmelse.

Avtal regleras genom lagen i det land som avtalet har störst anknytning till, om inte parterna har valt tillämplig lag. Lagvalet måste göras uttryckligen eller framgå tydligt av avtalsbestämmelserna eller omständigheterna i ärendet.

Försäkringsavtal regleras genom lagen i det land är försäkringstagaren har sin hemvist. Parterna får välja tillämplig lag för ett försäkringsavtal.

I fråga om försäkringsavtal som omfattas av Rom I-förordningen utnyttjar lagen den möjlighet som medlemsstaterna har enligt artikel 7.3 i denna förordning att låta parterna få välja tillämplig lag i den mån som förordningen tillåter detta.

Rättsförhållanden som uppstår till följd av ensidiga juridiska avtal regleras, i enlighet med avsnitt 90 i lagen, genom lagen i det land där den part som upprättar det ensidiga juridiska avtalet har sin hemvist eller sitt säte när det juridiska avtalet upprättades, om inte någon annan tillämplig lag har valts.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

I avsnitt 101 i lagen om internationell privaträtt fastställs en lagvalsregel, framför allt med avseende på Rom II-förordningens tillämpningsområde, endast för utomobligatoriska förpliktelser som uppstår till följd av en överträdelse av privata och personliga rättigheter, inbegripet ärekränkning. Dessa skyldigheter regleras genom lagen i det land där överträdelsen sker. Den skadelidande får dock välja att tillämplig lag ska vara lagen i det land a) där den skadelidande har sin hemvist eller sitt säte, b) där den person som begått överträdelsen har sin hemvist eller sitt säte eller c) där överträdelsen gav effekt, förutsatt att den person som begått överträdelsen skulle ha kunnat förutse detta.

3.3 Personalstatut

Denna fråga regleras i avsnitt 29 i lagen om internationell privaträtt.

Om inte annat föreskrivs i lagen ska frågor som rör juridisk person och rättskapacitet regleras genom lagen i det land där personen har sin hemvist. Om inte annat föreskrivs i lagen är det tillräckligt att den fysiska person som utför en rättshandling har kapacitet för handlingen enligt den lag som är tillämplig i det land där den fysiska personen utför handlingen.

Regeln om fysiska personers namn regleras genom lagen i personens medborgarskapsland. Personen får dock välja att lagen i hemvistlandet ska tillämpas.

3.4 Fastställande av förhållande mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållande mellan föräldrar och barn

Fastställande och bestridande av förhållanden mellan föräldrar och barn regleras genom avsnitt 54 i lagen om internationell privaträtt. Det omfattas av lagen i det land där barnet är medborgare vid födseln. Om barnet har mer än ett medborgarskap vid födseln ska tjeckisk lag gälla. Lagen i det land där barnets moder var medborgare när barnet föddes ska tillämpas om detta är förenligt med barnets bästa. Fastställande och bestridande av ett förhållande mellan en förälder och ett barn ska omfattas av tjeckisk lag, om barnet har sin hemvist i Tjeckien och om detta är förenligt med barnets bästa. Förhållanden mellan en förälder och ett barn får fastställas enligt lagen i det land där förklaringen om förhållandet mellan föräldrar och barn görs. Om ett förhållande mellan föräldrar och barn bestrids i ett annat land i ett rättsligt eller utomrättsligt förfarande enligt lagen i detta land och om förhållandet mellan föräldrar och barn fastställs med avseende på en annan person, kommer detta att vara tillräckligt för att fastställa förhållandet mellan förälder och barn med avseende på denna person. Den tillämpliga lagen för förhållanden mellan föräldrar och barn i underhållsärenden fastställs i enlighet med Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007). I andra ärenden som avser föräldrars rättigheter och skyldigheter samt åtgärder för att skydda ett barns person eller egendom fastställs tillämplig lag i enlighet med Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn (1996).

3.4.2 Adoption

Denna fråga regleras i lagen om internationell privaträtt (avsnitt 61 och 62).

I adoptionsärenden är det nödvändigt att uppfylla kraven enligt lagen i det land där det adopterade barnet är medborgare och det land där adoptivföräldern är medborgare. Om adoptivföräldrarna är av olika nationalitet måste kraven i det rättssystem som fastställs utifrån båda föräldrarnas nationaliteter uppfyllas, liksom lagen i det land där det adopterade barnet är medborgare. Om det enligt dessa regler skulle vara nödvändigt att tillämpa lagen i ett annat land som inte tillåter adoption eller som endast tillåter detta under mycket begränsade omständigheter, ska tjeckisk lag tillämpas så länge som adoptivföräldern eller åtminstone en av adoptivföräldrarna eller det adopterade barnet har sin hemvist i Tjeckien.

Adoptionens verkningar regleras genom lagen i det land där alla parter är medborgare vid adoptionen eller, i annat fall, genom lagen i det land där alla parter har sin hemvist vid adoptionen eller, i annat fall, genom lagen i det land där det adopterade barnet är medborgare.

När det gäller förhållanden mellan en adoptivförälder och ett adoptivbarn, eller adoptivföräldrar i frågor som rör föräldrars rättigheter och skyldigheter, vård av barn och underhåll, ska tillämplig lag vara den som fastställs genom de internationella avtal som anges i punkt 3.4.1 i fråga om förhållanden mellan föräldrar och barn.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Denna fråga regleras i avsnitten 48 och 49 i lagen om internationell privaträtt.

Kapaciteten att ingå äktenskap, inklusive villkor för att ett äktenskap ska vara giltigt, regleras genom lagen i det land där personen är medborgare.

Den form som äktenskapet ingås i regleras genom tillämplig lag på den ort där äktenskapet ingås.

Ett äktenskap som ingås på en tjeckisk ambassad i ett annat land omfattas av tjeckisk lag.

Makars förmögenhetsförhållanden regleras genom lagen i det land där de båda är medborgare. Om de är medborgare i olika länder ska förhållandet regleras genom lagen i det land där båda makar har sin hemvist eller, i annat fall, genom tjeckisk lag.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Avsnitt 67 i lagen om internationell privaträtt reglerar tillämplig lag för partnerskap och liknande förhållanden samt verkningarna av dessa, kapaciteten för att ingå sådana förhållanden samt förfarandena för att ingå, upplösa, annullera och ogiltigförklara dessa och för att avgöra personliga och egendomsrelaterade tvister mellan parterna.

Alla dessa frågor regleras genom lagen i det land där partnerskapet eller det liknande förhållandet har ingåtts eller håller på att ingås.

I tjeckisk lag finns inga lagvalsregler i fråga om samboförhållanden.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Avsnitt 50 i lagen om internationell privaträtt reglerar tillämplig lag för skilsmässa och annullering av ett äktenskap eller beslut om huruvida ett äktenskap är giltigt. Tjeckien deltar inte i det fördjupade samarbetet om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad och omfattas därför inte av rådets förordning (EU) nr 1259/2010.

Skilsmässa regleras genom den nationella lag som reglerar makarnas förmögenhetsförhållande vid förbandets början. (Makars förmögenhetsförhållanden regleras genom lagen i det land där de båda är medborgare. Om de är medborgare i olika länder ska förhållandet regleras genom lagen i det land där båda makar har sin hemvist eller, i annat fall, genom tjeckisk lag.) Om lagvalsregeln kräver tillämpning av lagen i ett annat land som inte tillåter skilsmässa eller som endast tillåter detta i undantagsfall, ska tjeckisk lag gälla så länge som åtminstone en av makarna är medborgare eller har sin hemvist i Tjeckien. Vid annullering av ett äktenskap eller vid fastställande av huruvida ett äktenskap är giltigt, bedöms kapaciteten att ingå äktenskap och äktenskapsformen utifrån den lag som makarna omfattades av när äktenskapet ingicks.

I tjeckisk lag finns ingen lagvalsregel i fråga om separation.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar regleras genom den lag som fastställs enligt Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007).

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Denna fråga regleras i avsnitt 49 i lagen om internationell privaträtt.

Makars förmögenhetsförhållanden regleras genom lagen i det land där båda makar har sin hemvist eller, i annat fall, genom lagen i det land där båda makar är medborgare eller, i annat fall, genom tjeckisk lag.

Avtalsuppgörelser om makars förmögenhetsförhållanden regleras genom den lag som var tillämplig för makarnas förmögenhetsförhållanden när uppgörelsen gjordes. I annat fall kan makarna också komma överens om att deras förmögenhetsförhållanden ska regleras genom lagen i det land där den ena maken är medborgare eller där en av makarna har sin hemvist, genom lagen i det land där den fasta egendomen i fråga finns eller genom tjeckisk lag. Om överenskommelsen ingås i ett annat land måste en handling inför notarie eller en liknande handling upprättas.

3.7 Arv och testamente

Tillämplig lag i fråga om arv från personer som avlider från och med den 17 augusti 2015 regleras genom **förordning (EU) nr 650/2012**.

Denna fråga regleras i avsnitten 76 och 77 i lagen om internationell privaträtt. Regeln gäller för arv från personer som avlider från och med den 16 augusti 2015 (om inte annat föreskrivs i tillämplig lag genom ett bilateralt internationellt avtal).

Den lagstadgade förmögenhetsordningen för arvet regleras genom lagen i det land där arvlåtaren hade sin hemvist vid dödsfallet. Tjeckisk lag ska gälla om arvlåtaren var tjeckisk medborgare och om minst en av arvingarna har sin hemvist i Tjeckien.

Kapaciteten att upprätta eller upphäva ett testamente, liksom verkningarna av bristerna i ett testamente och uttrycken av detta, regleras genom lagen i det land där arvlåtaren är medborgare när testamentet upprättas eller där arvlåtaren har sin hemvist. Tillämplig lag fastställs på liknande sätt när det gäller kapaciteten att upprätta eller upphäva andra slags legat och för att fastställa vilka andra typer av legat som är tillåtliga.

Ett testamentes form är giltigt om den respekterar lagen i det land a) där arvlåtaren var medborgare när testamentet upprättades eller vid dödsfallet, b) på vars territorium testamentet upprättades, c) där arvlåtaren hade sin hemvist när testamentet upprättades eller vid dödsfallet, d) vars lag ska tillämpas för rättssystemet för arvet eller som skulle ha tillämpats för ett sådant system när testamentet upprättades eller e) där den fasta egendomen finns. Dessa regler är även tillämpliga på en annullerings utformning. Reglerna gäller på motsvarande sätt utformningen av överenskommelser om arv och andra legat, förutsatt att arvlåtaren är part i arvsavtalet. De är även tillämpliga på utformningen av en annullering av ett arvsavtal eller andra legat.

Arvlåtaren får specificera i ett testamente att den lagstadgade förmögenhetsordningen för arvet inte ska regleras genom den lag som annars är tillämplig utan genom lagen i det land där arvlåtaren har sin hemvist när testamentet upprättas, inbegripet för ett fast legat. Arvlåtaren får också specificera att den lagstadgade förmögenhetsordningen för arvet, inbegripet för ett fast legat, ska regleras genom lagen i det land där han eller hon är medborgare när testamentet upprättas. Parterna i ett arvsavtal kan välja lagstadgad förmögenhetsordning för arvet utifrån dessa rättssystem förutsatt arvlåtaren är en av parterna i arvsavtalet. Detta gäller även på motsvarande sätt för andra legat.

Arvsförordningen föreskriver att om det, utifrån den lag som är tillämplig på arvet enligt förordningen, inte finns någon arvinge till någon av tillgångarna, eller någon legatarie enligt legatet, eller om det inte finns någon fysisk person som arvinge, innebär inte tillämpningen av den lag som fastställts i enlighet härmed att en medlemsstat eller en enhet som utsetts av en viss medlemsstat för ändamålet förlorar sin rätt att överta ägandet av ärvda tillgångar som finns på det egna territoriet, om borgenärerna har rätt till betalning för utestående skulder från kvarstående tillgångar. I tjeckisk lag regleras denna fråga i avsnitt 1634 i civil lagen. Enligt denna lag övergår arvet till staten om det inte finns någon arvinge som kan arva, och staten betraktas då i stället som juridisk arvinge. Staten har samma ställning gentemot övriga parter som en arvinge när det gäller arvingens rätt att endast överta dödsbos skulder till ett belopp som motsvarar de tillgångar han eller hon får. Enligt avsnitt 78 i lagen om internationell privaträtt övergår en arvlåtares saker och rättigheter i Tjeckien till den tjeckiska staten om det inte finns någon arvinge. Beslut i sådana ärenden fattas av tjeckisk domstol. Staten eller någon annan territoriell enhet eller befintlig institution betraktas inte i dessa avseenden som arvingar, såvida de inte fastställts som arvingar i testamentet.

3.8 Sakrätt

Denna fråga regleras i avsnitten 69–79 i lagen om internationell privaträtt.

Generellt sett regleras materiella rättigheter avseende fast egendom eller materiell lös egendom genom lagen på den ort där egendomen finns. Det är även utifrån denna lag som man fastställer om huruvida egendomen är lös eller fast. Lagen innehåller dock särskilda lagvalsregler för viss egendom och vissa aspekter rörande sakrätter, se nedan:

Sakrätter avseende fartyg och luftfartyg registreras i ett offentligt register. Sakrätternas upprättande och upphörande regleras genom lagen i det land där registret finns.

Upprättandet och upphörandet av sakrätter avseende materiell lös egendom regleras genom lagen i det land där egendomen fanns när den händelse som ledde till att rättigheten uppstod eller upphörde ägde rum.

Upprättandet och upphörandet av ägande av materiell lös egendom som överförs utifrån ett avtal regleras genom den lag som styr det avtal som utgör grunden för att ägandet uppstår eller upphör.

Om ett juridiskt förfarande som ska utgöra grunden för ett upprättande och upphörande av sakrätter avseende materiell lös egendom sker efter att egendomen skeppats och under skeppandet, ska upprättandet och upphörandet regleras genom lagen i det land som egendomen avsändes från. Om sakrätter avseende egendomen i fråga upprättas och upphör genom ett intyg som måste uppvisas för att avstå från och sälja egendomen, ska lagen i det land där intyget finns när försäljningen sker tillämpas.

Bestämmelserna om uppförande i offentliga register och på liknande förteckningar på den ort där den fasta eller lösa egendomen finns tillämpas även när det rättsliga skälet till upprättandet, upphörandet, begränsningen eller överföringen av den registrerade rättigheten bedöms inom ett annat rättssystem.

Passivitet regleras genom tillämplig lag på den ort där egendomen fanns vid passivitetens början. Innehavaren får dock åberopa lagen i det land där passiviteten äger rum, om samtliga villkor för passivitet enligt detta lands lag har uppfyllts, från det att egendomen anlände till landet i fråga.

3.9 Insolvens

Denna fråga regleras i avsnitt 111 i lagen om internationell privaträtt. Insolvensförordningens lagvalsregler gäller i tillämpliga delar, förutom i ärenden som omfattas av denna förordning.

Senaste uppdatering: 06/03/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [et](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Vilken lag är tillämplig? - Estland

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Frågor om tillämplig lag regleras framför allt i [lagen om internationell privaträtt](#). Innan lagen om internationell privaträtt trädde i kraft den 1 juli 2002 reglerades frågor om tillämplig lag av den allmänna delen av civillagen. Nu tillämpas i stället lagen om internationell privaträtt i nästan alla mål som prövas enligt lagen om avtalsförpliktelser, den allmänna delen av civillagen och § 24 i lagen om genomförande av lagen om internationell privaträtt. Hänsyn måste även tas till att bestämmelser som grundas på tillämplig EU-rätt har företräde framför nationell rätt. När estniska lagar eller andra författningar står i konflikt med ett internationellt fördrag som ratificerats av det estniska parlamentet ska dessutom (enligt den princip som grundas på artikel 123 i Estlands författning), bestämmelserna i det internationella fördraget tillämpas. Estland har dessutom undertecknat fyra avtal om rättsligt bistånd med Ryssland, Ukraina, Polen, Lettland och Litauen som också reglerar frågor om tillämplig lag.

1.2 Multilaterala konventioner

Haagkonventionen om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden, undertecknad i Haag den 5 oktober 1961.

Konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, undertecknad i Rom den 19 juni 1980.

Konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldransvar och åtgärder till skydd för barn, undertecknad i Haag den 19 oktober 1996.

Protokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet, undertecknat i Haag den 23 november 2007.

Mer information finns i [Riigi Teataja](#) (Estland officiella tidning).

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Avtalet mellan Republiken Estland, Republiken Lettland och Republiken Litauen om rättslig hjälp och rättsförhållanden, undertecknat i Tallinn den 11 november 1992.

Avtalet mellan Republiken Estland och Ryska federationen om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Moskva den 26 januari 1993.

Avtalet mellan Republiken Estland och Ukraina om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civil- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Kiev den 15 februari 1995.

Avtalet mellan Republiken Estland och Republiken Polen om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civil-, arbets- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Tallinn den 27 november 1998.

Mer information finns i [Riigi Teataja](#).

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Om en lag, ett internationellt avtal eller en transaktion kräver att utländsk rätt ska tillämpas gör domstolarna detta oavsett om sådan tillämpning har begärts eller inte. Domstolarnas skyldighet att tillämpa utländsk rätt är med andra ord inte beroende av huruvida en part har begärt detta (§ 2.1 i lagen om internationell privaträtt).

I vissa tvistemål där parterna haft rätt att komma överens om valet av tillämplig lag har estniska domstolar tillämpat estnisk rätt i stället för utländsk rätt, då parterna implicit har avstått från sin rätt att välja utländsk rätt som tillämplig lag.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Om det enligt lagen om internationell privaträtt krävs att utländsk rätt ska tillämpas (vidareförvisning), gäller det berörda landets bestämmelser om internationell privaträtt. Om det enligt dessa bestämmelser krävs att estnisk rätt ska tillämpas (återförvisning) gäller de materiella bestämmelserna i estnisk rätt (§ 6.1 i lagen om internationell privaträtt).

Om utländsk rätt hänvisar tillbaka till estnisk rätt ska därför de estniska materiella bestämmelserna tillämpas.

2.3 Ändring i anknytning

Tidpunkten för när en sakrätt uppkommer eller upphör att gälla ska fastställas i enlighet med lagen i det land där egendomen var belägen när sakrätten uppkom eller upphörde att gälla (§ 18.1 i lagen om internationell privaträtt). Om platsen för egendomen ändras efter det att en sakrätt uppkommit eller upphört att gälla ändras därför även tillämplig lag. Lagen i det land där en fysisk person har hemvist ska tillämpas på vederbörandes passiva och aktiva rättshandlingsförmåga (§ 12.1 i lagen om internationell privaträtt). Om en persons hemvist ändras så ändras därför även tillämplig lag för personens passiva och aktiva rättshandlingsförmåga. I lagen om internationell privaträtt anges emellertid även att ändrad hemvist inte inskränker den rättshandlingsförmåga som redan förvärvats (§ 12.2 i lagen om internationell privaträtt).

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Utländsk rätt ska inte tillämpas om tillämpningen är uppenbart oförenlig med grunderna för den estniska rättsordningen (ordre public). I så fall ska estnisk rätt tillämpas (§ 7 i lagen om internationell privaträtt).

Huruvida den utländska rätten innehåller en rättsregel som inte finns i estnisk rätt är inte avgörande för denna bedömning. Enligt klausulen om ordre public ska nämligen estnisk rätt tillämpas i stället för utländsk rätt om tillämpningen av utländsk rätt är uppenbart oförenlig med grunderna för den estniska rättsordningen.

Även i lagstiftningen om avtalsförpliktelser anges att bestämmelserna i tillämpligt kapitel i lagen om internationell privaträtt inte utgör hinder för tillämpningen av sådana bestämmelser i estnisk rätt som är tillämpliga, oavsett den lag som gäller för avtalsförhållanden (§ 31 i lagen om internationell privaträtt). I § 32.3 i lagen om internationell privaträtt påpekas även att den omständigheten att parter har valt att ett avtal ska regleras av utländsk rätt, oberoende av huruvida parterna även har valt utländsk domstol som behörig domstol, inte utgör hinder för tillämpning av det landets bestämmelser, om alla relevanta aspekter av avtalet vid tidpunkten för valet endast har anknytning till ett land. Dessutom påpekas att dessa bestämmelser inte kan avtalas bort (tvingande regler).

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Även om den allmänna principen är att domstolarna ska tillämpa utländsk rätt i situationer där detta krävs enligt en lag, ett internationellt avtal eller en transaktion, oavsett om sådan tillämpning har begärts (§ 2.1 i lagen om internationell privaträtt), får domstolarna och myndigheterna begära hjälp från parterna eller statliga myndigheter för att fastställa vilken utländsk lag som ska tillämpas.

Parterna får överlämna handlingar till domstolarna för att fastställa innehållet i den utländska rätten, men domstolarna är inte skyldiga att följa dessa (§ 4.2 i lagen om internationell privaträtt). Domstolarna har även rätt att begära hjälp från det estniska justitieministeriet eller utrikesministeriet och att anläta sakkunniga (§ 4.3 i lagen om internationell privaträtt).

Enligt § 234 i civilprocesslagen är parterna i ett tvistemål endast skyldiga att styrka gällande rätt utanför Republiken Estland, internationell rätt eller sedvanerätt i den mån domstolen inte känner till sådan rätt. Domstolen kan även använda sig av andra informationskällor och vidta andra åtgärder för att fastställa innehållet i rätten (se föregående punkt beträffande § 4 i lagen om internationell privaträtt).

Domstolarnas rätt att begära in upplysningar för att fastställa innehållet i den rätt som ska tillämpas grundas på den civilprocessrättsliga principen om ett kontradiktoriskt förfarande. Denna princip fastställs framför allt i § 5.1 och 5.2 i civilprocesslagen och innebär att en rättsprocess ska genomföras baserat på de fakta och yrkanden som parterna inger och att båda parterna ska ha lika rätt och lika möjligheter att styrka sina egna yrkanden och vederlägga och bestrida motpartens yrkanden. Detta innebär att en part har rätt att välja vilka fakta som läggs fram för att styrka ett yrkande och den bevisning som styrker dessa fakta.

Lagen tillåter även undantag som innebär att estnisk rätt är tillämplig när innehållet i utländsk rätt trots alla ansträngningar inte kan fastställas inom en rimlig tid (§ 4.4 i lagen om internationell privaträtt).

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

I likhet med andra områden av internationell privaträtt regleras den lag som gäller för avtalsförhållanden av lagen om internationell privaträtt, om inte annat föreskrivs i internationell lagstiftning. Den lag som gäller för avtalsförhållanden kan fastställas på grundval av ett avtal mellan parterna eller, om lagen om internationell privaträtt inte ger parterna rätt att välja tillämplig lag, på grundval av den tillämpliga lag som fastställts med hjälp av de uppställda kriterierna. Lagen om internationell privaträtt gör det möjligt för parterna att komma överens om vilken lag som ska väljas som tillämplig lag. I lagen föreskrivs nämligen att avtal ska regleras av lagen i det land som parterna kommit överens om. Det anges dessutom att parterna får välja att den lag som väljs ska reglera hela avtalet eller endast en del av avtalet om avtalet kan delas upp på det sättet (§ 32.1 och 32.2 i lagen om internationell privaträtt). Att parterna kommit överens om tillämplig lag hindrar emellertid inte att de tvingande reglerna om tillämplig lag tillämpas. I § 32.3 i lagen om internationell privaträtt anges att den omständigheten att parter har valt att ett avtal ska regleras av utländsk rätt, oberoende av huruvida parterna även har valt utländsk domstol som behörig domstol, inte utgör hinder för tillämpning av det landets bestämmelser, om alla relevanta aspekter av avtalet vid tidpunkten för valet endast har anknytning till ett land, samt att dessa bestämmelser inte kan avtalas bort (tvingande regler).

Om parterna inte har valt vilken lag som ska reglera ett avtal regleras avtalet av rätten i det land som avtalet har närmast anknytning till. Om avtalet kan delas upp och en del av avtalet har större anknytning till ett annat land när det betraktas som en självständig enhet, kan en sådan del regleras av rätten i det landet (§ 33.1 i lagen om internationell privaträtt).

För att fastställa vilket land som ett avtal har närmast anknytning till anges i lagen om internationell privaträtt att ett avtal antas ha närmast anknytning till det land där den part som ska uppfylla de förpliktelser som är karakteristiska för avtalet hade hemvist eller, när det gäller den partens ledningsorgan, sitt säte, när avtalet ingicks. Om avtalet ingås inom ramen för den affärs- eller yrkesverksamhet som bedrivs av den part som ska uppfylla de förpliktelser som är karakteristiska för avtalet antas avtalet ha närmast anknytning till det land där den parten har sitt huvudsakliga verksamhetsställe. Om avtalet kräver att de förpliktelser som är karakteristiska för avtalet ska uppfyllas på ett annat verksamhetsställe än det huvudsakliga verksamhetsstället antas avtalet ha närmast anknytning till det land där detta andra verksamhetsställe är beläget (§ 33.2 i lagen om internationell privaträtt).

Undantag från den allmänna regeln om ett avtals uppfyllelseort tillämpas vid fast egendom och transportavtal. Om föremålet för ett avtal är ägande- eller nyttjanderätt till fast egendom antas avtalet ha närmast anknytning till det land där den fasta egendomen är belägen. För ett transportavtal antas avtalet ha närmast anknytning till det land där transportören hade sitt huvudsakliga verksamhetsställe när avtalet ingicks. Landet klassificeras som verksamhetsställe om avreseorten, bestämelseorten, avsändarens huvudsakliga verksamhetsställe (vid ett avtal om transport av varor) eller platsen för lastning eller lossning också är belägen i samma land (§ 33.4 och 33.5 i lagen om internationell privaträtt).

Särskilda regler gäller för konsumentavtal, anställningsavtal och försäkringsavtal (§§ 34–47 i lagen om internationell privaträtt).

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Estnisk rätt innehåller olika lagvalsregler beroende på den aktuella utomobligatoriska avtalsförpliktelsens karaktär.

Fordringar som uppkommit på grund av obehörig vinst till följd av uppfyllandet av en förpliktelse regleras av det lands rätt som reglerar det faktiska eller presumerade rättsförhållande som ligger till grund för uppfyllandet av avtalsförpliktelsen. Fordringar som uppkommit på grund av obehörig vinst till följd av åsidosättandet av en rättighet som en annan person åtnjuter regleras av rätten i det land där åsidosättandet skedde. I andra fall regleras fordringar som uppkommit på grund av obehörig vinst av rätten i det land där den obehöriga vinsten gjordes (§ 48.1–48.3 i lagen om internationell privaträtt).

Fordringar som uppkommit på grund av tjänster utan uppdrag (*negotiorum gestio*) regleras av rätten i det land där tjänsten utfördes, och fordringar som uppkommit på grund av uppfyllandet av en annan persons förpliktelser regleras av den lag som gäller för sådana förpliktelser (§ 49.1–49.2 i lagen om internationell privaträtt).

Som allmän regel ska fordringar som uppkommit på grund av en skadeståndgrundande händelse regleras av rätten i det land där den händelse som fordran grundas på ägde rum. Om följderna inte blir tydliga i det land där den händelse som fordran grundas på ägde rum ska, på de skadelidandes begäran, rätten i det land där följderna av händelsen uppstod tillämpas (§ 50.1–50.2 i lagen om internationell privaträtt). En begränsning gäller emellertid för det skadestånd som ska betalas för den skadeståndgrundade händelsen. Om en fordran som uppkommit på grund av en skadeståndgrundande händelse regleras av utländsk rätt får det skadestånd som beviljas i Estland inte vara avsevärt högre än det skadestånd som i estnisk rätt föreskrivs för en liknande skada (§ 52 i lagen om internationell privaträtt).

Lagen om internationell privaträtt gör det även möjligt för parterna att tillämpa estnisk rätt efter det att en händelse som ger upphov till en utomobligatorisk förpliktelse har ägt rum. Lagvalet påverkar inte tredje mans rättigheter (§ 54 i lagen om internationell privaträtt).

3.3 Personalstatut

Det finns inga särskilda bestämmelser i estnisk rätt om tillämplig lag i namnfrågor.

Estnisk rätt tillämpas vid fastställandet av en fysisk persons hemvist (§ 10 i lagen om internationell privaträtt). En fysisk persons medborgarskap fastställs enligt rätten i det land där frågan om medborgarskap ska avgöras. Om en fysisk person är medborgare i flera länder gäller medborgarskapet i det land som personen har närmast anknytning till. För en statslös person, en person vars medborgarskap inte kan fastställas eller en flykting tillämpas personens hemvist i stället för deras medborgarskap (§ 11.1–11.3 i lagen om internationell privaträtt).

Rätten i det land där en fysisk person har hemvist ska tillämpas på deras passiva och aktiva rättshandlingsförmåga, men ändrad hemvist innebär inte en inskränkning av den aktiva rättshandlingsförmåga som redan förvärvats (§ 12.1–12.2 i lagen om internationell privaträtt).

En särskild bestämmelse anger när en person kan hävda bristande rättshandlingsförmåga. Denna bestämmelse ska emellertid inte tillämpas på transaktioner som grundas på familjerättsliga eller arvsrättsliga bestämmelser eller transaktioner som rör fast egendom belägen i ett annat land (§ 12.4 i lagen om internationell privaträtt). Enligt den allmänna regeln får emellertid en person som ingår en transaktion utan att ha aktiv rättshandlingsförmåga, eller när deras aktiva rättshandlingsförmåga är begränsad enligt rätten i det land där de har hemvist, inte hävda bristande rättshandlingsförmåga om de inte har aktiv rättshandlingsförmåga enligt rätten i det land där de ingick transaktionen. Den allmänna regeln ska inte tillämpas om den andra parten kände till eller borde ha känt till att den berörda personen saknade aktiv rättshandlingsförmåga (§ 12.3 i lagen om internationell privaträtt).

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Det familjerättsliga förhållandet mellan en förälder och ett barn regleras av rätten i det land där barnet har hemvist (§ 65 i lagen om internationell privaträtt). Föräldrars och barns ömsesidiga rättigheter och skyldigheter härrör från barnets föräldrar. Föräldraskap fastställs i enlighet med det lagstadgade förfarandet. Fastställandet av föräldraskap omfattas inte av några särskilda lagvalsregler.

Föräldraskap ska fastställas eller bestridas enligt rätten i det land där barnet vid födseln fick hemvist. I undantagsfall kan föräldraskap emellertid även fastställas eller bestridas enligt rätten i det land där en förälder har hemvist eller där barnet har hemvist när bestridandet görs (§ 62 i lagen om internationell privaträtt).

3.4.2 Adoption

Adoption regleras av rätten i det land där den adopterande föräldern har hemvist. Makars adoption regleras av den lag som reglerar äktenskapets allmänna rättsverkningar vid adoptionstillfället (§ 63.1 i lagen om internationell privaträtt). Detta innebär att makars adoption främst regleras av rätten i det land där makarna har gemensam hemvist (§ 57.1 i lagen om internationell privaträtt). I lagen om internationell privaträtt anges emellertid även flera andra lagvalsgrunder för det fall makarna har hemvist i olika länder. (§ 57.2–57.4 i lagen om internationell privaträtt).

Om adoption av ett barn enligt rätten i det land där barnet har hemvist kräver samtycke från barnet eller någon annan person som står i ett familjerättsligt förhållande till barnet ska rätten i det landet tillämpas på samtycket (§ 63.2 i lagen om internationell privaträtt).

Om en adoption regleras av utländsk rätt eller om ett barn adopteras på grundval av ett utländskt domstolsavgörande anges i lagen om internationell privaträtt att en sådan adoption har samma rättsverkan i Estland som den har i enlighet med den rätt enligt vilken barnet adopterades (§ 64 i lagen om internationell privaträtt). Det bör dessutom understrykas att när ett barn med hemvist i Estland adopteras måste alla övriga adoptionsvillkor i estnisk rätt vara uppfyllda, då detta krävs enligt rätten i det land där barnet eller makarna har hemvist (§ 63.3 i lagen om internationell privaträtt).

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Äktenskapets allmänna rättsverkningar ska i första hand avgöras av rätten i det land där makarna har gemensam hemvist (§ 57.1 i lagen om internationell privaträtt), men lagen om internationell privaträtt innehåller även flera andra lagvalsgrunder för det fall makarna har hemvist i olika länder. Om makarna är medborgare i samma land tillämpas rätten i det land där makarna senast hade gemensam hemvist om en av makarna fortfarande är bosatt i det landet. Annars tillämpas rätten i det land som makarna har närmast anknytning till (§ 57.2–57.4 i lagen om internationell privaträtt).

Estnisk rätt ska tillämpas på äktenskapsförandet i Estland. Ett äktenskap som ingåtts i utlandet anses giltigt i Estland om det ingicks i enlighet med det förfarande som föreskrivs i rätten i det land där äktenskapet ingicks och uppfyllde de formkrav för ett äktenskap som föreskrivs i rätten i de länder där makarna har hemvist (§ 55.1–55.2 i lagen om internationell privaträtt).

Den allmänna regeln är att villkoren för äktenskapshinder och deras rättsverkningar regleras av rätten i det land där de blivande makarna har hemvist (§ 56.1 i lagen om internationell privaträtt). Att en blivande make eller maka tidigare har varit gift utgör inte hinder för att ingå ett nytt äktenskap om det tidigare äktenskapet har avslutats genom ett beslut om äktenskapsskillnad som meddelats eller erkänts i Estland, även om det beslutet inte är förenligt med rätten i det land där den blivande maken eller maken har hemvist (§ 56.3 i lagen om internationell privaträtt).

För estniska medborgare gäller en specialregel i fråga om tillämplig lag för villkoren för att ingå äktenskap. Om en estnisk medborgare inte uppfyller villkoren för att ingå äktenskap enligt rätten i det land där de har hemvist ska enligt denna regel estnisk rätt tillämpas om personen uppfyller villkoren för att ingå äktenskap i Estland (§ 56.2 i lagen om internationell privaträtt).

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Estnisk rätt innehåller inte några särskilda lagvalsregler för samboförhållanden eller partnerskap. De bestämmelser i lagen om internationell privaträtt som gäller för de rättshållanden som ligger närmaste dessa samlevnadsformer bör tillämpas vid fastställandet av tillämplig lag. Beroende på samboförhållandets eller partnerskapets karaktär kan det vara lämpligt att tillämpa bestämmelser för avtalsförpliktelser eller familjerättsliga förhållanden.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Äktenskapsskillnad beviljas enligt den lag som reglerar äktenskapets allmänna rättsverkningar och som är tillämplig då skilsmässoförhandlingarna inleds (§§ 60.1 och 57 i lagen om internationell privaträtt). Detta innebär att äktenskapsskillnad i första hand regleras av rätten i det land där makarna har gemensam hemvist (§ 57.1 i lagen om internationell privaträtt). Lagen om internationell privaträtt innehåller emellertid även flera andra lagvalsgrunder för det fall makarna har hemvist i olika länder. Om makarna är medborgare i samma land tillämpas rätten i det land där makarna senast hade gemensam hemvist om en av makarna fortfarande är bosatt i det landet. Annars tillämpas rätten i det land som makarna har närmast anknytning till (§ 57.2–57.4 i lagen om internationell privaträtt).

I undantagsfall kan estnisk rätt tillämpas i stället för utländsk rätt om skilsmässa inte är tillåten enligt den rätt som reglerar äktenskapets allmänna rättsverkningar (§ 57 i lagen om internationell privaträtt) eller endast är tillåten under mycket strikta villkor. Detta undantag gäller under förutsättning att en av makarna är bosatt i Estland eller är estnisk medborgare, eller var bosatt i Estland eller hade estniskt medborgarskap när äktenskapet ingicks (§ 60.1–60.2 i lagen om internationell privaträtt).

3.5.4 Underhållsskyldighet

Det finns inte några nationella bestämmelser om internationell privaträtt som är tillämpliga på underhållsskyldigheter som har sin grund i familjerättsliga förhållanden och det hänvisas till relevant internationell lagstiftning.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Makar har rätt att välja vilken lag som ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden. Om makarna har valt tillämplig lag ska deras lagval således tillämpas. Makar får emellertid inte välja lagen i vilket land som helst. De kan välja mellan lagen i det land där de har hemvist och lagen i det land som någon av makarna är medborgare i. Om en av makarna är medborgare i flera länder kan lagen i ett av de länder som vederbörande är medborgare i väljas som tillämplig lag (§ 58.1 i lagen om internationell privaträtt).

I Estland omfattas valet av tillämplig lag av tvingande formkrav. Valet av den lag som ska tillämpas på makars förmögenhetsförhållanden måste upprättas av en notarie. Om valet av tillämplig lag inte görs i Estland är lagvalet formellt giltigt om det är förenligt med de formkrav för avtal om makars förmögenhetsförhållanden som föreskrivs i den lag som valts (§ 58.2 i lagen om internationell privaträtt).

Om makarna inte har valt tillämplig lag regleras deras förmögenhetsförhållanden av den rätt som var tillämplig på äktenskapets allmänna rättsverkningar när äktenskapet ingicks (§§ 58.3 och 57 i lagen om internationell privaträtt). Äktenskapets allmänna rättsverkningar regleras i första hand av rätten i det land där makarna har gemensam hemvist (§ 57.1 i lagen om internationell privaträtt). Om makarna inte har gemensam hemvist är tillämplig lag lagen i det land som makarna är medborgare i, lagen i det land där makarna senast hade gemensam hemvist om en av makarna fortfarande är bosatt i det landet eller lagen i det land som makarna annars har närmast anknytning till (§ 57.2–57.4 i lagen om internationell privaträtt).

3.7 Arv och testamente

Arv regleras av rätten i det land där testatorn senast hade hemvist. I den tillämpliga lagen fastställs särskilt följande: 1) de olika formerna för testamentariska förordnanden och deras rättsverkan, 2) arvlåtarens kapacitet och förlust av arv, 3) arvets omfattning, 4) arvingarna och deras inbördes förhållande och 5) ansvaret för testatorns skulder (§§ 24 och 26 i lagen om internationell privaträtt).

3.8 Sakrätt

Tidpunkten för när en sakrätt uppkommer eller upphör att gälla fastställs på grundval av lagen i det land där egendomen var belägen när sakrätten uppkom eller upphörde att gälla. Det finns dock en begränsning. En sakrätt får inte utövas i strid med andra grundläggande principer i lagen på den plats där egendomen är belägen vid den aktuella tidpunkten (*lex situs*) (§ 18.1 och 18.2 i lagen om internationell privaträtt).

3.9 Insolvens

Estnisk rätt ska tillämpas på insolvensförfaranden som genomförs i Estland. Den rättsliga grunden för insolvensförfaranden är konkurslagen. I denna anges att civilprocesslagen ska tillämpas på konkursförfaranden om inte annat föreskrivs i lagen om internationell privaträtt (§ 3.2 i lagen om internationell privaträtt). I civilprocesslagen anges att domstolens handläggning av ett konkursärende ska grundas på estnisk civilprocessrätt (§ 8.1 i civilprocesslagen).

Senaste uppdatering: 06/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Irland

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Lagvalsreglerna i Irland grundar sig först och främst på *common law* (rättspraxis) och förändras och utvecklas därmed ständigt. Eftersom rättspraxis på detta område är relativt begränsad är det svårt att avgöra vilken lag som gäller på ett flertal områden. Så är särskilt fallet på familjerättsens område. Liksom är fallet med de lagar som reglerar behörighet, får internationella konventioner och EU-lagstiftning gradvis företräde framför traditionella lagvalsreglerande lagar.

1.2 Multilaterala konventioner

1961 års Haagkonvention om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden

1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Vad vi känner till är Irland inte part i några bilaterala konventioner om lagvalsregler.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Den allmänna principen är att lagvalsregler endast ska tillämpas om åtminstone en av parterna har begärt det.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Sådana ärenden som kräver beaktande av denna princip tas sällan upp inför irländsk domstol.

2.3 Ändring i anknytning

Det finns inget särskilt tillvägagångssätt inom detta område.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Om rättspraxis saknas i detta avseende är det osannolikt att Irland skulle tillämpa en utländsk lag som strider mot grunderna för den irländska rättsordningen.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Irländsk domstol kräver att innehållet i utländsk lag ska bevisas som om det vore ett sakförhållande. Den part som vill åberopa en sådan lag måste hänvisa till denna och styrka innehållet i den utländska lagen som om det vore ett sakförhållande för domaren. Om den bevisning som parterna lagt fram är motstridig kan domstolen göra en bedömning av de sakkunnigas trovärdighet och ta den viktigaste bevisningen (t.ex. utländsk lag och rättspraxis) i övervägande, särskilt om de använder begrepp som är bekanta för en irländsk domare. Om irländska lagvalsregler tyder på att utländsk lag ska tillämpas men ingen av parterna lägger fram bevisning om vilken lag detta är, presumerar domstolen vanligtvis att denna är densamma som irländsk lag om inte motsatsen bevisas.

Innehållet i utländsk lag styrks i normala fall genom sakkunnighetsbevisning. Det räcker inte att parterna lägger fram texten i en utländsk lag, ett rättsfall eller ett verk ur rättsdoktrinen. Alla personer som har juristbehörighet i ett utländskt rättssystem, eller som har tillräcklig praktisk erfarenhet av ett sådant system, får lägga fram bevisning för den utländska lagen. Domstolen gör i regel ingen egen undersökning av den utländska lagen.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Irland har undertecknat 1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Irland har genomfört konventionen genom lagstiftning, nämligen 1991 års lag om avtalsförpliktelser (*Contractual Obligations (Applicable Law) Act, 1991*). Konventionens bestämmelser tillämpas på avtalsförpliktelser i de fall då ett val görs mellan lagarna i olika länder. Vissa typer av avtal, såsom avtalsförpliktelser till följd av familjeband, omfattas inte av konventionen.

Det bör noteras att förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) är direkt tillämplig i Irland. Irland har dock inte gett sitt samtycke till genomförandet av förordning (EU) nr 1259/2010 (Rom III), där fördjupat samarbete införs i fråga om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad i deltagande medlemsstaters jurisdiktion.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

I fråga om ansökningar inom området för familjerätt och äktenskapsskillnad betraktar irländsk domstol *lex fori* som lämplig princip, eftersom den ger säkerhet. I Irland finns ingen lagstiftning om lagval i mål som rör utomobligatoriskt ansvar, och rättspraxis är mycket begränsad. Irländsk domstol beaktar principen om *lex fori*, vilken innebär att domstolens lands lag bör tillämpas, och även principen om *lex loci delicti*, vilken innebär att lagen på den ort där den skadevällande handlingen har inträffat bör tillämpas. Domstolarna får också vara flexibla, vilket innebär att de kan ta hänsyn till samtliga anknytningsmoment och avgöra behörighetsfrågan i enlighet därmed.

Det bör noteras att förordning (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) är direkt tillämplig i Irland.

3.3 Personalstatut

Ett barn får samma domicil som sin far, om barnet är fött inom äktenskapet. Om barnet är utomäktenskapligt eller om fadern är avliden vid födelsetillfället, får barnet samma domicil som modern. Denna regel fortsätter att gälla till dess att barnet fyller 18 år, då barnet blir myndigt och får rättskapacitet att själv välja sitt domicil.

För att kunna få ett nytt domicil måste personen vara faktiskt bosatt inom den berörda jurisdiktionen och ha för avsikt att fortsätta vara bosatt där tills vidare eller permanent. Om någon av dessa förutsättningar inte längre finns, träder ursprungligt domicil in på nytt. En makas domicil bestäms utan hänsyn till makens.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

Genom 1987 års lag om barns ställning (*Status of Children Act 1987*) upphävdes begreppet illegitimitet. Enligt denna lag ska förhållandet mellan varje person och hans/hennes far och mor fastställas oberoende av om fadern och modern är eller har varit gifta med varandra.

Om ett barns föräldrar är ogifta antingen vid födelsetillfället eller vid barnets tillkomst betraktas inte barnet som ett legitimt barn. Ett barn kan dock bli legitimt genom att dess föräldrar ingår äktenskap. Ett legitimt och ett legitimerat barn har dock samma konstitutionella ställning. Vidare finns ingen skillnad i barnets rättigheter att få underhåll från sina föräldrar eller att arva från någon av dessa, oavsett om föräldrarna någonsin har varit gifta med varandra eller inte.

Så snart irländsk domstol utövar sin behörighet i ett ärende på grundval av förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (Bryssel II-förordningen) tillämpas i regel irländsk lag.

Irländsk lag kommer också att tillämpas om irländsk domstol har behörighet i ett adoptionsärende.

Det bör noteras att högre domstolarna har behörighet att fatta beslut om verkställande av ett irländskt barns konstitutionella rättigheter, oberoende av var barnet har sin hemvist. Samtliga beslut som domstolen fattar om att utöva sin befogenhet styrs av huruvida det utifrån omständigheterna är lämpligt eller riktigt att domstolen gör detta, med tanke på regeln inom den internationella privaträtten om domstolars ömsesidiga hövlighet (*comity of courts*).

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

När det gäller äktenskap enligt irländsk lag föreskrivs det i det 34:e konstitutionstillägget, som antogs den 22 maj 2015, att två personer får ingå äktenskap enligt lag oberoende av kön. Därmed får de personer gifta sig som har behörighet att ingå äktenskap och inte redan är gifta, oberoende av vilket biologiskt kön de hade när 2015 års äktenskapslag (*Marriage Bill 2015*) antogs och infördes. Ett äktenskap kommer inte att anses vara giltigt i Irland om någon av parterna är transsexuell och ingår äktenskap efter att nyligen ha bytt könsidentitet. Enligt den internationella privaträtten kommer ett äktenskap som ingåtts utomlands endast att erkännas om ett antal villkor uppfylls. Parterna måste ha följt gällande formaliteter i den jurisdiktion där äktenskapet ingås (*lex loci celebrationis*). Parterna måste ha rättskapacitet att ingå äktenskap enligt bestämmelserna i domicillandets jurisdiktion. Ett äktenskap som ingåtts utomlands måste motsvara den gängse definitionen av äktenskap i Irland. Ett potentiellt polygamt äktenskap kommer inte att erkännas.

Beslut som fattas enligt avsnitt 5 i 2010 års lag om registrerat partnerskap och vissa rättigheter och skyldigheter för samboende (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act 2010*) innebär ett erkännande av vissa typer av utländska registrerade förhållanden i den meningen att de ska tillskrivas samma rättigheter och skyldigheter att inom irländsk rätt behandlas på samma sätt som registrerade partnerskap som ingåtts i Irland, förutsatt att paret i fråga skulle ha haft rättskapacitet att ingå registrerat partnerskap i Irland.

När det gäller behörighet i fråga om skilsmässa, separation eller annullering är förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (Bryssel II-förordningen) direkt tillämplig i Irland. I fall där ingen annan medlemsstat har behörighet enligt Bryssel II-förordningen kan irländsk domstol utöva behörighet om minst en av parterna har sitt domicil i landet när förfarandena inleds.

Så snart en irländsk domstol har behörighet i skilsmässoförfaranden kommer den att tillämpa sin nationella rätt på det familjerättsliga förfarandet och för eventuella förbundna eller dithörande frågor.

I fall där Bryssel II-förordningen inte är tillämplig kommer en utländsk skilsmässa att erkännas om den beviljats i ett land där någon av makarna hade sitt domicil det datum då skilsmässoförfarandet inleddes.

3.5.1 Underhållsskyldighet

Underhållskrav hanteras för närvarande i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet.

Förordningen syftar i huvudsak till att tillhandahålla en rad gemensamma bestämmelser om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet, samarbete och standarddokument för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag inom EU. Ett av förordningens främsta mål är att säkerställa att en underhållsberättigad enkelt kan erhålla en dom i en medlemsstat som automatiskt är verkställbar i en annan medlemsstat utan övriga formaliteter.

Underhållsförordningen inbegriper därför åtgärder avseende behörighet, lagval, erkännande och verkställbarhet, verkställighet och rättshjälp och är tänkt att främja samarbete mellan centralmyndigheter. Kravet gällande villkoren i det ursprungliga beslut som ska verkställas utan ändring framgår mycket tydligt av förordningen. Vidare får en dom som utfärdats i en medlemsstat aldrig omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande och verkställighet senare begärs. Nettoeffekten av förordningen är att den nationella domstol som inte handlagt målet inte ska ha behörighet att fatta nya eller andra beslut i ärendet.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Om ingen invändning görs kommer ett äktenskapsförord (avtal) att upprättas mellan parterna enligt lagen i det land där de har sitt äktenskapliga domicil. Om inget sådant äktenskapsförord upprättas kommer tillämplig lag också att fastställas utifrån det äktenskapliga domicil. Om makarna har gemensamt domicil är detta lika med äktenskapligt domicil. Om de inte har gemensamt domicil kommer det äktenskapliga domicilet sannolikt att fastställas utifrån den tillämpliga lagen i det land som parterna och äktenskapet har störst anknytning till.

3.7 Arv och testamente

Den lag som reglerar arv av fast egendom är lagen i det land där egendomen finns. Fördelning och arv av den avlidnes lösa egendom regleras dock genom lagen i det land där den avlidne hade sitt domicil vid dödsfallet.

Testatorns behörighet fastställs genom lagen i domicillandet, men det finns dock de som menar att lagen i det land där saken befinner sig (*lex rei sitae*) bör tillämpas i fråga om fast egendom.

Om testatorn byter domicil mellan det att testamentet upprättas och tidpunkten för dödsfallet, går åsikterna isär om huruvida behörigheten bör prövas enligt lagen i domicillandet vid testamentets upprättande eller vid tidpunkten för dödsfallet.

Ett testamente är formellt sett giltigt enligt 1965 års arvslag (*Succession Act 1965*) om dess form överensstämmer med någon av följande lagar: lagen i det land där testatorn upprättade det testamentariska förordnandet, lagen i testatorns medborgarskapsland, domicilland eller stadigvarande vistelseland när förordnandet upprättades eller när testatorn avled, eller, i fråga om fast egendom, lagen i det land där egendomen finns.

3.8 Sakrätt

I irländsk lag görs åtskillnad mellan lös och fast egendom, och det är lagen i det land där egendomen finns som tillämpas för att fastställa huruvida intresset avser en lös eller fast egendom.

Tillämplig lag i fråga om fast egendom är i regel lagen i det land där egendomen finns.

3.9 Insolvens

Förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden (*insolvensförordningen*) innehåller bestämmelser om behörighet i insolvensförfaranden inom EU [1]. I artikel 3 i insolvensförordningen anges att domstolarna i den medlemsstat där gäldenärens huvudsakliga intressen finns har behörighet att inleda ett insolvensförfarande. Ett insolvensförfarande som inleds i Irland kommer därmed att prövas av irländsk domstol enligt den irländska lag som reglerar hur fordringar ska anmälas, styrkas och godtas i insolvensförfaranden. Den viktigaste lagstiftningen på detta område är aktiebolagslagen från 2014 (*Companies Act 2014*), 2012–2015 års lagar om personlig insolvens (*Personal Insolvency Acts 2012–2015*) och 1988 års konkurslag *Bankruptcy Act 1988*.

Länkar

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

[1] Förordning som från och med den 26 juni 2017 ersatts med den omarbetade förordningen (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden.

Senaste uppdatering: 11/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Grekland

Det kan i ett rättsförhållande mellan två individer finnas inslag som berör mer än en stat (dvs. internationella inslag). Vid en tvist kommer den grekiska domstolen i så fall inte nödvändigtvis att tillämpa grekisk lag, utan undersöka vilken lagstiftning som måste tillämpas (tillämplig lag) på grundval av internationell privaträtt. Den internationella privaträtten är ett system baserat på anknytningsregler som avgör vad som är tillämplig lag (dvs. de lagliga bestämmelserna i ett land), vilket kan vara antingen lagen i domstolslandet eller lagen i något annat land. Fastställandet av tillämplig lag baseras på en eller flera anknytningsfaktorer enligt de regler som gäller för sådana faktorer. Anknytningsfaktorerna är de faktorer i en tvist med internationella inslag som ger anledning till tillämpning av en särskild internationell privaträttslig bestämmelse för att fastställa vad som är tillämplig lag, dvs. grekisk lag eller en annan stats lag (lagval).

1 Rättskällor

Den viktigaste källan för att fastställa vilken lag som är tillämplig är den grekiska lagstiftningen. Till lagstiftningen räknas även bilaterala och multilaterala internationella konventioner som, så snart de har ratificerats av Grekland, gäller på samma sätt som grekisk nationell lagstiftning. Lagstiftningen omfattar också EU-rätten, i synnerhet förordningarna. Eftersom de privata transaktionerna på internationell nivå blir allt fler, både i fråga om transaktionernas antal och typ, spelar grekisk rättspraxis och Europeiska unionens domstol (trots att denna inte är en formell källa) en viktig roll när det gäller att fylla igen luckorna i den internationella privaträtten, som används för att fastställa tillämplig lag.

1.1 Autonoma nationella regler

De viktigaste bestämmelserna återfinns i artiklarna 4–33 i civillagen, men även i andra lagar, exempelvis artiklarna 90–96 i lag 5325/1932 om växlar och skuldebrev och artiklarna 70–76 i lag 5960/1933 om checkar.

1.2 Multilaterala konventioner

Bland de multilaterala internationella konventionerna återfinns följande:

Genèvekonventionen av den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg, ratificerad av Grekland som lag 559/1977.

Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden, ratificerad av Grekland som lag 1325/1983.

Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, ratificerad av Grekland som lag 1334/1983.

Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn, ratificerad av Grekland som lag 4020/2011.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Bland de bilaterala internationella konventionerna återfinns följande:

Konventionen av den 17 maj 1993 om rättslig hjälp i civilrättsliga och straffrättsliga ärenden mellan Republiken Grekland och Republiken Albanien, ratificerad av Grekland som lag 2311/1995.

Konventionsfördraget av den 3 augusti 1951 om vänskap, handel och sjöfart mellan Grekland och Förenta staterna, ratificerat av Grekland som lag 2893/1954.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Om reglerna om anknytningsfaktorer i Greklands internationella privaträtt föreskriver att tillämplig lag är ett annat lands lagstiftning, ska den grekiska domstolen självant beakta detta (*ex officio*). Den ska alltså inte kräva att parterna åberopar detta, och måste själv undersöka vilka bestämmelser i den utländska lagen som är tillämpliga (artikel 337 i civilprocesslagen).

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Om bestämmelserna i grekisk internationell privaträtt föreskriver att ett annat lands lagstiftning är tillämplig, är det landets materiella lagstiftning som ska tillämpas och inte dess internationella privaträtt (artikel 32 i civillagen). Den senare kan i sin tur föreskriva att grekisk lag eller ett tredjelands lagstiftning ska tillämpas.

2.3 Ändring i anknytning

Ett rättsförhållandes anknytningsfaktor ändras ofta under förhållandets gång, exempelvis medför byte av ett företags säte från ett land till ett annat också byte av tillämplig lag. Det finns regler som explicit anger en slutlig lösning på lagvalet. I annat fall tillämpar domstolen den ursprungliga, innan anknytningsfaktorn ändrades, eller därefter tillämpliga lagen, eller en kombination av bägge, beroende på de särskilda omständigheterna i ärendet.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Grekisk internationell privaträtt kan genom anknytningsfaktorregeln föreskriva att utländsk rätt ska tillämpas. Är denna oförenlig med de etiska eller rättsliga grundprinciperna i grekisk rättsordning (artikel 33 i civillagen) ska domstolen vid beslutet i det konkreta ärendet inte tillämpa den berörda bestämmelsen i den utländska lagstiftningen utan tillämpa andra utländska bestämmelser (negativ funktion). Om uteslutandet av tillämpningen emellertid skapar ett tomrum i den utländska lagstiftningen, ska detta täckas genom att grekisk lag tillämpas (positiv funktion).

Ett sätt att skydda den grekiska rättsordningens intressen är att genomföra bestämmelser som är direkt tillämpliga. Dessa bestämmelser reglerar särskilt viktiga frågor för de statens inhemska rättsförhållanden och tillämpas också direkt av grekiska domstolar i ärenden med ett internationellt inslag som inte omfattas av grekisk internationell privaträtt.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Den grekiska domaren får använda alla medel som denne anser vara lämpliga för att utreda vilken utländsk lag som ska tillämpas. Domaren kan använda sina personliga juridiska kunskaper eller söka klarhet i frågan i (multilaterala och bilaterala) internationella konventioner, enligt vilka medlemsstaterna har en ömsesidig skyldighet att tillhandahålla information. Domaren kan också begära information från inhemska eller utländska vetenskapliga organisationer. Om det är svårt eller visar sig vara omöjligt att fastställa vilken utländsk lag som ska tillämpas, kan den grekiska domaren till och med begära hjälp av parterna, utan att vara begränsad av deras bidrag (artikel 337 i civilprocesslagen).

Undantagsvis tillämpar en grekisk domare grekisk rätt i stället för utländsk tillämplig lagstiftning om det, trots alla tänkbara ansträngningar att fastställa de tillämpliga bestämmelserna i den utländska lagstiftningen, har visat sig vara omöjligt.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Den grekiska domaren fastställer tillämplig lag för de flesta avtal och rättshandlingar som ingåtts eller utförts från och med den 17 december 2009 i enlighet med förordning (EG) nr 593/2008, den s.k. Rom I-förordningen. Den allmänna regeln är att den lag som valts av parterna är tillämplig.

När det gäller avtal och rättshandlingar som ingåtts eller utförts mellan den 1 april 1991 och den 16 december 2009 fastställs tillämplig lag på grundval av Romkonventionen av den 19 juni 1980, som innehåller samma allmänna regel som nämndes ovan.

För alla kategorier av avtalsskyldigheter och rättshandlingar som uttryckligen utesluts från tillämpningsområdet för ovan nämnda förordning och konvention, samt avtal och rättshandlingar som ingåtts/utförts före den 1 april 1991, fastställs tillämplig lag i enlighet med artikel 25 i civillagen, som även den omfattar den allmänna regel som fastställs i förordningen.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Den grekiska domaren fastställer tillämplig lag i fråga om förpliktelser som har sin grund i en skadeståndsgrundande händelse eller förpliktelser som har sin grund i obehörig vinst, tjänster utan uppdrag och oaktsamhet vid ingående av avtal, från och med den 11 januari 2009, i enlighet med förordning (EG) nr 864/2007 (Rom II-förordningen). Den allmänna regeln är att lagen i det land där överträdelsen begicks är tillämplig.

När det gäller skadeståndsgrundande händelser som inte omfattas av den ovan nämnda förordningens tillämpningsområde, och skadeståndsgrundande händelser som inträffade före den 11 januari 2009, fastställs tillämplig lag i enlighet med artikel 26 i civillagen, som omfattar samma allmänna regel som den som fastställs i förordningen.

Enligt grekisk rättspraxis tillämpas lagen i det land som är lämpligast med hänsyn till de övergripande omständigheterna i det särskilda fallet när det gäller förpliktelser som har sin grund i obehörig vinst som uppkommit före den 11 januari 2009.

3.3 Personalstatut

– Fysiska personer

Namn, hemvist

Eftersom namn och hemvist används för att identifiera en enskild fysisk person, fastställs den lag som är tillämplig för dem i varje fall utifrån det rättsförhållande som ska regleras. Namn och hemvist för makar regleras av den lag som gäller för deras personliga förhållanden i enlighet med artikel 14 i civillagen. När det gäller minderåriga barn gäller lagen om förhållandet mellan föräldrar och barn i enlighet med artiklarna 18–21 i civillagen.

Rättslig handlingsförmåga

I ärenden som gäller en grekisk eller utländsk medborgares rättsliga handlingsförmåga, förmåga att inneha rättigheter och skyldigheter, partsbehörighet och processbehörighet tillämpas lagen i det land där personen i fråga är medborgare (artiklarna 5 och 7 i civillagen, artiklarna 62 a och 63.1 i civilprocesslagen). Om en utländsk medborgare enligt lagen i det land där han eller hon är medborgare inte har rättslig handlingsförmåga eller processbehörighet, men han eller hon har denna kapacitet enligt grekisk lag (utom när det gäller rättsliga handlingar som omfattas av familjerätten, arvsrätten eller lagstiftningen om äganderätt när det gäller egendom utanför Grekland) gäller grekisk lag (artikel 9 i civillagen och artikel 66 i civilprocesslagen).

– Juridiska personer

I ärenden som rör en juridisk persons rättsliga handlingsförmåga tillämpas lagen på den plats där den juridiska personen har sin hemvist, i enlighet med artikel 10 i civillagen. Enligt grekisk rättspraxis menas med "hemvist" den faktiska hemvisten, till skillnad från den juridiska hemvisten.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Förhållandet mellan föräldrar och barn avser här deras släktskapsförhållanden men även de rättigheter och skyldigheter som följer av dessa.

Tillämplig lag för att fastställa om ett barn ska anses vara fött inom ett giltigt äktenskap eller vara utomäktenskapligt är följande (artikel 17 i civillagen):

Lagstiftningen i det land som reglerar förhållandena mellan barnets moder och dennas make vid barnets födelse, enligt vad som fastställs i artikel 14 i civillagen.

Om äktenskapet upplösts före barnets födelse, lagstiftningen i det land som reglerade förhållandena mellan barnets moder och dennas make vid upplösningen av äktenskapet, enligt vad som fastställs i artikel 14 i civillagen.

Tillämplig lag för förhållandet mellan föräldrar och barn är, med avseende på barn som fötts inom äktenskapet, följande (oavsett om äktenskapet upphävs):

Den grekiska domstolen fastställer tillämplig lag i frågor som rör föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn i enlighet med Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn, ratificerad av Grekland som lag 4020/2011, förutsatt att det berörda landet är part i denna konvention.

Tillämplig lag om det är fråga om ett land som inte har undertecknat ovanstående konvention eller på ärenden som inte regleras av ovanstående konvention är, i enlighet med artikel 18 i civillagen, följande:

Om de är medborgare i samma land: det landets lag.

Om de efter barnets födelse fått nytt gemensamt medborgarskap: lagen i det land där de senast haft gemensamt medborgarskap.

Om de före barnets födelse har olika medborgarskap och detta inte ändras efter födseln, eller om de har samma medborgarskap före födseln men föräldrarnas eller barnets medborgarskap ändras efter födseln: lagen i det land där de vid tidpunkten för barnets födelse senast haft gemensamt hemvist.

Om de inte har någon gemensamt hemvist: lagen i det land där barnet har medborgarskap.

Tillämplig lag på moderns och faderns förhållande till barn som fötts utanför äktenskapet (artiklarna 19 och 20 i civillagen) är följande:

Om de är medborgare i samma land: det landets lag.

Om de efter barnets födelse fått nytt gemensamt medborgarskap: lagen i det land där de senast haft gemensamt medborgarskap.

Om de före barnets födelse har olika medborgarskap och detta inte ändras efter födseln, eller om de har samma medborgarskap före födseln men föräldrarnas eller barnets medborgarskap ändras efter födseln: lagen i det land där de vid tidpunkten för barnets födelse senast haft gemensamt hemvist.

Om de inte har någon gemensam hemvist: lagen i det land där fadern eller modern har medborgarskap.

Tillämplig lag på förälders skyldigheter i fråga om underhåll till barnet är följande:

Från och med den 18 juni 2011 fastställer den grekiska domstolen tillämplig lag på grundval av förordning (EG) nr 4/2009, i enlighet med vad som anges i Haagprotokollet av den 23 november 2007. Den allmänna regeln är att lagen i det land där den underhållsskyldiga individen har sin hemvist ska tillämpas.

3.4.2 Adoption

Tillämplig lag vid adoption och upphävande av adoption med internationella inslag är lagen i det land där var och en av de personer som är involverade i adoptionen är medborgare (artikel 23 i civillagen). Tillämplig lag vad gäller adoptionsformen är den lag som anges i artikel 11 i civillagen, dvs. antingen den lag som reglerar adoptionens innehåll, eller lagen på den plats där adoptionen genomfördes, eller lagen i det land där samtliga inblandade parter är medborgare. Om adoptionsparterna har olika medborgarskap, är förutsättningen för att adoptionen ska vara giltig att alla villkor i de berörda ländernas lagstiftning är uppfyllda och det inte föreligger några hinder enligt bestämmelserna i respektive land.

Tillämplig lag för förhållandet mellan adoptivföräldrarna och det barn som adopteras är följande:

Om de efter adoptionen är medborgare i samma land: det landets lag.

Om de i samband med adoptionen beviljas nytt gemensamt medborgarskap: lagen i det land där de senast haft gemensamt medborgarskap.

Om de före adoptionen har olika medborgarskap och detta inte ändras efter adoptionen, eller om de har samma medborgarskap före adoptionen men medborgarskapet ändras för någon av parterna i samband med att adoptionen fullbordas: lagen i det land där de vid tidpunkten för adoptionen senast haft gemensam hemvist.

Om de inte har någon gemensam hemvist: lagen i det land där adoptivföräldern har medborgarskap eller, om det är makar som adopterar, den lagstiftning som reglerar deras personliga förhållanden.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Materiella villkor

Följande är tillämplig lag för alla villkor som måste uppfyllas och hinder som inte får föreligga, när personer vill ingå äktenskap: lagen i det land där de har gemensamt medborgarskap, eller respektive lands lagstiftning om de har olika medborgarskap (artikel 13.1 a i civillagen).

Formkrav

Tillämplig lag på huruvida äktenskap är giltigt till formen är lagen i det land där de som ska ingå äktenskap har gemensamt medborgarskap, eller respektive lands lagstiftning om de har olika medborgarskap, eller lagstiftningen i det land äktenskapet ingås (artikel 13.1 b i civillagen). Enligt grekisk lag ställs vissa formkrav på ingående av äktenskap. Förbindelser mellan personer som lever tillsammans utan att vara formellt gifta erkänns i Grekland under förutsättning att de är giltiga enligt tillämplig utländsk rätt och personerna i fråga inte är grekiska medborgare.

Makars personliga förhållanden

Makars personliga förhållanden är de förhållanden som grundar sig på äktenskapet, och som inte har med makarnas förmögenhetsförhållanden att göra, t. ex. samlevnad och rättigheter och skyldigheter (även underhållsskyldighet).

Tillämplig lag på makarnas personliga förhållanden, med undantag för underhållsskyldighet, är följande (artikel 14 i civillagen):

Om de efter äktenskapets ingående är medborgare i samma land: det landets lag.

Om de under äktenskapet fått nytt gemensamt medborgarskap: lagen i det land där de senast haft gemensamt medborgarskap.

Om de under äktenskapet haft gemensamt medborgarskap och en av dem senare bytt medborgarskap: lagen i det land där de senast haft gemensamt medborgarskap, såvida den andra maken fortfarande har detta medborgarskap.

Om de före äktenskapet haft olika medborgarskap och detta inte har ändrats efter äktenskapets ingående, eller om de före äktenskapet haft gemensamt medborgarskap men en av makarna efter äktenskapets ingående har bytt medborgarskap: lagen i det land där de senast hade gemensam hemvist.

Om de under äktenskapet inte haft någon gemensam hemvist: lagen i det land som makarna har närmast anknytning till.

Underhållsskyldighet

Tillämplig lag fastställs i enlighet med artikel 4 i Haagkonventionen av den 2 oktober 1973, ratificerad av Grekland som lag 3137/2003, som föreskriver att lagen i det land där den person som mottar underhållet har sin hemvist ska gälla.

Makars förmögenhetsförhållanden

Makars förmögenhetsförhållanden handlar om de förmögenhetsrättigheter och motsvarande skyldigheter som äktenskapet ger upphov till.

Tillämplig lag är den lag som reglerar makarnas personliga förhållanden omedelbart efter äktenskapets ingående (artikel 15 i civillagen).

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Inom det grekiska rättssystemet erkänns också en form av samlevnad annan än äktenskap, enligt vad som fastställs i lag 3719/2008. I enlighet med en uttrycklig bestämmelse som fastställs i ovan nämnda lag, gäller denna lag för samtliga registrerade partnerskap som har ingåtts i Grekland eller inför grekiska konsulära myndigheter, oavsett om parterna är grekiska eller utländska medborgare, både vad gäller partnerskapets form och de samlade förhållandena mellan parterna. Om registrerat partnerskap ingås utomlands, är den tillämpliga lagen i fråga om partnerskapets form den som fastställs i artikel 11 i civillagen, dvs. antingen den lag som reglerar partnerskapets innehåll, eller lagen på den plats där partnerskapet ingås, eller lagen i det land där alla inblandade parter är medborgare. Tillämplig lag i fråga om förhållandena mellan parterna är lagen i det land där partnerskapet ingicks.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Tillämplig lag på frågor om äktenskapsskillnad eller hemskillnad fastställs på grundval av förordning (EU) nr 1259/2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, som brukar kallas Rom III-förordningen. Som en generell regel kan makarna komma överens om att välja den lag som ska tillämpas på äktenskapsskillnad och hemskillnad, på villkor att det är en av följande lagar: a) lagen i det land där makarna har sin hemvist när avtalet sluts, eller b) lagen i det land där makarna hade sin senaste hemvist, om en av dem fortfarande bor där när avtalet sluts, eller c) lagen i det land där en av makarna är medborgare när avtalet sluts, eller d) lagen i det land där den domstol som hanterar ärendet är belägen.

3.5.4 Underhållsskyldighet

I ovan nämnda förordning fastställs uttryckligen att förordningen inte gäller i fråga om f.d. makars underhållsskyldighet. Denna fråga regleras i stället genom artikel 8 i Haagkonventionen av den 2 oktober 1973, ratificerad av Grekland som lag 3137/2003, där det fastställs att tillämplig lag är lagen i det land där äktenskapsskillnaden eller hemskillnaden genomfördes.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Se sista stycket i avsnitt 3.5.1 ovan.

3.7 Arv och testamente

Tillämplig lag på alla frågor om arv, med undantag för formkraven för upprättande och upphävande av testamente, är förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg.

Om det finns ett testamente, anses detta giltigt om det upprättats i enlighet med följande lagstiftning (se artikel 1 i Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om lagval rörande testamentsbestämmelsers form):

Lagstiftningen i det land där arvlåtaren upprättade testamentet.

Lagstiftningen i det land där arvlåtaren hade medborgarskap när denne dog eller upprättade testamentet.

Lagstiftningen i det land där arvlåtaren hade hemvist eller var bosatt när denne dog eller upprättade testamentet.

Om testamentet avser fast egendom: lagstiftningen i det land där den fasta egendomen finns.

3.8 Sakrätt

Tillämplig lag med avseende på sakrätt till fast egendom regleras av artikel 27 i civillagen. Där fastställs att lagen i det land där den fasta egendomen finns ska tillämpas.

Tillämplig lag i fråga om klandervärda förhållanden enligt lagen om skyldigheter med avseende på fast egendom fastställs på grundval av förordning (EG) nr 593/2008, den s.k. Rom I-förordningen, enligt vilken den allmänna regeln är att den lag som parterna själva väljer ska tillämpas.

Tillämplig lag vad gäller formen på ovanstående transaktioner är lagen i den stat där den fasta egendomen finns (artikel 12 i civillagen).

3.9 Insolvens

Tillämplig lag för frågor om insolvens och dess resultat fastställs i enlighet med förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden, där det fastställs att lagen i den medlemsstat där insolvensförfarandet inleds är tillämplig.

Senaste uppdatering: 07/06/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [es](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Vilken lag är tillämplig? - Spanien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Merparten lagvalsregler finns i den inledande avdelningen till civillagen (artiklarna 9–12). Tillämpliga rättsliga bestämmelser finns även i vissa speciallagar, exempelvis lagen om internationell adoption.

1.2 Multilaterala konventioner

När det gäller tillämplig lag är följande EU-förordningar för närvarande gällande i Spanien:

- Förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden
- Förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I)
- Förordning (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II)
- Förordning (EU) nr 1259/2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad (Rom III)
- Förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg

Spanien är också avtalslutande stat i flera lagvalskonventioner. De viktigaste multilaterala konventionerna i detta avseende är följande:

- Konventionen om tillämplig lag om efternamn och förnamn, München, av den 5 september 1980
- Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn, Haag, av den 19 oktober 1996
- Protokollet om tillämplig lag för underhållsskyldighet, Haag, av den 23 november 2007
- Konventionen om lagkonflikter i fråga om formen för testamenteriska förordnanden, Haag, av den 5 oktober 1961
- Konventionen om tillämplig lag rörande trafikolyckor, Haag, av den 4 maj 1971
- Protokollet om tillämplig lag rörande produktansvar, Haag, av den 2 oktober 1973

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

När det gäller tillämplig lag gäller för närvarande konventionen mellan Konungariket Spanien och Republiken Uruguay om lagvalsregler för underhåll till minderåriga samt erkännande och verkställighet av beslut och inför domstol ingångna förlikningar i fråga om underhållsskyldighet, Montevideo, av den 4 november 1987.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

I artikel 12.6 i civillagen anges att domstolar och myndigheter ska tillämpa lagvalsreglerna i spansk lag ex officio.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

I artikel 12.2 i civillagen fastställs att hänvisning till lagen i ett visst land ska förstås som en hänvisning till det landets materiella rätt, förutom om dess lagvalsregler hänvisar till en annan lag som inte är spansk lag. Detta innebär att endast återförvisning godtas.

Vidareförvisning är inte tillåtet förutom när det gäller växlar, checkar och skuldebrev, i fråga om behörigheten att ingå sådana förpliktelser.

När en EU-förordning eller internationell konvention är tillämplig ska de särskilda reglerna för dessa instrument avseende renvoi gälla.

2.3 Ändring i anknytning

I spansk lag finns ingen allmän regel vid byte av vistelseort, det vill säga omständigheter som i en lagvalsregel anges som anknytningsmoment. I artikel 9.1 i civillagen om myndighetsålder anges att en ändring i anknytningsmoment inte påverkar en redan erhållen myndighetsålder. Regelen är att man ska tillämpa den lag som var tillämplig när den rättsliga situationen uppstod, även om anknytningsmomentet har ändrats.

När en EU-förordning eller internationell konvention är tillämplig ska de särskilda reglerna i dessa instrument avseende byte av vistelseort gälla.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

I artikel 12.3 i civillagen anges att utländsk lag inte på något sätt ska tillämpas om den strider mot grunderna för rättsordningen. Detta innebär att utländsk lag inte ska tillämpas om dess konsekvenser står i uppenbar strid med de grundläggande principerna i spansk lag. Konstitutionellt erkända principer anses vara grundläggande.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Den utländska lagens innehåll och giltighet måste styrkas av parterna, och domstolen kan kontrollera detta med medel som den anser nödvändiga. Det rör sig om ett blandat system där ingivande av inlagor och prövning endast sker på partens begäran och där domstolen ges möjlighet att delta i utförandet av kontroller. I undantagsfall där innehållet i den utländska lagen inte kan styrkas ska spansk lag gälla.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Fastställandet av tillämplig lag för avtalsförpliktelser regleras generellt sett genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 (Rom I-förordningen). Ärenden där Rom I-förordningen inte är tillämplig handläggs enligt bestämmelserna i artikel 10.5 i civillagen, som baseras på erkännande av lagval genom avtal förutsatt att tillämplig lag uttryckligen har valts och att denna lag har koppling till ärendet i fråga. I annat fall ska parternas gemensamma nationella lag tillämpas, lagen i deras gemensamma vistelseland eller, i sista hand, lagen i det land där avtalet ingicks.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Här gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 (Rom II-förordningen). I frågor som rör trafikolyckor och produktansvar tillämpas lagvalsreglerna i Haagkonventionerna från 1971 och 1973.

Frågor som inte omfattas av några av ovan nämnda bestämmelser regleras genom artikel 10.9 i civillagen, enligt vilken utomobligatoriska förpliktelser ska regleras genom lagen i det land där den händelse som gav upphov till förpliktelserna ägde rum. Fall som rör utförande av ärenden för annans räkning utan uppdrag (negotiorum gestio) regleras genom lagen i det land där uppdragstagaren har sin huvudsakliga verksamhet, och oberättigad vinst genom den lag i kraft av vilken överföringen av förmögenhetsvärdet till mottagaren av vinsten ägde rum.

3.3 Personalstatut

I artikel 9 i civillagen anges att tillämplig lag i dessa frågor fastställs utifrån de fysiska personernas nationalitet. Det finns bestämmelser som gäller vid dubbelt medborgarskap och ovisst medborgarskap. Dubbelt medborgarskap fastställs utifrån det faktum huruvida det rör sig om dubbelt medborgarskap enligt spansk lag eller dubbelt medborgarskap som inte omfattas av spansk lag. Fördrag om dubbelt medborgarskap har ingåtts med Chile, Peru, Paraguay, Nicaragua, Guatemala, Bolivia, Ecuador, Costa Rica, Honduras, Dominikanska republiken, Argentina och Colombia. I dessa fall gäller bestämmelserna i de internationella fördragen. Om sådana bestämmelser saknas tillämpas lagen i det land där personen i fråga hade sin senaste hemvist och, i annat fall, lagen i personens senaste medborgarskapsland. Om spansk lag inte innehåller några bestämmelser om dubbelt medborgarskap och om ett av dem är spanskt ska spansk lag tillämpas. Principen om icke-diskriminering måste dock tillämpas om båda nationaliteter medför EU-medborgarskap. När medborgarskapet är ovisst ska lagen i personens senaste hemvistland tillämpas som personalstatut. När det gäller statslösa personer är artikel 12 i New York-konventionen av den 28 september 1954 tillämplig. Enligt denna är tillämplig lag lagen i den statslösa personens hemvistland eller, i annat fall, lagen i personens vistelseland. Tillämplig lag för fysiska personers namn regleras genom Münchenkonventionen från 1980. Fysiska personers för- och efternamn regleras genom lagen i personernas medborgarskapsland.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

I artikel 9.4 i civillagen anges att tillämplig lag för fastställande av biologiska förhållanden mellan föräldrar och barn är den i det land där barnet hade sin hemvist när förhållandet uppstod. Om barnet saknar hemvist, eller om förhållandet mellan förälder och barn inte kan fastställas genom lagen, ska tillämplig lag vara lagen i barnets dåvarande medborgarskapsland. Om förhållandet mellan förälder och barn inte kan fastställas genom denna lag eller om barnet saknar medborgarskap, ska spansk materiell rätt tillämpas.

Tillämplig lag för adoption regleras genom en särskild förordning, nämligen lag nr 54/2007 om internationell adoption. I artikel 18 i denna lag anges att behörig spansk myndighet ska iakttä spansk materiell rätt när den genomför en adoption, om adoptivbarnet har sin permanenta vistelse i Spanien vid adoptionstillfället eller har förts eller kommer att föras till Spanien för att få sin vistelse där.

Tillämplig lag för innehållet i förhållandet mellan förälder och barn, vare sig förhållandet uppstått biologiskt eller genom adoption, och utövandet av föräldraansvar ska fastställas enligt Haagkonventionen av den 19 oktober 1996. I artikel 17 i konventionen anges att utövandet av föräldraansvar ska regleras genom lagen i barnets hemvistland.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

Det finns regler för äktenskapets ingående och rättsverkningar. När det gäller formerna för äktenskapets ingående anges det i civillagen att äktenskap kan ingås i och utanför Spanien 1) inför en domare, borgmästare eller tjänsteman som utsetts i enlighet med civillagen och 2) enligt lagligen föreskrivna religiösa former. Vidare anges att spanska medborgare kan ingå äktenskap utanför Spanien i de former som fastställs i lagen i det land där äktenskapet ingås. Om båda parter är utländska medborgare kan äktenskapet ingås i Spanien på samma villkor som spanska medborgare eller enligt bestämmelserna i endera parts personalstatut. Behörigheten att ingå äktenskap och samtycke regleras genom vardera makas nationella lag (artikel 9.1 i civillagen).

Enligt artikel 9.2 i civillagen regleras äktenskapets rättsverkningar genom makarnas gemensamma nationella lag vid tidpunkten för äktenskapets ingående. Om det inte finns någon gemensam nationell lag regleras de genom någon av parternas personalstatut eller lagen i någon av parternas hemvistland, utsedd av båda i en bestyrkt handling som ska utfärdas före äktenskapets ingående. Om inget val gjorts gäller lagen i det land där makarna hade sin gemensamma hemvist omedelbart efter äktenskapets ingående och, i annat fall, lagen i det land där äktenskapet ingåtts.

Hemskillnad och äktenskapsskillnad regleras genom förordning (EU) nr 1259/2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad (Rom III). I artikel 107.1 i civillagen anges att annullering av äktenskap ska regleras genom den lag som är tillämplig vid tidpunkten för äktenskapets ingående.

Den spanska internationella privaträtten innehåller inte några bestämmelser för ogifta par (vilket i princip innebär att man är hänvisad till analogislut).

Underhållsskyldighet regleras genom Haagprotokollet från 2007 om tillämplig lag för underhållsskyldighet.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Regeln om äktenskaps rättsverkningar (artikel 9.2 i civillagen) omfattar såväl de personliga som de förmögenhetsmässiga verkningarna. Makarnas gemensamma personalstatut vid äktenskapets ingående är därmed tillämplig. I annat fall gäller någon av parternas personalstatut eller lagen i någon av parternas hemvistland, utsedd av båda i en bestyrkt handling som ska utfärdas före äktenskapets ingående. Om inget val görs gäller lagen i det land där makarna hade sin gemensamma hemvist omedelbart efter äktenskapets ingående och, i annat fall, lagen i det land där äktenskapet ingicks.

Avtal eller överenskommelser där makars förmögenhetsförhållanden fastställs, ändras eller ersätts är giltiga om de följer antingen den lag som reglerar äktenskapets rättsverkningar eller någon av parternas nationella lag eller lagen i det land där någon av parterna hade sin hemvist vid verkställandet (artikel 9.3 i civillagen).

3.7 Arv och testamente

Spanien tillämpar bestämmelserna i förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg. Enligt denna förordning ska lagen i den avlidnes hemvistland vid tidpunkten för dödsfallet tillämpas, om inte den avlidne valt lagen i sitt medborgarskapsland som tillämplig lag.

Testamentens utformning regleras genom Haagkonventionen från 1961.

3.8 Sakrätt

Enligt artikel 101.1 i civillagen ska besittningsrätt, äganderätt och övriga rättigheter när det gäller fast egendom liksom frågor om tillkännagivanden rörande egendomen regleras genom lagen i det land där egendomen finns. Motsvarande gäller för lös egendom. När det gäller upprättande eller överlåtelse av rättigheter avseende tillgångar som befinner sig i transitering ska dessa anses vara belägna på den plats från vilken de avsändes, om inte avsändaren och

mottagaren uttryckligen eller i tysthet har kommit överens om att de ska anses vara belägna på bestämmelseorten. Fartyg, flygplan och transportmedel på järnväg, samt alla rättigheter beträffande dessa, ska omfattas av lagen i flaggstaten eller registreringslandet. Motorfordon och andra transportmedel på väg ska omfattas av lagen i det land där de finns. Emission av värdepapper regleras genom lagen i det land där emissionen sker.

3.9 Insolvens

Fall som inte omfattas av [Rådets förordning \(EG\) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden](#) regleras genom [konkurslag nr 22/2003 av den 9 juli 2003](#). Enligt artikel 200 i denna lag ska i regel spansk lag tillämpas för insolvensförfaranden i Spanien och verkningarna av dessa samt för förfaranden för genomförande och avslutande av dem. Konkurslagen innehåller även internationella privaträttsliga bestämmelser om fastställandet av tillämplig lag för olika typer av rättsförhållanden inom förfarandet.

Senaste uppdatering: 09/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Kroatien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

I Kroatien regleras den internationella privaträtten och straffrätten framför allt genom lag nr 53/91 om lagkonflikter (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određanim odnosima*, ZRS) *Narodne Novine* i Kroatiens officiella tidning.

1.2 Multilaterala konventioner

Haagkonventionen från 1954 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen

Haagkonventionen från 1961 rörande lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden

Haagkonventionen från 1971 om tillämplig lag rörande trafikolyckor

Haagkonventionen från 1973 om tillämplig lag rörande produktansvar

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

På grundval av sitt meddelande om statssuccession har Kroatien blivit part i flera bilaterala internationella fördrag, t.ex. fördrag om rättslig hjälp, konsulära konventioner samt handels- och sjöfartsfördrag. Fördrag om rättslig hjälp som även innehåller bestämmelser om lösning av lagkonflikter har ingåtts med vissa länder:

Avtalet av den 16 december 1954 om ömsesidigt rättsligt utbyte med Österrike, ingått i Wien.

Avtalet av den 23 mars 1956 om ömsesidigt rättsligt samarbete med Bulgarien, ingått i Sofia.

Avtalet den 20 januari 1964 med Tjeckien om reglering av rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, ingått i Belgrad.

Avtalet den 18 juni 1959 om ömsesidiga rättsliga förbindelser med Grekland, ingått i Aten.

Avtalet från 1968 om ömsesidigt rättsligt utbyte med Ungern.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

I rättsliga situationer som har ett internationellt inslag tillämpar domstolarna den internationella privaträtten på tre olika sätt, nämligen genom lagvalsregler, internationella tvingande regler och särskilda materiella regler.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Artikel 6 i lagen om lagkonflikter omfattas av den internationella privaträtten och föreskriver att om en utländsk lag bör tillämpas enligt bestämmelserna i denna lag, ska dess lagkonfliktbestämmelser beaktas vid valet av tillämplig lag.

Om utländska bestämmelser om val av tillämplig lag hänvisar till kroatisk lag, ska kroatisk lag tillämpas, oberoende av om det finns bestämmelser om att annan tillämplig lag ska fastställas.

2.3 Ändring i anknytning

Denna fråga regleras rent generellt inte i lagen om lagkonflikter, men lagen innehåller vissa särskilda bestämmelser för sådana ärenden. Som exempel föreskrivs det i artikel 35.1 att den lag som ska tillämpas vid skilsmässa är lagen i det land där båda makar är medborgare när skilsmässoförfarandet inleds. Vidare föreskrivs det i artikel 45.1 att adoptionsrelaterade konsekvenser bedöms enligt lagen i de adopterande och adopterade personernas medborgarland vid adoptionstillfället.

I regel bör varje enskilt fall bedömas utifrån huruvida den rättsliga situationen är löst eller oförändrad eller om den är under utveckling. Om en lagkonfliktbestämmelse tillämpas för en oförändrad situation ska det rättsliga fastställandet av denna göras utifrån den tillämpliga lag som då är gällande. Om ett annat instrument tillämpas ska konsekvenserna av den rättsliga situationen bedömas utifrån den nya lagen vid tillämpningstillfället.

Egendomsrätten och andra former av äganderätt bedöms utifrån lagen i det land där egendomen finns. Den tillämpliga lagen föreskriver att den egendomsrätt som erhållits inom ramen för ett tidigare instrument fortfarande gäller, även om den inte har erhållits inom ramen för det nya instrumentet. Om ägandet av lös egendom inte har erhållits enligt en tidigare lag eftersom *modus* saknas, erhålls ägandet när den lösa egendomen kommer till det land som inte kräver något *modus* för förvärvet.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

a) Den allmänna ordningen

I artikel 4 i lagen om lagkonflikter föreskrivs det att en utländsk lag inte ska tillämpas om detta skulle strida mot de grundläggande principer i det statliga systemet som fastställts i Kroatiens konstitution.

Artikel 4 bör tolkas på ett sådant sätt att den skyddar de grundläggande rättigheterna, friheterna, de mänskliga rättigheterna och de medborgerliga rättigheterna. Dessutom innehåller den allmänna ordningen lösningar från 1950 års konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Den allmänna ordningen skyddar inte enbart den inhemska lagen från utländsk materiell rätt. Om det är motiverat att åberopa skydd för den inhemska allmänna ordningen beror bland annat på om tvisten har nära anknytning till det nationella territoriet och lagstiftningen i denna, dvs. *lex fori*, och om en sådan anknytning finns om tillämpningen av en utländsk lag skulle få mer permanenta verkningar på det nationella territoriet.

b) Internationella tvingande regler

Situationer med internationella inslag regleras ibland genom särskilda *legis fori*-regler, som vanligen kallas för internationella tvingande regler. Sådana regler antas inom ramen för samma lag som lagkonfliktreglerna och finns ibland även med i andra förordningar.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

En domstol eller ett annat behörigt organ måste fastställa innehållet i en utländsk lag på eget initiativ, i enlighet med artikel 13.1 i lagen om lagkonflikter. I artikel 13.2 och 13.3 i lagen om lagkonflikter föreskrivs att en domstol eller ett behörigt organ får begära information om en utländsk lag från Kroatens justitieministerium. Parterna i tvisten har dock även möjlighet att inge ett offentligt uttalande om innehållet i den utländska lagen.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Lagkonfliktreglerna omfattas av lagen om lagkonflikter.

I artikel 19 i lagen om lagkonflikter anges att ett avtal ska omfattas av den lag som de avtalslutande parterna har valt, om inte annat föreskrivs i denna lag eller i ett internationellt avtal.

I artikel 20 föreskrivs att om ingen tillämplig lag har valts och om de särskilda omständigheterna i ärendet inte tyder på att en annan lag ska tillämpas ska den tillämpliga lagen vara

- 1) i fråga om försäljning av lös egendom – lagen i det land där säljaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 2) i fråga om byggentreprenad- eller fastighetskontrakt – lagen i det land där den person som ska utföra arbetet eller den avtalslutande parten hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 3) i fråga om agenturavtal – lagen i det land där agenten hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 4) i fråga om representationsavtal – lagen i det land där representanten hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 5) i fråga om kommissionsavtal – lagen i det land där kommissionären hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 6) i fråga om terminsavtal – lagen i det land där ombudet hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 7) i fråga om hyresavtal för lös egendom – lagen i det land där uthyraren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 8) i fråga om avtal vid lån av pengar – lagen i det land där långgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 9) i fråga om användaravtal – lagen i det land där långgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 10) i fråga om depositionsavtal – lagen i det land där depositionsottagaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 11) i fråga om lagringsavtal – lagen i det land där lagerförvaltaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 12) i fråga om transportavtal – lagen i det land där transportören hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 13) i fråga om försäkringsavtal – lagen i det land där försäkringsgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 14) i fråga om upphovsrättsavtal – lagen i det land där uphovsmannen hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 15) i fråga om donationsavtal – lagen i det land där donatorn hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 16) i fråga om börshandel – lagen i det land där börshandeln har sitt säte,
- 17) i fråga om avtal om självständiga bankgarantier – lagen i det land där borgensmannen hade sitt säte när avtalet ingicks,
- 18) i fråga om tekniköverföringsavtal (t.ex. för licenser) – lagen i det land där mottagaren av tekniken hade sitt säte när avtalet ingicks,
- 19) i fråga om egendomsanspråk (ej fast egendom) till följd av ett arbetsavtal – lagen i det land där arbetsavtalet ska genomföras eller genomfördes,
- 20) i fråga om andra avtal – lagen i det land där anbudsgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

När det gäller utomobligatoriska förpliktelser innehåller lagen om lagkonflikter bestämmelser om tillämplig lag, liksom internationella fördrag (Haaqkonventionen från 1971 om tillämplig lag rörande trafikolyckor).

Lagen om lagkonflikter innehåller bestämmelser om obehörig vinst, *negotiorum gestio*, ej skadeståndrelaterade utomobligatoriska förpliktelser och skadestånd.

Skadestånd omfattas av lagen i det land där gärningen har utförts eller där verkningarna uppstått, beroende på vilken lag som är den mest fördelaktiga för den skadelidna. Om en händelse som gett upphov till skadestånd har skett på ett fartyg på öppna havet eller på ett flygplan, ska lagen i det land där fartyget eller flygplanet är registrerat anses vara tillämplig för de skadeståndrelaterade gärningarna.

Den lag som reglerar obehörig vinst är den som är tillämplig för det rättsförhållande som uppstod, förväntades uppstå eller skulle ha uppstått och inom vilket vinsten gjordes. Den lag som reglerar en tjänst utan uppdrag (*negotiorum gestio*) är lagen i det land där tjänsten utan uppdrag utfördes. Skyldigheter till följd av nyttjande av egendom utan *negotiorum gestio* liksom andra utomobligatoriska förpliktelser som inte följer av skadestånd regleras genom lagen i det land där de omständigheter som föranledde skyldigheten uppstod.

3.3 Personalstatut

En fysisk persons rättskapacitet och rättsliga handlingsförmåga regleras genom lagen i personens medborgarskapsland.

En fysisk person som inte har rättslig handlingsförmåga enligt lagen i sitt medborgarskapsland har rättslig handlingsförmåga om han eller hon har sådan kapacitet enligt lagen i det land där skyldigheten uppstod.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

Förhållandena mellan föräldrar och barn regleras genom lagen i medborgarskapslandet.

Om föräldrarna och barnen har olika medborgarskapsland ska lagen i det land där de alla har sin hemvist gälla.

Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder och inte har hemvist i samma land ska kroatisk lag tillämpas om barnet eller någon av föräldrarna är kroatisk medborgare.

Erkännande, fastställande eller bestridande av fader- eller moderskap ska regleras genom lagen i det land som den person vars fader- eller moderskap erkänns, fastställs eller bestrids var medborgare i när barnet föddes.

3.4.1 Adoption

Villkoren för adoption och upphävande av adoption ska regleras genom lagen i det land som de adopterande och adopterade personerna är medborgare i vid adoptionstillfället.

Om de adopterande och adopterade personerna är medborgare i olika länder ska båda medborgarskapsländernas lagar tillämpas vid adoption och upphävande av adoption.

Om äkta makar adopterar ett barn tillsammans ska lagarna i makarnas medborgarskapsländer och lagen i den adopterade personens medborgarskapsland regleras villkoren för adoption och upphävande av adoption.

De formella adoptionskraven regleras genom lagen i adoptionslandet.

Adoptionens verkningar regleras genom lagen i de adopterande och adopterade personernas medborgarskapsland vid adoptionstillfället.

Om de adopterande och adopterade personerna är medborgare i olika länder ska lagen i personernas hemvistland tillämpas.

Om de adopterande och adopterade personerna är medborgare i olika länder och inte har hemvist i samma land, ska kroatisk lag tillämpas om någon av personerna är kroatisk medborgare.

Om varken den adopterande eller den adopterade personen är kroatisk medborgare ska lagen i den adopterade personens medborgarskapsland gälla.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Den lag som reglerar villkoren för att ingå äktenskap är lagen i respektive persons medborgarskapsland när äktenskapet ingås.

Även om villkoren för att ingå äktenskap uppfylls enligt lagen i medborgarskapslandet för den person som vill gifta sig inför behörig kroatisk myndighet, kommer äktenskapet inte att tillåtas om det enligt kroatisk lag finns hinder som tidigare äktenskap, släktskap eller psykisk oförmåga.

Det formella kravet på ett äktenskap regleras genom lagen i det land där äktenskapet ingås.

Ett äktenskaps ogiltighet (obefintlighet och ogiltighet) regleras genom den lag enligt vilken äktenskapet ingicks.

Skilsmässor omfattas av lagen i makarnas medborgarskapsland när förfarandena inleds. Gällande lag är lagen i respektive persons medborgarskapsland.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Ägandeförhållanden mellan sambor som inte ingått någon form av äktenskap regleras genom lagen i deras medborgarskapsland.

Om personerna är av olika nationalitet ska lagen i det land där de har sin gemensamma hemvist tillämpas.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Skilsmässor omfattas av lagen i makarnas medborgarskapsland när förfarandena inleds. Tillämplig lag är lagen i respektive persons medborgarskapsland.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Underhållsskyldigheten mellan blodsförvanter andra än föräldrar och barn, eller underhållsskyldigheten för andra släktingar, regleras genom lagen i medborgarskapslandet för den släkting som omfattas av begäran om underhåll.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Personliga förbindelser och egendomsordning mellan makar regleras genom lagen i deras medborgarskapsland.

Om makarna är medborgare i olika länder ska lagen i hemvistlandet gälla. Om makarna har varken gemensam nationalitet eller hemvist i samma land ska lagen i det land där de hade sin senaste gemensamma hemvist gälla.

Om tillämplig lag inte kan fastställas enligt ovan ska kroatisk lag tillämpas. Äktenskapsförord ska regleras genom den lag som reglerade de personliga förbindelserna och egendomsordningen när äktenskapet ingicks.

Om den lag som fastställs på detta sätt föreskriver att makarna kan välja vilken lag äktenskapsförordet ska omfattas av, ska den lag som de väljer gälla.

3.7 Arv och testamente

Arv regleras genom lagen i den avlidnes medborgarskapsland vid dödsfallet.

Rättskapaciteten att verkställa ett testamente regleras genom lagen i testatorns medborgarskapsland när testamentet upprättades.

Ett testamente är formellt sett giltigt om det är giltigt enligt

- 1) lagen i det land där testamentet upprättades,
- 2) lagen i testatorns medborgarskapsland, antingen då testamentet verkställdes eller vid dödsfallet,
- 3) lagen i testatorns hemvistland, antingen då testamentet verkställdes eller vid dödsfallet,
- 4) lagen i testatorns bosättningsland, antingen då testamentet verkställdes eller vid dödsfallet,
- 5) kroatisk lag,
- 6) i fråga om fast egendom – lagen i det land där den fasta egendomen finns.

3.8 Sakrätt

Avtal om fast egendom regleras endast genom lagen i det land där den fasta egendomen finns.

3.9 Insolvens

I artikel 303 i konkurslagen fastställs den grundläggande principen att de rättsliga verkningarna av konkursförfarandens inledande ska regleras genom lagen i det land där förfarandena inleds.

Senaste uppdatering: 12/11/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Cypern

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

När ett gränsöverskridande ärende tas upp inför domstol är reglerna om vilken lag som är tillämplig i Cypern först och främst de som anges i EU-rätten, i synnerhet förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) och förordning (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

I övriga avseenden följer de cypriotiska domstolarna sin egen rättspraxis, om det inte finns några relevanta nationella lagar eller lagstadgade bestämmelser.

Om relevant rättspraxis saknas i Cypern tillämpar domstolarna brittisk "common law" (dvs. rätt som grundar sig på rättspraxis) enligt artikel 29.1.c i domstolslagen (lag 14/60).

1.2 Multilaterala konventioner

Haagkonventionen av den 1 juli 2005 om tillämplig lag för och erkännande av truster, ratificerad av Cypern genom 2017 års ratificeringslag 15.III.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Ej tillämpligt.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Domaren måste inte tillämpa dessa regler på eget initiativ. Frågan får endast tas upp av en part i målet, som måste kunna presentera bevisning för att ett annat lands lag gäller före cypriotisk lag. Om domstolen inte är övertygad tillämpas cypriotisk lag.

Eftersom ovannämnda praxis handlar om bevisning och förfaringsätt, påverkas den inte av förordningarna (EG) nr 593/2008 och (EG) nr 864/2007.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Enligt förordningarna (EG) nr 593/2008 och (EG) nr 864/2007 är inte återförvisningsregeln tillämplig. I sådana ärenden som inte omfattas av förordningarna kan dock återförvisningsregeln tillämpas på följande sätt:

Den domstol som prövar ett ärende för vilket det fastställs att ett annat lands lag bör tillämpas måste antingen tillämpa enbart de interna nationella bestämmelserna i denna lag eller tillämpa lagen i sin helhet, även de internationella bestämmelser som är tillämpliga enligt denna.

I det senare fallet uppstår svårigheter eftersom bestämmelserna om tillämplig lag enligt det andra landets rättssystem kan hänvisa domaren till cypriotisk lag, som han/hon måste tillämpa (återförvisning). I ett sådant fall har domstolen två möjligheter: att godta återförvisningsregeln och tillämpa cypriotisk lag (delvis återförvisning) eller förkasta denna bestämmelse och i stället tillämpa ett annat lands lag i sin helhet (fullständig återförvisning).

2.3 Ändring i anknytning

För att förhindra problem som kan uppstå till följd av ändring i anknytning (t.ex. hemvist, den plats som den lösa eller förvaltade egendomen flyttas till), används vanligtvis regeln om tillämplig lag för att fastställa vilket datum anknytningen påvisats. Se till exempel artikel 7 i Haagkonventionen av den 1 juli 1985 om truster.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Ett annat lands lag bör inte ens tillämpas när reglerna om tillämplig lag kräver detta, om detta skulle vara oförenligt med grunderna för rättsordningen i Cypern. Enligt rättspraxis inbegriper "grunderna för rättsordningen" de grundläggande principerna om rättvisa samt allmän moral och etik (*Pilavachi & Co Ltd v. International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Ett annat lands lag bör inte heller tillämpas i fråga om särskilda avgifter, skatter och beskattning.

2.5 Utredning om innehåll i utländsk rätt

Tillämplig bestämmelse är den som slogs fast i målet mellan *Royal Bank of Scotland plc mot Geodrill Co Ltd m.fl. (1993) 1 JSC 753*. Enligt denna måste en part som hävdar att en utländsk lag är tillämplig på ärendet först göra ett yrkande och därefter tillhandahålla sakkunnigbevisning som domstolen ska godta. Om domstolen inte godtar bevisningen eller ingen av parterna gör ett yrkande ska cypriotisk lag gälla.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Förordning (EG) nr 593/2008 (Rom I) är tillämplig på alla avtalsförpliktelser och rättsakter där frågan om vilken lag som är tillämplig tas upp.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Förordning (EG) nr 864/2007 (Rom II) är tillämplig i de flesta fall, och den generella regeln är att tillämplig lag bör fastställas utifrån var skadan uppkommer (*lex loci damni*), oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följder skulle kunna uppstå. Förordningen innehåller även särskilda bestämmelser om hur tillämplig lag ska fastställas för särskilda utomobligatoriska förpliktelser, till exempel otillbörlig konkurrens och produktansvar.

För truster gäller tillämplig lag (ratificeringslag) för och erkännande av truster från 2017 (lag 15.III/2017, genom vilken 1985 års Haagkonvention ratificerades). Enligt ratificerings-lagen och konventionen bör truster regleras genom den lag som förvaltaren valt. I annat fall bör truster regleras genom den lag som de har närmast anknytning till.

3.3 Personalstatut

Efternamn

Lagen om förhållandet mellan föräldrar och barn (lag 216/90) är tillämplig för fastställande av efternamn. Enligt lag 216/90 fastställs ett barns efternamn genom en gemensam förklaring av föräldrarna inom tre månader efter barnets födelse. Om föräldrarna inte gör en sådan förklaring får barnet faderns efternamn. Ett barn som föds utom äktenskapet bör ges moderns efternamn om inte fadern erkänner sitt faderskap till barnet eller fram tills att fadern gör detta.

Hemvist

Personers hemvist fastställs enligt kapitel 195 i lagen om testamenten och arv, där det anges att varje person alltid har antingen en "hemvist förvärvat genom födelseorten" eller en "hemvist förvärvat genom val av bosättningsort".

Ett barn som fötts inom äktenskapet under faderns levnadstid har sin hemvist förvärvat genom födelseorten vid faderns hemvist vid födelsen.

Ett barn som fötts utom äktenskapet, eller ett barn som fötts efter faderns bortgång, har sin hemvist förvärvat genom födelseorten vid moderns hemvist vid födelsen.

Behörighet

En persons behörighet att ingå äktenskap omfattas av äktenskapslagen (lag 104.I/2013). Artikel 14 föreskriver att en person inte har behörighet att ingå äktenskap om han/hon är under 18 år eller om han/hon, när äktenskapet ingås, inte kan ge sitt samtycke på grund av psykisk funktionsnedsättning eller utvecklingsstörning, någon annan typ av tillstånd eller sjukdom eller drogberoende, som gör honom/henne oförmögen att förstå och vara medveten om sina handlingar.

Även om paret i fråga, eller en av personerna, är under 18 år anses de dock ha behörighet att ingå äktenskap om de är minst 16 år eller om deras vårdnadshavare har gett sitt skriftliga samtycke eller om äktenskapet är motiverat av synnerliga skäl. Om ovannämnda samtycke inte ges eller om ingen vårdnadshavare finns, bör frågan om huruvida en person har behörighet att ingå äktenskap avgöras av familjedomstolen i det distrikt där personen i fråga bor.

När det gäller behörigheten att vidta rättsliga åtgärder föreskrivs det i artikel 11 i kapitel 149 i lagen om avtal att en person är behörig att ingå avtal om han/hon är vid sina sinnens fulla bruk och inte har fräntagits denna behörighet genom lag. Enligt lagen anses inte en gift person vara obehörig att ingå avtal enbart på grund av att han/hon är under 18 år.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Det juridiska förhållandet mellan föräldrar och barn, inbegripet föräldrans ansvar, underhåll och kommunikation, regleras genom cypriotisk lag, framför allt lagen om förhållandet mellan föräldrar och barn (lag 216/90).

Förordning (EG) nr 2201/2003 (Bryssel IIa-förordningen), förordning (EG) nr 4/2009 och 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn är också tillämpliga på de frågor som de omfattar.

3.4.2 Adoption

För adoptionsärenden vid cypriotisk domstol tillämpas cypriotisk lag, oavsett om adoptionsärendet är av gränsöverskridande slag eller inte.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Frågor som rör ingående och upplösning av äktenskap regleras i Cypern genom 2003 års äktenskapslag (lag 104.I/2003). De omfattas också av FN-konventionen angående samtycke till, minimiålder för samt registrering av äktenskap, som Cypern ratificerat genom lag 16.III/2003.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Skilsmäsofrågor regleras genom artikel 111 i konstitutionen och lag 22/1990 om försök till förlikning och religiös upplösning av äktenskap ("Attempt at Reconciliation and Spiritual Dissolution of Marriage Act") med avseende på religiösa äktenskap samt äktenskapslagen (lag 104.I/2003).

Haagkonventionen om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader från 1970, vilken ratificerats av Cypern genom lag 14.III.1983, är tillämplig på frågor som rör erkännande av äktenskapsskillnad och hemskillnad.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Underhållsskyldighet

Lagen om makars förmögenhetsförhållanden (lag 232/1991), i ändrad lydelse, föreskriver följande:

Om makarna inte längre är sammanboende kan domstolen, på en av makarnas begäran, utfärda ett beslut om att den andra maken ska betala ett underhållsbidrag till den sökande maken.

Underhållsskyldighet mellan före detta makar gäller när någon av dem inte kan försörja sig själv utifrån sin egen inkomst eller egendom och

a) om hans/hennes ålder eller hälsotillstånd är sådant, när skilsmässan fullbordats eller när tidsfristerna nedan löpt ut, att han/hon inte kan börja eller fortsätta att utöva ett arbete och därigenom säkert försörja sig själv,

b) om han/hon har vårdnaden om en underårig eller ett myndigt barn eller någon annan person i beroendeställning som inte kan ta hand om sig själv på grund av fysiskt eller psykiskt funktionshinder och om den begärande personen därmed hindras från att finna lämplig sysselsättning,

c) om han/hon inte kan få stadigvarande och lämplig sysselsättning eller behöver yrkesutbildning, under högst tre år efter att skilsmässan fullbordats,

d) om andra omständigheter föreligger som gör det nödvändigt att bevilja underhåll när skilsmässan fullbordats av rättviseskäl.

Underhåll kan nekas eller begränsas av synnerliga skäl, framför allt om äktenskapet var kortvarigt eller om den maka som kan ha rätt till underhåll kan ställas till svars för skilsmässan eller separationen eller om han/hon själv har framkallat underhållsbehovet.

Rätten till underhåll bör också upphöra eller så bör underhållsbeslutet ändras där omständigheterna så kräver.

Underhållsskyldighet för barn

Enligt lagen om förhållandet mellan föräldrar och barn (lag 216/90) har föräldrarna gemensam underhållsskyldighet för ett barn efter sina egna ekonomiska medel. Ovannämnda underhållsskyldighet kan fortsätta, genom ett beslut eller ett rättsligt avgörande, även efter att barnet når vuxen ålder, om detta är befogat av särskilda omständigheter (t.ex. om barnet inte är beslutskompetent eller lider av funktionsnedsättning, tjänstgör vid nationalgardet eller studerar vid en utbildningsanstalt eller yrkesskola).

Ett barn har fortfarande rätt till underhåll från föräldrarna även om han/hon äger egendom.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Artikel 13 i lag 232/1991 gäller, och den allmänna regeln i denna är att makarnas autonomi med avseende på egendom inte förändras genom äktenskapet.

Enligt artikel 14 i lagen kan dock den ena maken göra anspråk på den andra makans egendom om äktenskapet löses upp eller annulleras, förutsatt att den begärande maken på något sätt har bidragit till att öka värdet på den andra makans egendom. Den begärande maken kan, genom rättsliga åtgärder, begära ersättning motsvarande den del av det ökade värdet som han/hon bidragit till.

Den ena makans bidrag till att öka värdet på den andra makans egendom anses utgöra en tredjedel av ökningen, om det inte kan påvisas att makans bidrag motsvarar ett lägre eller högre värde.

Värdeökningen i makarnas egendom inbegriper inte sådant som de erhållit genom gåva, arv, legat eller annat bidrag.

3.7 Arv och testamente

Alla frågor som rör arv, med undantag för formkraven för upprättande och upphävande av testamente, regleras genom förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg.

Enligt artikel 22 i ovannämnda förordning får en person låta rätten till sitt arv styras av lagen i det land där personen är medborgare vid tidpunkten för sitt val eller vid sin död. Lagvalet ska uttryckligen anges i en förklaring.

Om testamente finns gäller Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 rörande lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden, beträffande testamentes och gemensamma testamentens formella giltighet. Enligt artikel 1 i konventionen ska ett testamente vara formellt giltigt om det upprättats i enlighet med någon av följande lagstiftningar:

a) Lagstiftningen i det land där arvlåtaren upprättade testamentet.

b) Lagstiftningen i det land där arvlåtaren hade medborgarskap när han/hon dog eller upprättade testamentet.

c) Lagstiftningen i det land där arvlåtaren hade sin hemvist eller var bosatt när han/hon dog eller upprättade testamentet.

d) Om testamentet avser fast egendom: lagstiftningen i det land där den fasta egendomen finns.

3.8 Sakrätt

Förordning (EG) nr 593/2008 (Rom I), där det anges att ett avtal omfattas av den lag som parterna valt, är tillämplig på förbindelser som medför skyldigheter med avseende på fast egendom. I absaknad av parternas lagval gäller artikel 4 i förordningen, där det uttryckligen anges vilken lag som är tillämplig i respektive fall.

När det gäller avtal som avser sakrätter, enligt cypriotiska domstolars rättspraxis, tillämpar domstolen lagen i det land där den fasta egendomen finns (*lex situs*).

3.9 Insolvens

Tillämplig lag fastställs genom förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden. Detta är lagen i den stat inom vars territorium sådana förfaranden inleds.

Senaste uppdatering: 18/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Luxemburg

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Luxemburg saknar lag om internationell privaträtt. Bestämmelserna om lagval i nationell rätt finns spridda i olika lagtextsamlingar. Detta område regleras främst av multilaterala internationella konventioner och EU:s sekundärrätt.

1.2 Multilaterala konventioner

Ett betydande antal lagvalsregler har sitt ursprung i multilaterala internationella konventioner som Luxemburg har anslutit sig till. De flesta av dessa konventioner har utarbetats inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt.

En förteckning över dessa konventioner finns på [Haagkonferensens](#) webbplats.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Vissa bilaterala konventioner innehåller lagvalsregler. Mer information finns på webbplatsen [Legilux](#).

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Om talan gäller personers rättsliga status tillämpar domstolen lagvalsregeln på eget initiativ. På grund av principen om parternas valfrihet vad gäller tillämplig lag gäller detta inte när det står parterna fritt att själva välja lag, exempelvis på avtalsområdet. I sådana fall tillämpar domstolen lagvalsregeln på eget initiativ enbart i situationer där det har gjorts ett tydligt försök att på ett bedrägligt vis kringgå lagen.

Lagen i domstolslandet ska tillämpas automatiskt, såvida inte parterna har begärt att utländsk lag ska tillämpas.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Luxemburgsk rättspraxis tillåter renvoi i begränsad utsträckning på de områden som inte omfattas av en internationell konvention eller en EU-förordning som specifikt utesluter renvoi. Om, efter tillämpning av lagvalsreglerna, lagen i domstolslandet anges som tillämplig lag, är renvoi tillåten, men sträcker sig inte längre än så. Renvoi anses återförvisa/vidareförvisa till materiell rätt i domstolslandet

Renvoi gäller inte på områden där det står parterna fritt att välja tillämplig lag.

2.3 Ändring i anknytning

Så är fallet om en situation, på grund av förändring av det anknytningskriterium som bestämmer tillämplig lag, i tur och ordning blir föremål för två olika rättssystem. Det definieras som en lagvalskonflikt i tiden på grund av att det geografiska anknytningskriteriet har ändrats.

I Luxemburg tillämpas den nya lagen på framtida rättsverkningar av en tidigare händelse som har kvardröjande verkningar. Den nya lag som anvisats enligt lagvalsregeln ska emellertid tillämpas vid förändringar av en situation som uppkom när den tidigare lag som ansågs tillämplig gällde.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Det finns fall där lagen i domstolslandet måste tillämpas även om behörigheten enligt lagvalsregeln omfattas av utländsk lag, till exempel i följande fall:

Då det är omöjligt att fastställa vilken utländsk lagstiftning som gäller.

Då det gäller statslösa personer.

Då saken inte kan lösas på grundval av den utländska lagen.

Då brådskande interimistiska åtgärder vidtas.

Om den utländska lagen strider mot grunderna för rättsordningen i domstolslandet.

När bestämmelser ska tillämpas omedelbart, tillämpar domstolen också lagen i domstolslandet i följande fall:

På processlagar och lagar om domstolssystem.

På rättsliga bestämmelser som reglerar arbetarskydd och om hyresavtal.

På konsumenters rättsliga skydd.

Om parterna, i ett tydligt bedrägligt syfte, har valt att inte tillämpa lagen i domstolslandet utan en utländsk lag som på konstlad väg har gjorts tillämplig ska domstolen avvisa tillämpning av denna lag och i stället tillämpa domstolslandets nationella rätt.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Eftersom utländsk rätt utgör ett faktum som en luxemburgsk domstol måste beakta, ligger bevisbördan i princip hos den som åberopar utländsk lagstiftning.

Det åligger följaktligen parterna att lägga fram bevis, och närmare bestämt den part vars yrkande omfattas av den utländska lagen.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

I princip regleras avtalsförpliktelser genom den lag som parterna valt, förutsatt att tvingande bestämmelser efterlevs när det gäller grunderna för rättsordningen och bedrägligt kringgående av lagen.

Om parterna inte uttryckt sin vilja, tillämpas bestämmelserna i 1980 års Romkonvention och förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008. I det senare fallet ska domstolen tillämpa den objektivt sett lämpligaste lagen.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

I princip regleras utomobligatoriska förpliktelser genom lagen på den ort där skadan eller förpliktelsen uppkommit, såvida inte en annan lag har närmare koppling till omständigheterna eller en internationell konvention är tillämplig.

3.3 Personalstatut

I princip regleras personalstatutet av den nationella lagstiftning som gäller för den fysiska personen, om inte annat följer av kriterier som exempelvis personens hemvist (framför allt ett berört barns hemvist). Detta gäller även för namnbildning och sammansättning av namn och villkor för byte av namn, eftersom namnet utgör en del av personens rättsliga status.

Den generella förmågan att företa en rättshandling och förmågan att föra talan inför domstolar och andra myndigheter regleras av den nationella lagstiftning som gäller för den berörda personen. Behörigheten att vidta rättsliga åtgärder regleras dock genom den lag som är tillämplig på denna rättighet, eftersom den inverkar i sak. I avtalsfrågor mildras denna regel om en avtalslutande part handlar i god tro, men bristande rättshandlingsförmåga åberopas av skäl som inte finns i det land där handlingen företogs. I så fall bör verkställighetsortens lagstiftning ges företräde framför den nationella lagstiftningen.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

I Luxemburg gäller vad avser äktenskaplig börd i princip den lag som reglerar äktenskapet, det vill säga föräldrarnas gemensamma nationella lagstiftning, eller i annat fall den lag som gäller där de har sin gemensamma hemvist eller lagen i domstolslandet.

Allt som rör fastställande av utomäktenskaplig börd omfattas i princip av barnets nationella lagstiftning.

Barnets nationella lagstiftning tillämpas i fråga om vilken typ av bevis som krävs för att fastställa börd, de materiella villkoren för ett erkännande, tidsfrist och begränsningar för att bestrida börd samt medlen för att motsätta sig ett sådant yrkande.

3.4.2 Adoption

– Villkor för adoption

I enlighet med artikel 370 i civilagen (*Code civil*) regleras de villkor som krävs för att få adoptera i princip av den nationella lagstiftning som gäller för adoptanten eller adoptanterna. Om adoptanterna är av olika nationalitet tillämpas lagen på den ort där de hade sin gemensamma hemvist vid tidpunkten för ansökan. De villkor som krävs för att bli adopterad regleras i princip av den nationella lagstiftning som gäller för den adopterade. Ett undantag från denna princip görs om den adopterade förvärvar adoptantens nationalitet till följd av adoptionen. I detta fall regleras villkoren enligt den nationella lagstiftning som gäller för adoptanten.

– Adoptionens rättsverkningar

Rättsverkningarna av en adoption regleras av den nationella lagstiftning som gäller för adoptanten eller adoptanterna. När adoptionen genomförs av två parter av olika nationalitet eller om en av dem är statslös, tillämpas lagstiftningen på den ort där de har sin gemensamma hemvist när adoptionen träder i kraft.

Vid adoptioner som genomförs i utlandet finns det en risk för konflikt mellan de behörighetsregler som fastställts i den nationella lagstiftning som gäller för adoptanten respektive den lagstiftning som gäller för den adopterade. I så fall är adoptionen giltig om gällande lagstiftning i det land där adoptionen ägde rum iaktogs och adoptionen genomfördes inför de behöriga myndigheterna enligt den lagen.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

– Villkor för att äktenskap ska vara giltigt

De formella villkoren regleras i princip av lagstiftningen på den ort där äktenskapet ingås.

För att ett äktenskap ska vara giltigt enligt Haagkonvention av den 14 mars 1978 om ingående och erkännande av äktenskap måste de materiella regler efterlevas som föreskrivs i den nationella lagstiftning som gäller för var och en av makarna. Den nationella lagstiftningen är den som anges enligt lagvalsreglerna i det land där äktenskapet ingås. Om minst en av makarna är medborgare i eller har sin hemvist i det landet måste man även iakttä de materiella regler som krävs enligt lagstiftningen i det land där äktenskapet ingås. Den lagstiftning i enlighet med vilken äktenskapets giltighet regleras är tillämplig även i fråga om de materiella reglerna för en talan om ogiltigförklaring av ett äktenskap.

Ett äktenskap som ingåtts i utlandet presumeras vara giltigt om ett vigselbevis bifogats som har utfärdats i enlighet med formkraven i den lagstiftning som gäller på den ort där äktenskapet ingåtts. Erkännande kan vägras om ett äktenskap som ingåtts i utlandet är uppenbart oförenligt med grunderna för Luxemburgs rättsordning.

– Äktenskapets rättsverkningar

Om makarna är av olika nationalitet regleras rättsverkningarna i Luxemburg i princip av lagen på den ort där makarna har sin gemensamma hemvist, dvs. den ort där paret i praktiken bor.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Samboskap omfattas inte av några lagvalsregler eftersom ogifta pars förhållande enligt luxemburgsk lag utgör en faktisk situation.

Lagen i domstolslandet tillämpas för partnerskap som ingåtts i Luxemburg.

Par som registrerat sitt partnerskap i utlandet kan få detta registrerat i folkbokföringsregistret på villkor att båda parterna vid tidpunkten för partnerskapets ingående i utlandet uppfyllde villkoren i artikel 4. När ett partnerskap som ingåtts i utlandet har erkänts i Luxemburg, omfattas det av samma förmåner som partnerskap ingångna i Luxemburg.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Om parterna är av samma nationalitet regleras äktenskapsskillnad och hemskillnad av den nationella lagstiftning som gäller för båda parterna. I annat fall ska lagstiftningen på den ort där de har sin faktiska gemensamma hemvist tillämpas. Om inget av dessa kriterier är uppfyllda tillämpas lagen i domstolslandet.

Dessa regler är även allmänt tillämpliga när det gäller äktenskapsskillnadens tillåtlighet, dess orsaker, rättsverkningar och tillhörande åtgärder.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Enligt artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ska den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet fastställas i enlighet med Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet. I princip ska lagen i det land där den underhållsberättigade har hemvist tillämpas. För förfaranden som redan inletts kan parterna dock avtala att domstolslandets lag ska tillämpas, eller en av följande lagar:

a) Lagen i en stat som en av parterna är medborgare i vid tidpunkten för valet.

b) Lagen i en stat som en av parterna har hemvist i vid tidpunkten för valet.

(c) Den lag som parterna har avtalat ska reglera deras förmögenhetsförhållanden eller den lag som faktiskt har tillämpats på detta.

(d) Den lag som parterna har avtalat ska reglera deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller den lag som faktiskt har tillämpats på deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Makars förmögenhetsförhållanden omfattas av den nationella lagstiftning som de valt före äktenskapet.

Om makarna inte gjorde något sådant val när äktenskapet ingicks fastställs tillämplig lag i enlighet med Haagkonventionen av den 14 mars 1978 om tillämplig lag på makars förmögenhetsförhållanden.

Enligt Haagkonventionen av den 14 mars 1978 får makarna endast anvisa en av följande lagar:

1. Lagen i en stat som en av makarna är medborgare i vid tidpunkten för valet.

2. Lagen i den stat som en av makarna har sin hemvist i vid tidpunkten för valet.

3. Lagen i den första stat där en av makarna tar sin nya hemvist efter ingåendet av äktenskapet.

Den lag som avtalats gäller således för samtliga deras tillgångar.

Oavsett om makarna har valt en lag i enlighet med föregående stycke kan de för all eller en del av den fasta egendomen välja lagstiftningen på den ort där denna egendom är belägen. De kan även föreskriva att eventuell fast egendom som senare förvärfvas ska regleras av lagstiftningen på den ort där sådan egendom är belägen.

Om parterna inte gjort något val, ska domstolen ta reda på vad som var deras outtalade val. Den nationella lagen i den stat där makarnas första hemvist ligger efter att äktenskapet ingåtts presumeras gälla.

I fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden gäller dock, i enlighet med Haagkonventionen av den 14 mars 1978, i följande fall den nationella lagstiftningen i den stat som båda makarna är medborgare i:

1. När den förklaring som anges i artikel 5 har utfärdats av denna stat och dess tillämplighet på makarna inte utsluts på grund av bestämmelserna punkt i 2 i nämnda artikel.

2. När denna stat inte har anslutit sig till konventionen, och det enligt den statens bestämmelser om internationell privaträtt är dess nationella lag som ska tillämpas, och makarna upprättat sin första hemvist efter äktenskapets ingående

a) i en stat som utfärdat den förklaring som anges i artikel 5, eller

b) i en stat som inte har anslutit sig till konventionen och det enligt den statens bestämmelser om internationella privaträtt också är lagen i den stat där makarna är medborgare som ska tillämpas.

3. När makarna efter äktenskapets ingående inte har sin första hemvist i samma stat.

Om makarna inte har hemvist i samma stat och inte heller har gemensam nationalitet omfattas makarnas förmögenhetsförhållanden av den nationella lagstiftningen i den stat som de, med beaktande av alla omständigheter, har närmast anknytning till.

Det är möjligt att frivilligt byta tillämplig lagstiftning i den mån detta föreskrivs i den nya lagstiftning som valts.

3.7 Arv och testamente

Bestämmelserna i förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 gäller för arvsförfaranden som inletts den 17 augusti 2015 eller senare. I artikel 21 i nämnda förordning anges att den lag som är tillämplig på arvet i dess helhet ska vara lagen i den stat där den avlidne hade hemvist vid sin död.

Arvsförfaranden som inletts före den 17 augusti 2015 regleras även fortsättningsvis av de luxemburgska lagvalsreglerna.

– Intestatarv

I Luxemburg delas kvarlåtenskapen upp i flera delar: en del som avser den lösa egendom som ingår i kvarlåtenskapen och en eller flera delar som avser den fasta egendom som ingår i kvarlåtenskapen. Lagen i domstolslandet bestämmer om en tillgång räknas som lös eller fast egendom

Arv av lös egendom regleras i princip av lagstiftningen på den ort där den avlidne hade sin sista hemvist vid tidpunkten för sin död. Hemvisten fastställs i enlighet med bestämmelserna i civillagen.

Arv av fast egendom regleras av lagstiftningen i den stat där den enskilda fasta egendomen är belägen.

– Arv genom testamente

I princip regleras den generella rättshandlingsförmågan att upprätta ett testamente av personalstatutet. Specifika fall av bristande rättshandlingsförmåga regleras dock genom arvslagstiftningen. Den generella rättshandlingsförmågan att ta emot en gåva regleras av personalstatutet.

3.8 Sakrätt

I enlighet med bestämmelserna i artikel 3 i civillagen regleras äganderätten till en egendom av lagstiftningen i den stat där egendomen finns. Detta gäller även för innehålllet i de sakrätter i fast egendom som denna kan vara berörd av, deras upprättande och överföring samt systemet för förvärv genom hävd (*usucapion*).

3.9 Insolvens

Utanför tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 1346/2000 och förordning (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden ska den lag tillämpas som gäller där sådana förfaranden inleds.

Detta gäller rättsverkningarna av samtliga kollektiva förfaranden som inletts i Luxemburg, liksom för de som tillkännagetts i utlandet. Vad gäller de specifika verkningar av en av parternas konkurs på de rättigheter som kan åberopas av dennes motpart tillämpas emellertid lagstiftningen i den stat där konkursen har meddelats.

Behörigheten för denna lagstiftning inskränker sig till de specifika rättsverkningarna av konkursen och omfattar inte alla aspekter av den verksamhet som påverkas av konkursen.

Senaste uppdatering: 03/05/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Malta

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Den nationella lagstiftningen består av skriftliga lagar. Dessa är fritt tillgängliga på justitieministeriets [webbplats](#) *Laws of Malta*. Sedan Malta blev EU-medlem 2004 ingår därför i den maltesiska rättsordningen även de EU-lagar och EU-förordningar som är direkt tillämpliga eller har införlivats med den maltesiska lagstiftningen, och som i regel har företräde framför nationell lagstiftning.

Principen om prejudikat är inte rotad i maltesisk lagstiftning, och prejudikat är inte bindande i Malta. Trots det fäster de maltesiska domstolarna vanligtvis stor vikt vid tidigare domar, särskilt de avgöranden som meddelas av appellationsdomstolen (*Court of Appeal*) och författningsdomstolen (*Constitutional Court*), som båda är överinstanser i Malta.

1.2 Multilaterala konventioner

Konvention av den 5 oktober 1961 om slopande av kravet på legalisering av utländska allmänna handlingar

Konvention av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet i mål och ärenden av civil och kommersiell natur

Konvention av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur

Konvention av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn

Konvention av den 25 oktober 1980 om internationell rättshjälp

Konvention av den 1 juli 1985 om tillämplig lag för och erkännande av truster

Konvention av den 25 januari 1988 om ömsesidig handräckning i skatteärenden

Konvention av den 16 januari 1992 om skydd för det europeiska kulturarvet

Konvention av den 29 maj 1993 om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

Konvention av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn

1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

Konvention av den 30 juni 2005 om avtal om val av domstol

Konvention av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar

Protokoll av den 23 november 2007 om tillämplig lag för underhållsskyldighet

Malta har även ratificerat en mängd FN-fördrag. Ratificeringsstatus kan ses [här](#).

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Såvitt vi vet är Malta inte part i några bilaterala konventioner som innehåller lagvalsregler.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

En domstol kan inte tillämpa lagvalsregler *ex officio*. Sådana regler kan endast tillämpas om minst en av parterna i målet har gjort gällande att lagkonflikt föreligger. Den part som gör gällande att det föreligger en lagkonflikt måste till domstolen lämna tillfredsställande bevis om innehålllet i den utländska lagstiftning som åberopas. Om en lagkonflikt inte har gjorts gällande, eller om tillfredsställande bevis saknas för detta, ska målet avgöras i enlighet med maltesisk rätt.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Malta har en oklar inställning till tillämpningen av renvoi-doktrinen (återförvisning och vidareförvisning). Det finns endast ett fåtal kodifierade lagvalsregler, och därför måste domstolarna ofta tillämpa okodifierade internationella privaträttsliga bestämmelser för att fastställa vilken lag som ska tillämpas i ett visst mål. I avsaknad av lagstiftning som reglerar den internationella privaträtten har de maltesiska domstolarna slagit fast att de ska kunna tillämpa principerna i engelsk *common law*. Därför har de maltesiska domstolarna övertagit den engelska tillämpningen av renvoi. Av detta följer att renvoi-doktrinen avvisas i samband med skadestånd, försäkring och avtal. Den gäller emellertid i samband med testaments giltighet, krav som rör utländsk fast egendom och familjerättsliga frågor.

2.3 Ändring i anknytning

Detta hanteras genom att i varje lagvalsregel ange vid vilken tidpunkt anknytningen identifieras.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Maltesiska domstolar kan vägra att tillämpa en utländsk lag som är oförenlig med grunderna för den maltesiska rättsordningen, och om den utländska lagen kan karaktäriseras som en utländsk skattelag eller strafflag.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Ett återopande av utländsk rätt ska bevisas som sakfråga och inte som rättsfråga. Maltesiska domstolar är behöriga att tolka nationell lagstiftning, men får inte på egen hand tolka innehållet i utländsk lagstiftning. För att domstolen ska kunna sätta sig in i den utländska lagstiftningen utser domstolen sakkunniga på utländsk lagstiftning. Som ett led i sin bevisning kan även parterna i målet lägga fram rapporter som utarbetats av olika sakkunniga. Bevisbördan vilar på den part som anför en sådan grund, nämligen svaranden i målet.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

I mål som rör avtalsförpliktelser inom länder som inte är EU-medlemmar ska 1980 års Romkonvention tillämpas, enligt lagen om ratificering av Romkonventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (kapitel 482 i Maltas lagstiftning). Avtalsförpliktelser inom EU regleras däremot av Rom I-förordningen (förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser).

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Lagvalsregler vid utomobligatoriska förpliktelser regleras av förordning (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

3.3 Personalstatut

Maltesiskt medborgarskap förväras vid födseln, om barnets far eller mor är maltesisk medborgare.

Till skillnad från medborgarskap kan en person själv välja hemvist när han eller hon blir myndig. För att fastställa en persons hemvist tas hänsyn till var personen är bosatt, och huruvida denne har för avsikt att vara bosatt i landet på obestämd tid eller permanent.

Rättshandlingsförmågan att fullgöra särskilda skyldigheter, t.ex. ingå äktenskap, ingå avtal, starta näringsverksamhet, upprätta ett testamente etc. avgörs av de särskilda bestämmelserna på det aktuella området.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

En förälders ansvar för sitt barn fastställs i den maltesiska civillagen. Föräldrans ansvar upphör emellertid i kraft av själva rättsförhållandet (*ipso jure*) när barnet fyller 18 år. De maltesiska domstolarnas behörighet fastställs i förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar (Bryssel IIa). För en närmare diskussion om detta, se [relevant avsnitt](#).

3.4.2 Adoption

Adoption regleras också i den maltesiska civillagen, och de maltesiska domstolarna tillämpar denna varje gång de har behörighet på området. Utländska adoptioner erkänns enligt maltesisk rätt i enlighet med konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Ett äktenskaps formella giltighet regleras av lagen i det land det ingicks. I Malta regleras formkraven för att ingå äktenskap i kapitel 255 i Maltas lagstiftning ([Äktenskapslagen](#)). I denna lag regleras bland annat begränsningar av rätten att ingå äktenskap. En av de begränsningar som nämns i lagen är att "ett äktenskap mellan personer där den ena eller den andra personen är under 16 år är ogiltigt".

Tillämplig lag i Malta är lagen i det land där de berörda makarna har hemvist.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Registrerade partnerskap regleras i kapitel 530 i Maltas lagstiftning (lagen om registrerat partnerskap), i vilken det i sin tur hänvisas till kapitel 255. De formkrav och villkor som anges i kapitel 255 måste således även vara uppfyllda vid registrerade partnerskap.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

De maltesiska domstolarna är endast behöriga i mål om äktenskapsskillnad i enlighet med förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar. För en närmare diskussion om detta, se [relevant avsnitt](#).

3.5.4 Underhållsskyldighet

Malta är bundet av förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet. För en närmare diskussion om detta, se [relevant avsnitt](#).

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Tillämplig lag i Malta är lagen i det land där makarnas gemensamma bostad är belägen (*lex situs*). I artikel 1316 i civillagen anges att varje äktenskap som ingås i Malta ger upphov till ett slags giftorättsgemenskap (*community of acquests regime*). I ett äktenskap som ingås utanför Malta, men där makarna senare bosätter sig i Malta, uppstår giftorättsgemenskapen dessutom så fort makarna bosätter sig i Malta, såvida de inte tidigare har avtalat bort den.

3.7 Arv och testamente

I mål om arv och testamente har de maltesiska domstolarna konsekvent tillämpat *common law*. När det gäller intestatarv (dvs. när det inte finns något testamente) ska lagen i det land där testatorn var bosatt vid sitt frånfalle tillämpas vid arv av lös egendom. Lagen i det land där egendomen är belägen ska emellertid tillämpas vid arv av fast egendom. Om testamente finns avgörs testatorns rättshandlingsförmåga att upprätta ett testamente enligt lagen i det land där testatorn var bosatt den dag testamentet upprättades. En testamentstagare har rätt att ta emot egendom om han har rättshandlingsförmåga enligt antingen lagen i det land där han själv har hemvist eller lagen i det land där testatorn hade hemvist. Ett testamente är dessutom formellt giltigt om det är förenligt med någon av följande lagar: lagen i det land där testamentet verkställdes (dvs. vanligtvis där det undertecknades och bevitnades) vid den tidpunkt det verkställdes, lagen i det land där testatorn hade hemvist, var fast bosatt eller var medborgare när testamentet verkställdes eller lagen i det land där testatorn vid frånfallet hade hemvist, var fast bosatt eller var medborgare. Ett testamente är även formellt giltigt för överlåtelse av fast egendom om det är förenligt med lagen i det land där egendomen är belägen.

3.8 Sakrätt

3.9 Insolvens

Malta är bundet av förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden, i dess ändrade lydelse. I denna förordning anges bland annat de relevanta bestämmelserna vid förfaranden som innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses, och där gäldenärens huvudsakliga intressen finns i en EU-medlemsstat. I mål som faller utanför tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 1346/2000 ska maltesisk lag tillämpas där den maltesiska domstolen är behörig, dvs. när bolaget är registrerat i Malta.

Senaste uppdatering: 11/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar

sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [pl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Wilken lag är tillämplig? - Polen

Anmärkning: Nedanstående svar GÄLLER INTE situationer som styrs av EU-rätt.

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Lagen om internationell privaträtt av den 4 februari 2011 (*Polens författningssamling* 2011/80, punkt 432, i dess ändrade lydelse).

1.2 Multilaterala konventioner

Haagkonventionen av den 17 juli 1905 rörande civilprocessen.

Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden.

Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i fråga om åtgärder till skydd av underåriga.

Haagkonventionen av den 4 maj 1971 om tillämplig lag på trafikolyckor.

Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag på underhållsskyldighet.

Konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980.

Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldrans ansvar och åtgärder till skydd för barn.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Polen har ingått ett antal bilaterala avtal om rättsliga transaktioner, där även lagvalsregler anges. Bilaterala avtal har ingåtts med både EU-medlemsstater och tredjeländer. EU-medlemsstaternas bindande instrument föreskriver lagvalsregler på flera områden. De har **företråde** framför bilaterala avtal som ingåtts mellan medlemsstaterna. Därför är i princip endast avtal med tredjeländer av praktisk relevans i detta sammanhang.

Polen har ingått sådana avtal med Vitryssland (den 26 oktober 1994), Ryssland (den 16 september 1996), Ukraina (den 24 maj 1993), Demokratiska folkrepubliken Korea (den 28 september 1986), Kuba (den 18 november 1982), Vietnam (den 22 mars 1993) och, genom en rad på varandra följande avtal (på grundval av avtalet med Jugoslavien av den 6 februari 1960), med Bosnien och Hercegovina, Montenegro och Serbien.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Ja, domstolarna tillämpar lagvalsregler på eget initiativ. De tillämpar även utländsk lag på eget initiativ när det anges i en lagvalsregel att den lagen gäller en viss fråga.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Enligt artikel 5 i lagen om internationell privaträtt är endast omvänd återförvisning tillåten enligt polsk lagstiftning.

Punkt 1 gäller inte om tillämplig lag har fastställts

1) genom lagval,

2) när det gäller den rättsliga transaktionens form,

3) med avseende på avtalsförpliktelser, andra förpliktelser än avtalsförpliktelser eller ensidiga rättsliga transaktioner för vilka tillämplig lagstiftning fastställs i denna lag.

2.3 Ändring i anknytning

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Undantag från tillämpning av den lag som anges i lagvalsreglerna för den berörda rättsliga förbindelsen anges i artiklarna 3 och 10 i lagen om internationell privaträtt.

Artikel 3.1: Om lagen kräver tillämpning av hemlandets lagar och det är omöjligt att fastställa vilken nationalitet den berörda personen har eller om personen inte är medborgare i något land eller innehållet i hemlandets lag inte kan fastställas, gäller lagen där personen har sin hemvist. Om personen inte har någon hemvist gäller lagen i det land där personen har sin stadigvarande vistelseort.

Artikel 10.1: Om det är omöjligt att fastställa de omständigheter som avgör om lagen är tillämplig gäller den lag som den rättsliga förbindelsen har närmast anknytning till. Polsk lag ska dessutom gälla om det inom en rimlig tidsperiod är omöjligt att fastställa innehållet i den tillämpliga utländska lagen.

I artikel 67 i lagen om internationell privaträtt fastställs dessutom att om inga tillämpliga lagar har fastställts enligt den lagen, i särskilda bestämmelser, internationella avtal som ratificerats eller är verkställbara i Polen eller enligt EU-rätt gäller **lagen i det land som den rättsliga förbindelsen har närmast anknytning till**.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Domstolen identifierar och tillämpar utländsk lag på eget initiativ – artikel 1143 i den polska civilprocesslagen.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Relevanta lagvalsregler föreskrivs i lagen om internationell privaträtt:

Artikel 28.1: Tillämplig lag för avtalsförpliktelser ska fastställas genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6). Förordningens bestämmelser ska i tillämpliga fall gälla för avtalsförpliktelser som undantas från förordningens tillämpningsområde genom artikel 1.2 j i den förordning som avses i punkt 1.

Enligt artikel 29.1 i lagen om internationell privaträtt ska försäkringsavtal för vilka polsk lag föreskriver försäkringsförpliktelse regleras av polsk lag.

2. Om lagen i ett land som är medlem i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet förskriver en försäkringsförpliktelse och kräver att den medlemsstatens lag ska tillämpas på försäkringsavtalet, ska den lagen gälla.

Artikel 30.1: Med undantag för de situationer som anges i den förordning som avses i artikel 28, får lagvalet i ett land som inte är medlem i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet med avseende på avtal som har nära anknytning till minst en medlemsstat inte innebära att konsumenterna berövas det skydd de har rätt till enligt den polska lag som införlivar följande direktiv:

1) Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29), polsk specialutgåva, kapitel 15, volym 2, s. 288).

2) (Upphävt.)

3) Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (EGT L 171, 7.7.1999, s. 12), polsk specialutgåva, kapitel 15, volym 4, s. 223).

4) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG (EGT L 271, 9.10.2002, s. 16, polsk specialutgåva, kapitel 6, volym 4, s. 321).

5) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66, i dess ändrade lydelse).

2. Om den lag som gäller för ett avtal som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/122/EG av den 14 januari 2009 om konsumentskydd vid vissa aspekter av avtal om tidsdelat boende, långfristiga semesterprodukter, återförsäljning och byte (EUT L 33, 3.2.2009, s. 10) är lagen i ett land som inte är medlem i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får detta inte innebära att konsumenterna berövas det skydd de har rätt till enligt den polska lag som införlivar det direktivet,

1) om den berörda egendomen är belägen i en EU-medlemsstat, eller

2) i fråga om avtal som inte har direkt anknytning till en egendom, om en ekonomisk aktör bedriver yrkesmässig verksamhet i, eller på något sätt överför sin verksamhet till en EU-medlemsstat och avtalet omfattas av den verksamheten.

Artikel 31: En förpliktelse som härrör från en annan säkerhet än en växel eller en check ska regleras av lagen i det land där säkerheten verkställdes eller utfärdades.

Artikel 32.1: En förpliktelse som härrör från en ensidig rättslig transaktion ska regleras av den lag som väljs av den part som utför transaktionen. Om båda parterna i en sådan förpliktelse är identifierade ska lagen väljas, ändras eller upphävas enligt ett avtal mellan parterna.

2. Om inget direkt lagval görs ska en förpliktelse som härrör från en ensidig rättslig transaktion regleras av lagen i det land där den person som utför transaktionen har sin hemvist eller sitt säte. Om de faktiska omständigheterna visar att förpliktelsen har en närmare anknytning till lagen i ett annat land gäller lagen i det landet.

...

Enligt artikel 36 ska effekterna av en överlåtelse av en fordran på tredje parter avgöras av lagen i det land som är behörigt för den överlåtna fordran.

Artikel 37: Tillämplig lag för övertagande av skulder ska vara lagen i det land som är behörigt för den övertagna skulden.

Artikel 38: Effekterna av ändrade valutakurser på skuldbeloppet ska bedömas enligt den lag som är tillämplig på skulden.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Relevanta lagvalsregler föreskrivs i lagen om internationell privaträtt:

Artikel 33: Tillämplig lag för andra förpliktelser än förpliktelser till följd av rättsliga transaktioner ska fastställas genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) (EUT L 199, 31.7.2007, s. 40).

Artikel 34: Haagkonventionen av den 4 maj 1971 om tillämplig lag på trafikolyckor (Polens författningssamling 2003/63, punkt 585) ska avgöra tillämplig lag för skadeståndsansvar till följd av trafikolyckor.

Artikel 35: Skadeståndsansvar för åtgärder eller försummelser som begåtts av offentliga organ i ett visst land ska regleras av lagen i det landet.

3.3 Personalstatut

Lagvalsregler som gäller för fysiska personers status:

Fysiska personers rättskapacitet och rättshandlingsförmåga att ingå rättsliga transaktioner regleras av hemlandets lag (artikel 11.1).

2. Om en fysisk person utför en rättslig transaktion inom ramen för sin verksamhet behöver den fysiska personen endast ha rättshandlingsförmåga att utföra transaktionen enligt lagen i det land där verksamheten är baserad.

3. Punkt 1 utesluter inte tillämpning av den lag som reglerar transaktionen i fråga om den lagen innehåller särskilda krav på rättshandlingsförmåga att utföra transaktionen.

Följande anges i artikel 12: När ett avtal har ingåtts mellan personer som befinner sig i samma land, kan en fysisk person som har rättshandlingsförmåga enligt den lag som avses i artikel 11.1 åberopa bristande rättshandlingsförmåga endast om den andra avtalsparten när avtalet ingicks kände till eller borde ha känt till denna brist.

2. En fysisk person som utför en ensidig rättslig transaktion och som har rättshandlingsförmåga att göra detta enligt lagen i det land där transaktionen utförs kan åberopa bristande rättshandlingsförmåga enligt den lag som avses i artikel 11.1 endast om detta inte negativt kommer att påverka någon person som handlat med tillbörlig omsorg och förlitat sig på att den person som utför transaktionen hade rättshandlingsförmåga för transaktionen.

3. Om den fysiska personen agerar genom ett ombud ska tillämpligheten av punkterna 1 och 2 avgöras av de relevanta omständigheterna i fråga om ombudet.

4. Punkterna 1 och 2 ska inte vara tillämpliga på rättsliga transaktioner inom området familjerätt, förvaltarskap eller arvslagstiftning eller på bestämmelser om egendomar som är belägna i ett annat land än det land där den rättsliga transaktionen utfördes.

Enligt artikel 13.1 ska bestämmelserna om förlorad rättshandlingsförmåga regleras av lagen i det land som den person som förlorar sin rättsliga handlingsförmåga är medborgare i. Om en polsk domstol fattar beslut om att en utländsk medborgare ska förlora sin rättsliga handlingsförmåga gäller polsk lag.

Enligt artikel 14.1 ska hemlandets lag tillämpas på beslut om att en fysisk person antas vara avliden eller om dödförklaring. Om en polsk domstol fattar beslut om att en utländsk medborgare antas vara avliden eller utfärdar en dödförklaring gäller polsk lag.

Enligt artikel 16.1 regleras en fysisk persons rättigheter av hemlandets lag.

En fysisk person vars rättigheter hotas eller har kränkts kan söka skydd enligt lagen i det land där den händelse som orsakade hotet eller kränkningen inträffade eller enligt lagen i det land där effekterna av kränkningen uppstod.

Om en fysisk persons rättigheter har kränkts i massmedia regleras rätten att besvara eller korrigera kränkningen eller liknande skyddsåtgärder av lagen i det land där redaktören eller sändningsföretaget har sitt säte eller stadigvarande vistelseort.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Lagvalsregler för relationer mellan föräldrar och barn (lagen om internationell privaträtt):

Ett barns släktskap kan fastställas eller bestridas enligt barnets hemlands lag vid tidpunkten för födelsen (artikel 55.1 i lagen om internationell privaträtt). Om det enligt hemlandets lag vid tidpunkten för barnets födelse inte är möjligt att fastställa föräldraskap genom domstolsbeslut ska detta regleras av hemlandets lag vid den tidpunkt då barnets släktskap fastställdes. Erkännande av ett barns släktskap ska regleras av barnets hemlands lag vid tidpunkten för erkännandet. Om den lagen inte föreskriver erkännande av ett barns släktskap ska barnets hemlands lag vid tidpunkten för födelsen gälla, på villkor att den tillåter ett sådant erkännande. Erkännande av ett fosters släktskap ska regleras av moderns hemlands lag vid tidpunkten för erkännandet.

Enligt artikel 56.1 i lagen om internationell privaträtt avgörs tillämplig lag för föräldraansvar och vårdnadsrätt enligt Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (EUT L 151, 11.6.2008, s. 39, Polens författningssamling 2010/172, punkt 1158).

Om barnets stadigvarande vistelseort ändras till ett land som inte är part i den konvention som avses i punkt 1 ska lagen i det landet avgöra villkoren för åtgärder som vidtas i det land där barnet tidigare hade sin stadigvarande vistelseort.

Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldransvar och åtgärder till skydd för barn avgör tillämplig lag för **förmyndarskap** över barn (artikel 59 i lagen om internationell privaträtt).

Om barnets stadigvarande vistelseort ändras till ett land som inte är part i den konvention som avses i punkt 1 ska lagen i det landet avgöra villkoren för åtgärder som vidtas i det land där barnet tidigare hade sin stadigvarande vistelseort.

3.4.2 Adoption

Enligt artikel 57 i lagen om internationell privaträtt regleras adoption av lagen i den adopterande förälderns hemland.

Gemensam adoption av äkta makar regleras av deras gemensamma hemlands lag. Om makarna inte har ett gemensamt hemland gäller lagen i det land där båda makarna är bosatta. Om de inte är bosatta i samma land gäller lagen i det land där båda makarna har sin stadigvarande vistelseort. Om makarna inte har sin stadigvarande vistelseort i samma land gäller lagen i det land där makarna har närmast anknytning.

Såsom anges i artikel 58 i lagen om internationell privaträtt får en adoption inte genomföras utan samtycke enligt adoptivbarnets hemlands lag, samtycke från adoptivbarnets rättsliga ombud och den behöriga myndigheten samt eventuella begränsningar av ändrad vistelseort till ett annat land.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Förmåga att ingå äktenskap avgörs av lagen i varje parts hemland vid tidpunkten för äktenskapet (artikel 48 i lagen om internationell privaträtt).

Enligt artikel 49.1 ska formen för ingåendet av äktenskap regleras av det land där äktenskapet ingås. Om äktenskap ingås utanför Polen är det lagen i båda makarnas hemland eller lagen i det land där båda makarna är bosatta eller har sin stadigvarande vistelseort vid den tidpunkt då äktenskapet ingås som gäller.

Enligt artikel 50 i lagen om internationell privaträtt ska den lag som avses i artiklarna 48 och 49 gälla vid oförmåga att ingå äktenskap och om kraven för den form som äktenskapet ingås i inte är uppfyllda.

Makarnas personliga relationer och förmögenhetsförhållanden regleras av lagen i deras gemensamma hemland (artikel 51.1). Om makarna inte har ett gemensamt hemland gäller lagen i det land där båda makarna är bosatta. Om de inte är bosatta i samma land gäller lagen i det land där båda makarna har sin stadigvarande vistelseort. Om makarna inte har sin stadigvarande vistelseort i samma land gäller lagen i det land där makarna har närmast anknytning.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

–

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Enligt artikel 54 i lagen om internationell privaträtt ska upplösning av äktenskap regleras av lagen i makarnas gemensamma hemland vid den tidpunkt då ansökan inlämnas. Om makarna inte har ett gemensamt hemland gäller lagen i det land där båda makarna är bosatta vid tidpunkten för ansökan. Om de inte är bosatta i samma land vid tidpunkten för ansökan gäller lagen i det land där båda makarna hade sin senaste stadigvarande vistelseort, på villkor att en av makarna fortfarande har sin stadigvarande vistelseort där. Om det inte är möjligt att fastställa tillämplig lag gäller polsk lag.

Dessa bestämmelser gäller även hemskillnad.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Enligt artikel 63 ska tillämplig lag för underhåll avgöras av rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 7, 10.1.2009, s. 1).

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Makarnas personliga relationer och förmögenhetsförhållanden regleras av lagen i deras gemensamma hemland (artikel 51.1). Om makarna inte har ett gemensamt hemland gäller lagen i det land där båda makarna är bosatta. Om de inte är bosatta i samma land gäller lagen i det land där båda makarna har sin stadigvarande vistelseort. Om makarna inte har sin stadigvarande vistelseort i samma land gäller lagen i det land där makarna har närmast anknytning. Enligt artikel 52.1 i lagen om internationell privaträtt får makarna välja lagen i en av makarnas hemland eller lagen i det land där en av dem är bosatt eller har sin stadigvarande vistelseort som tillämplig lag på förmögenhetsförhållanden. Valet av lag kan även göras före äktenskapets ingående.

Äktenskapsförord regleras av den lag som valts av parterna enligt punkt 1. Om makarna inte uttryckligen har valt lag ska äktenskapsförord regleras av den lag som är tillämplig på makarnas personliga relationer och förmögenhetsförhållanden vid tidpunkten för ingåendet av äktenskapsförordet. När makarna väljer vilken lag som ska reglera deras förmögenhetsförhållanden eller äktenskapsförord är det tillräckligt att äktenskapsförordets form uppfyller kraven i den valda lagen eller enligt lagen i det valda landet.

3.7 Arv och testamente

Tillämplig lag för arv fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (EUT L 201, 27.7.2012, s. 107, i dess ändrade lydelse).

3.8 Sakrätt

Enligt artikel 41.1 i lagen om internationell privaträtt regleras ägarskap och andra egendomsrättigheter av lagen i det land där föremålet finns. Förvärv och förlust av egendom samt förvärv, förlust eller ändring i innehållet eller prioriteringsordningen för andra egendomsrättigheter regleras av lagen i det land där föremålet fanns när den händelse som gav upphov till de rättsliga effekter som avses ovan inträffade.

3.9 Insolvens

De lagvalsregler som avgör tillämplig lag för konkursförfaranden anges i konkurslagen av den 28 februari 2003 (konsoliderad text: Polens författningssamling, 2015, punkt 233):

Enligt artikel 460 i konkurslagen gäller polsk lag för konkurrensförfaranden som inleds i Polen om inget annat anges i detta kapitel.

Enligt artikel 461 i konkurslagen regleras arbetstagare som är anställda i en annan EU-medlemsstat eller i ett land som är medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta) och är part i EES-avtalet av den lag som är tillämplig på deras anställningsavtal.

Den lag som avgör om ett visst föremål utgör fast egendom är lagen på den plats där föremålet finns.

Överenskommelser om användning eller inköp av fast egendom som finns i en annan EU-medlemsstat eller i ett land som är medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta) och är part i EES-avtalet regleras av lagen i det land där den fasta egendomen finns.

Rättigheter till fast egendom som finns i en annan EU-medlemsstat eller i ett land som är medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta) och är part i EES-avtalet eller registrerade havsgående fartyg eller flygplan regleras av lagen i det land som för det relevanta registret.

En konkursförklaring åsidosätter inte rätten för fordringsägare eller tredje parter som har inteckningar i tillgångar eller andra egendomar som tillhör den part som gått i konkurs och som finns i en annan EU-medlemsstat eller i ett land som är medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta) och är part i EES-avtalet, inklusive eventuella organiserade delar av egendomen i fråga, särskilt rätten att disponera egendomen för att täcka skulder eller rätten att täcka skulder med vinst från egendomen samt pant- och hypoteksrättigheter, rätten att kräva att de personer som ansvarar för egendomen frigör den mot den

auktoriserade partens vilja eller rätten att använda tillgången som förvaltare (artikel 462 i konkurslagen). Detta gäller personliga rättigheter och fordringar i fastighets- och hypotekslånsregister och andra offentliga register när användningen av sådana register ger upphov till sådana rättigheter.

Enligt artikel 463.1 i konkurslagen ska en reservation av ägarätten till säljaren i ett försäljningsavtal inte löpa ut vid en konkursförklaring från en inhemsk bank som är köparen av avtalsföremålet om detta, vid tidpunkten för konkursförklaringen, fanns i en annan EU-medlemsstat eller i ett land som är medlem i Europeiska frihandelsammanslutningen (Efta) och är part i EES-avtalet.

En konkursförklaring från en inhemsk bank som förfogar över en tillgång får inte utgöra ett skäl till tillbakadragande från ett försäljningsavtal om avtalsföremålet överfördes före konkursförklaringen och föremålet fanns utomlands vid tidpunkten för konkursförklaringen.

Enligt artikel 464 regleras utövandet av rättigheter som för att skapas, finnas eller avyttras måste registreras, offentliggöras i räkenskaper eller deponeras i en central depå av lagen i det land där sådana register, räkenskaper eller depåer finns.

Utän att det påverkar artikel 464 regleras köprätten av den lag som gäller för avtalsförpliktelserna i det avtal som gav upphov till rättigheten.

Utän att det påverkar artikel 464 är det den lag som reglerar avtalsförpliktelser för transaktioner som ingås på den reglerade marknaden som gäller för avtal som ingås inom ramen för transaktioner som utförs på den reglerade marknaden i den mening som avses i lagen om handel med finansiella instrument av den 29 juli 2005.

Kvittningsreglerna i artikel 467 i konkurslagen regleras av den lag som gäller för avtalsförpliktelserna enligt kvittningsavtalet.

Enligt artikel 467.1 i konkurrenslagen åsidosätter en konkurrensförklaring inte fordringsägarens rätt att kvitta sin skuld mot den skuld som den part som går i konkurs har om detta är tillåtet enligt den lag som gäller för den skuld som innehas av den part som går i konkurs.

Verkställighet och giltighet av en rättslig transaktion som ingås efter en konkursförklaring och som består av avyttring av egendom, sjögående fartyg eller flygplan som måste registreras, eller avyttring av rättigheter som för att skapas, finnas eller avyttras måste registreras, offentliggöras i räkenskaper eller deponeras i en central depå, regleras av lagen i det land där sådana register, räkenskaper eller depåer finns.

Enligt artikel 469 i konkurslagen ska bestämmelser om avsaknad av juridisk giltighet och ogiltighet i fråga om en transaktion som har ingåtts till nackdel för fordringsägarna inte gälla om den lag som är tillämplig på transaktionen inte tillåter att rättsliga transaktioner som ingås till fordringsägarnas nackdel kan anses sakna juridisk giltighet.

Enligt artikel 470 i konkurslagen ska en konkursförklarings följd för rättsliga förfaranden som pågår i en domstol i en EU-medlemsstat eller i ett land som är medlem i Europeiska frihandelsammanslutningen (Efta) och är part i EES-avtalet bedömas enligt lagen i det land där de rättsliga förfarandena genomförs.

Senaste uppdatering: 12/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Rumänien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

De nationella källorna för Rumäniens internationella privaträtt är landets konstitution, avsnitt VII i civillagen och civilprocesslagen samt olika speciallagar som gäller internationell privaträtt i samband med utländska medborgare, företag, handelsregistret eller medborgarskap.

1.2 Multilaterala konventioner

Konventioner från Haagkonferensen för internationell privaträtt på följande områden: civilprocessen, slopande av kravet på legalisering av handlingar, delgivning av handlingar, bevisupptagning, tillgång till rättslig prövning, civila aspekter på internationella bortföranden av barn, skydd av barn, adoption, val av domstol och underhållsskyldighet.

Europarådets konventioner på följande områden: kommersiella skiljedomsförfaranden, erkännande och tillämpning av domar i ärenden som rör vårdnad om barn, upplysningar om innehållet i utländsk rätt, adoption, utomäktenskapliga barns rättsliga ställning samt medborgarskap.

FN:s konventioner på följande områden: kvinnors och barns rättigheter, indrivning av underhållsbidrag i utlandet, skiljedomsförfaranden, immunitet, transporter, immaterialrätt, utomobligatoriskt ansvar, ansvarighet för skada orsakad av förorening, ombordstigning, preskriptionsfrister och avtal om köp av varor.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Rumänien har slutit avtal om rättslig hjälp i privaträttsliga mål med följande länder: Albanien, Algeriet, Belgien, Bulgarien, Egypten, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Frankrike, Grekland, Italien, Kina, Kuba, Marocko, Moldavien, Mongoliet, Polen, Ryssland, Serbien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien och Nordirland, Sydkorea, Syrien, Tjeckien, Tunisien, Turkiet, Ukraina, Ungern och Österrike.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

En domstol kan på eget initiativ besluta att utländsk lag ska tillämpas på mellanhavanden mellan två individer med internationella inslag. Även den berörda parten har rätt att begära detta.

När de rumänska lagvalsreglerna omfattar en hänvisning till utländsk lag, kan en domstol på eget initiativ föreslå att den utländska lagen i fråga ska tillämpas och låta de berörda parterna uttala sig om detta. En berörd part har också rätt att begära att en utländsk lag ska tillämpas av domstolen, i enlighet med principen om tillgänglighet.

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Vid återförvisning till utländsk lagstiftning avses följande: det andra landets materiella lagstiftning (inbegripet lagvalsregler) – såvida parterna själva inte har valt att tillämpa en viss utländsk lag – utländsk lagstiftning som är tillämplig på rättshandlingars form och avtalsförpliktelser samt andra särskilda omständigheter som regleras av internationella konventioner i vilka Rumänien är part, antingen genom EU-rätten eller genom landets lag.

Om en utländsk lag i sin tur föreskriver att rumänsk lag eller ett annat lands lagstiftning ska tillämpas, ska rumänsk lag tillämpas, såvida inget annat uttryckligen har begärts.

Se artiklarna 2559 och 2560 i civillagen.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Vid återförvisning till utländsk lagstiftning avses följande: det andra landets materiella lagstiftning (inbegripet lagvalsregler) – såvida parterna själva inte har valt att tillämpa en viss utländsk lag – utländsk lagstiftning som är tillämplig på rättshandlingars form och avtalsförpliktelser samt andra särskilda omständigheter som regleras av internationella konventioner i vilka Rumänien är part, antingen genom EU-rätten eller genom landets lag.

Om en utländsk lag i sin tur föreskriver att rumänsk lag eller ett annat lands lagstiftning ska tillämpas, ska rumänsk lag tillämpas, såvida inget annat uttryckligen har begärts.

Se artiklarna 2559 och 2560 i civillagen.

2.3 Ändring i anknytning

Exempel på fall där den ursprungliga lagstiftningen alltid ska tillämpas även om anknytningen ändras: tillämplig lag i fråga om senaste medborgarskap (vid beslut om dödförklaring, tredskodom eller försvinnande), den lag som vid ett barns födelse reglerar effekterna av äktenskapet mellan barnets föräldrar (vid fastställande av släktskap för barn som föds inom äktenskapet), den nationella lag som gäller för ett barn från dess födelse (vid fastställande av släktskap för barn som föds utanför äktenskapet).

Exempel på fall där den ursprungliga lagstiftningen har företräde framför den därefter tillämpliga lagstiftningen, även om anknytningen ändras: lagen i det land varifrån egendom har skickats (när egendom ska transporteras via fartyg), den lag som gäller för en part som ska utföra den prestation som är karaktäristisk för ett avtal (vid fastställande av närmaste anknytning i samband med avtal).

Exempel på fall där varken den ursprungliga eller den därefter tillämpliga lagstiftningen ska tillämpas vid en ändring i anknytningen: lagen på den plats där fast egendom befinner sig när den rättsliga omständighet som ger upphov till eller upphäver en rättighet inträffar (vid fastställande, överföring eller upphävande av sakrätt), lagen på den plats där underrättelse skickas ut vid tidpunkten för underrättelse (i fråga om lös egendom som tidigare flyttats eller som senare ska flyttas till ett annat land), lagen i det land där egendomen finns när ägandeförhållandet inleds eller dit den har flyttats (hävd).

Exempel på fall där den fördelaktigare lagen gäller i händelse av ändring i anknytningen: i fråga om myndighetsålder vid ändring av medborgarskap, vid fastställande av släktskapsförhållanden för ett barn som har fötts utanför äktenskapet (och som har två medborgarskap vid födseln).

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Utländsk lag gäller inte om den är oförenlig med rättsordningen enligt Rumäniens internationella privaträtt (t.ex. om den leder till ett resultat som strider mot grundläggande principer i rumänsk lag eller i EU-rätten eller mot de grundläggande mänskliga rättigheterna) eller om den utländska lagen i fråga har blivit tillämplig genom ett brott mot den rumänska lagen. Om utländsk lag inte tillämpas ska rumänsk lag tillämpas.

I undantagsfall kan det hända att den tillämpliga lagen enligt de nationella reglerna för internationell privaträtt inte tillämpas. Detta är fallet när mellanhavandena i fråga har en mycket avlägsen koppling till denna lag. I sådana fall tillämpas i stället den lag som har närmast koppling till mellanhavandena.

De obligatoriska rumänska lagbestämmelserna för att reglera mellanhavanden med internationella inslag ska ges företräde. Obligatoriska bestämmelser i ett annat lands lag kan också tillämpas direkt för att reglera mellanhavanden med internationella inslag när mellanhavandena i fråga har en nära anknytning till detta lands lag och parternas rättmätiga intressen gör detta nödvändigt.

Se artiklarna 2564 och 2566 i civillagen.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Innehållet i utländsk rätt fastställs av domstolen med hjälp av information från de statliga organ som stiftade lagen, i form av ett expertutlåtande eller i annan lämplig form. En part som åberopar en utländsk lag kan bli skyldig att tillhandahålla bevis för den utländska lagstiftningens innehåll.

Se artikel 2562 i civillagen, artikel 30 i lag nr 189/2003 om internationell rättslig hjälp i mål på privaträttens område, den europeiska konventionen angående upplysningar om innehållet i utländsk rätt (London, 1968) samt de bilaterala avtal som slutits med de länder som avses i punkt 1.3.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Innehållet i en rättshandling fastställs i enlighet med den lagstiftning som valts av parterna eller av den som utfört handlingen. Parterna kan välja vilken lag som ska tillämpas på hela eller bara en del av en rättshandling.

Om inget sådant val görs tillämpas lagen i det land till vilket den rättsliga handlingen har närmast anknytning (dvs. det land där den part som ska utföra den prestation som är karaktäristisk för ett avtal eller den som utför rättshandlingen har sin hemvist eller sitt registrerade säte när handlingen utförs). Om denna lag inte kan fastställas gäller lagstiftningen på den plats där den rättsliga handlingen utfördes.

De formella kraven för en rättshandling fastställs med hjälp av den lag som reglerar dess innehåll. Handlingen betraktas som giltig om den uppfyller de villkor som fastställts i en av följande lagar: lagen där handlingen upprättades, den lag som gäller i fråga om medborgarskap eller hemvist för den person som har godkänt handlingen eller tillämplig lag enligt den internationella privaträtt som gäller för den myndighet som kontrollerar rättshandlingens giltighet.

När det gäller avtalsförpliktelser fastställs tillämplig lag i enlighet med EU-rätten. I fall som inte omfattas av denna gäller i stället de inhemska bestämmelserna för vilken lag som ska tillämpas på rättshandlingen i fråga, såvida inget annat har fastställts i internationella konventioner eller särskilda bestämmelser.

Se artiklarna 2640–2646 i civillagen.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

För utomobligatoriska förpliktelser fastställs tillämplig lag i enlighet med EU-rätten. I fall som inte omfattas av denna gäller i stället den lag som reglerar innehållet i parternas tidigare mellanhavanden, såvida inget annat har fastställts i internationella konventioner eller särskilda bestämmelser.

Skadeståndskrav på grund av kränkning av den personliga integriteten eller rättigheter i samband med personlighetsskydd regleras av en av följande lagar: lagen i det land där den skadelidande parten har sin hemvist, lagen i det land där skadan uppstod eller lagen i det land där den person som orsakat skadan har sin hemvist eller sitt registrerade säte. Den skadelidande parten väljer själv vilken av dessa lagar som ska tillämpas.

Rätten att gå i svaromål i samband med brott mot personlighetsskyddet regleras enligt lagen i det land där publikationen skedde eller där programmet sändes.

Se artiklarna 2641 och 2642 i civillagen.

3.3 Personalstatut

En individs namn regleras av hans eller hennes nationella lagstiftning. Val av ett nyfött barns namn regleras antingen av lagstiftningen i det land där båda föräldrarna och barnet är medborgare eller av lagstiftningen i det land där barnet föddes och har varit bosatt sedan födseln. Föräldrarna väljer själva vilken lag som ska tillämpas.

En individs hemvist regleras i nationell lagstiftning.

Individens civilstånd och rättsliga handlingsförmåga regleras också av deras nationella lagstiftning. Särskilda fall av bristande rättslig handlingsförmåga i samband med ett specifikt mellanhavande regleras av den lag som är tillämplig på mellanhavandet i fråga. Början och upphävande vad gäller personlighetsskydd fastställs enligt varje individs nationella lagstiftning.

Vård av en individ med fullständig rättslig handlingsförmåga regleras i enlighet med lagen i det land där personen i fråga har sin hemvist när förmyndarskapet inrättas eller när andra skyddsåtgärder inleds.

Se artiklarna 2570, 2572–2576 och 2578–2579 i civillagen.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Släktskap i fråga om ett barn som har fötts inom äktenskapet fastställs i enlighet med den lag som styr de allmänna effekterna av föräldrarnas äktenskap vid barnets födelse. Om föräldrarnas äktenskap upphävs eller upplöses före barnets födelse ska den lag som gällde då äktenskapet upphävdes/upplöstes tillämpas. Det gäller också i fall när faderskap till ett barn som fötts inom äktenskapet bestrids samt vid val av barnets namn.

Släktskap i fråga om barn som föds utanför äktenskapet fastställs i enlighet med den lag som varit barnets nationella lag sedan födelsen och som reglerar erkännande av släktskap och dess effekter samt invändning mot erkännande av släktskap. Om barnet har fler än ett medborgarskap utöver rumänskt medborgarskap tillämpas den lag i fråga om medborgarskap som är mest fördelaktig för barnet.

Se artiklarna 2603–2606 i civillagen.

3.4.2 Adoption

De materiella villkor som ska uppfyllas för att en adoption ska kunna genomföras fastställs i enlighet med adoptivföräldrarnas och det adopterade barnets nationella lagstiftningar. Alla obligatoriska villkor i båda systemen måste också uppfyllas, i enlighet med vad som fastställs i de två nationella lagstiftningarna. De materiella villkor som gäller när makar adopterar tillsammans, eller när en make adopterar den andra makens barn, fastställs i enlighet med den lag som reglerar de allmänna effekterna av äktenskap.

Effekterna av adoption, förhållandena mellan adoptivföräldern och det adopterade barnet och upphävande av adoption regleras av adoptivföräldrarnas nationella lagstiftning eller, om båda makarna är adoptivföräldrar, av den lag som reglerar de allmänna effekterna av äktenskap.

Adoptionens form regleras av lagen i det land där adoptionen genomförs.

Se artiklarna 2607–2610 i civillagen.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

De materiella villkor som måste uppfyllas för att äktenskap ska kunna ingås fastställs i enlighet med den nationella lagstiftning som gäller för var och en av makarna då äktenskapet ingås.

Äktenskapets form fastställs i enlighet med lagstiftningen i det land där äktenskapet ingås.

Samma lag som reglerar de rättsliga kraven för ingående av äktenskap gäller också för ogiltigförklarande av äktenskap och effekterna av ogiltigförklarandet.

Äktenskapets allmänna effekter regleras av lagen på den plats där makarna har sin hemvist, och i avsaknad av gemensam hemvist, av lagen på den plats där båda makar är medborgare. Om makarna inte har samma medborgarskap tillämpas lagen i det land där äktenskapet ingicks.

Se artiklarna 2585–2589 i civillagen.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Rumänien tillämpar Rom III-förordningen.

Enligt den nationella lagstiftningen får makar upprätta avtal om vilken av följande lagar som ska tillämpas på äktenskapsskillnaden: lagen i det land där makarna har sin gemensamma hemvist när de sluter avtalet om vilken lag som ska tillämpas, lagen i det land där makarna senast hade gemensam hemvist om minst en av dem fortfarande bor där när de sluter avtalet om vilken lag som ska tillämpas, lagen i ett land där minst en av makarna är medborgare, lagen i ett land där makarna har varit bosatta i minst tre år eller rumänsk lag.

Makarnas avtal om vilken lag som ska tillämpas på deras äktenskapsskillnad kan upprättas eller ändras senast den dag då talan väcks hos den myndighet som ska fatta beslut i ärendet. Domstolen ska emellertid senast vid den första domstolsförhandling till vilken makarna kallats notera makarnas överenskommelse.

Om makarna inte själva beslutar vilken lag som ska tillämpas på äktenskapsskillnaden är följande lag tillämplig: lagen i det land där makarna har gemensam hemvist när de lämnar in sin ansökan om äktenskapsskillnad, i avsaknad av gemensam hemvist, lagen i det land där makarna senast hade gemensam hemvist om minst en av makarna har sin hemvist där när ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in, i annat fall, lagen i det land där makarna har gemensamt medborgarskap när de ansöker om äktenskapsskillnad, om makarna inte har gemensamt medborgarskap, lagen i det land där makarna senast hade gemensamt medborgarskap om minst en av dem fortfarande är medborgare där när ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. I alla andra fall tillämpas Rumäniens lagstiftning.

I händelse av hemskillnad tillämpas samma lag som för äktenskapsskillnad.

Se artiklarna 2597–2602 i civillagen.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Den lag som gäller för underhållsskyldighet fastställs i enlighet med bestämmelserna i EU-rätten (artikel 2612 i civillagen).

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Makarna väljer själva vilken lag som ska gälla för deras personliga förhållanden (lagen där en av makarna har sin hemvist när valet görs, den lag som reglerar medborgarskap för en av makarna när valet görs eller lagen på den plats där makarna har sin första gemensamma hemvist efter äktenskapets ingående). Denna lag reglerar offentliggörande och verkställande gentemot tredje part samt, eventuellt i samverkan med lagstiftningen på den plats där valet görs, formaliteterna för makarnas val av tillämplig lagstiftning.

En överenskommelse om tillämplig lagstiftning kan upprättas före äktenskapets ingående, när äktenskapet ingås eller under äktenskapet.

De formella kraven fastställs antingen i den lag som makarna valt att tillämpa på sina personliga förhållanden eller i den lag som gäller på den plats där makarnas överenskommelse om tillämplig lagstiftning upprättades. Om makarna inte har valt vilken lagstiftning som ska tillämpas på deras personliga förhållanden tillämpas den lag som reglerar äktenskapets allmänna effekter.

Se artiklarna 2590–2596 i civillagen.

3.7 Arv och testamente

Rumänien tillämpar förordning (EU) nr 650/2012.

Enligt den nationella lagstiftningen ska lagen i det land där den avlidne hade sin hemvist vid tiden för dödsfallet tillämpas på arvet.

En individ kan också välja att tillämpa de arvsrättsliga bestämmelserna i det land där han eller hon är medborgare. Om ett aktivt val av tillämplig lagstiftning har gjorts, reglerar den valda lagstiftningen frågor som har att göra med huruvida förklaringen om val av tillämplig lagstiftning ska anses föreligga och vara giltig.

Upprättande, ändring eller upphävande av ett testamente ska anses giltigt om handlingen uppfyller de formella krav som gäller, antingen när den upprättas, ändras eller upphävs eller när arvlåtaren avlider, i enlighet med en av följande lagar: arvlåtarens nationella lagstiftning, lagen där denna hade sin hemvist, lagen där handlingen upprättades, ändrades eller upphävdes, lagen där den fasta egendomen finns eller den lag som tillämpas av den domstol eller det organ som hanterar förfarandet för överlåtande av de ärvda tillgångarna.

Om det i enlighet med den tillämpliga arvslagen fastställs att en arvinge saknas ska egendom som befinner sig på rumänskt territorium tillfalla rumänska staten, i enlighet med den rumänska lagen om tilldelning av egendom när arvinge saknas.

Se artiklarna 2633–2636 i civillagen.

3.8 Sakrätt

Den lag som gäller på platsen där egendomen befinner sig (lex rei sitae) reglerar följande frågor: innehav, äganderätt och annan sakrätt vad gäller egendom, (när ägandet påbörjas) hävd, (när den rättsliga omständighet som ger upphov till, ändrar eller upphäver denna rättighet inträffar) fastställande, överföring

eller upphävande av sakrätt gällande en egendom som har flyttats, (när ett pantbrev för lös egendom har upprättats) villkoren för giltighet, offentliggörande och effekter i fråga om pantbrev för lös egendom, former för underrättelse och förvärvade rättigheter i fråga om lös egendom, samt (när stöld/export inträffar eller när krav i fråga om detta görs) krav i fråga om stulen eller olagligt exporterad egendom.

Egendom som befinner sig i transit regleras av lagen i det land varifrån det skickades.

Fastställande, överföring eller upphävande av sakrätt som gäller ett transportmedel regleras av följande lagstiftning: lagen i det land vars flagg ett fartyg för eller lagen i det land där ett luftfartyg är registrerat, eller den lag som är tillämplig på transportföretagets organisationsform när arvet gäller järnvägs- eller vägfordon.

Utfärdande av aktier eller obligationer, registrerade på person eller utställda till innehavaren, ska göras enligt den lag som är tillämplig på den utfärdande juridiska personens organisationsform.

Inrättande, innehåll och giltighetstid vad gäller upphovsrätt för immaterialrättsligt material regleras enligt lagen i det land där materialet först offentliggjordes.

Inrättande, innehåll och giltighetstid för industriell äganderätt regleras enligt lagen i det land där deponeringen eller registreringen gjordes eller där ansökan om deponering eller registrering lämnades in.

Se artiklarna 2613–2632 i civillagen.

3.9 Insolvens

Bestämmelser om tillämplig lag återfinns i lag nr 85/2014 om insolvens och förfaranden för att förebygga insolvens, som underlättar tillämpningen av förordning (EG) nr 1346/2000.

Senaste uppdatering: 13/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Slovenien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Den grundläggande lag som innehåller de allmänna internationella privaträttsliga bestämmelserna är lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*, ZMZPP, se Sloveniens officiella kungörelseorgan (Uradni list RS) nr 56/99). Särskilda lagkonflikter regleras genom lagar på flera olika områden (t.ex. lagen om finansiella transaktioner, insolvensförfaranden och obligatorisk avveckling (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, ZFPPIPP)).

1.2 Multilaterala konventioner

De konventioner som Slovenien ratificerar och offentliggör är direkt tillämpliga och har företräde framför nationell lagstiftning. Lagvalsreglerna regleras genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I), som omfattar de medlemsstater som är förpliktade att respektera ändringarna av Romkonventionen av den 19 juni 1980 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobiligatoriska förpliktelser (Rom II). Lagvalsreglerna omfattas även av multilaterala konventioner som antagits genom [Haagkonventionen](#) om internationell privaträtt, som Slovenien undertecknat.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

Lagvalsreglerna omfattas också av bilaterala konventioner om rättsligt bistånd som ingåtts med Österrike, Bulgarien, Tjeckien, Frankrike, Ungern, Mongoliet, Polen, Rumänien och Ryssland. En lista över konventionerna finns på [ministeriets webbplats](#).

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

En domare måste följa lagen om lagkonflikter, men parterna kan komma överens om en lag som de vill att deras rättsförhållande ska omfattas av. I ett sådant fall ska den lag som parterna väljer gälla. Den lag som normalt ska tillämpas enligt lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden tillämpas inte i fall där det med tanke på samtliga omständigheter är tydligt att det inte finns någon betydande koppling till den lag som ska tillämpas för rättsförhållandet i fråga, utan där det finns en betydligt starkare koppling till någon annan lag.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Huvudinställningen till återförvisning anges i artikel 6 i lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden, som föreskriver att slovensk lag ska gälla om utländsk lag tyder på detta, oavsett vad slovensk lag föreskriver. Denna bestämmelse gäller inte när parterna väljer tillämplig lag.

2.3 Ändring i anknytning

En specifik lagvalsregel som omfattar ändring i anknytning definierar vanligtvis även under hur lång tid regeln ska gälla. Vissa anknytningar är förenade med tidsfrister som är avgörande vid valet av tillämplig lag i lagvalsregeln (t.ex. en testators nationalitet vid upprättandet av ett testamente). I andra fall kan en ändring i anknytning däremot innebära att ett annat rättssystem ska gälla. Vid varaktiga förhållanden måste dock principen om redan erkända rättigheter tillämpas.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Den lag som fastställs genom lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden ska inte tillämpas om detta skulle vara oförenligt med grunderna för den slovenska rättsordningen. Begreppet rättsordning är en rättslig standard som genomsyrar rättspraxis. I de flesta fall baseras rättsordningen på landets konstitutionella bestämmelser, de grundläggande principerna i nationella lagar och moraliska principer.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

En domstol eller en annan behörig myndighet fastställer på eget initiativ innehållet i den utländska rätt som ska tillämpas med hjälp av information som den fått om den utländska lagen från justitieministeriet eller undersöker innehållet på annat lämpligt sätt. Parterna får inge en offentlig handling eller ett annat dokument från en behörig utländsk myndighet eller institution om den utländska lagens innehåll. Om innehållet inte kan fastställas i ett visst fall, ska slovensk lag gälla.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) är tillämplig för Slovenien och har företräde framför nationella lagar på det materialrättsliga området. Frågor som inte omfattas av denna förordning regleras i relevanta fall genom bilaterala konventioner. I avsaknad av bilaterala konventioner, ska nationella lagar som reglerar lagkonflikter i avtalsförhållanden (lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden) tillämpas.

Allmän lagvalsregel:

Lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden föreskriver att den lag som de avtalslutande parterna väljer ska tillämpas för avtalet, om inte annat föreskrivs i en lag eller internationell konvention. Parterna kan uttryckligen ange vilken lag de vill ska gälla, och det faktum att en viss lag har valts kan också tydligt framgå av avtalsmässiga bestämmelser och andra omständigheter. Avtalets giltighet undersöks sedan enligt den valda lagen. Om parterna inte har valt någon lag som ska gälla, ska den lag som avtalet har störst anknytning till tillämpas. Om omständigheterna inte visar att någon annan lag ska tillämpas, gäller lagen i det land där den part som är skyldig att utföra de viktigaste delarna av avtalet har sin permanenta vistelse eller huvudsakliga verksamhet.

Anställningsavtal regleras genom lagen i det land där en arbetstagare vanligen utför sitt arbete. Om parterna kommer överens om att tillämpa en annan lag i ett anställningsavtal, får de inte bortse från obligatoriska bestämmelser om skydd för arbetstagares rättigheter som föreskrivs i den nationella lag som skulle ha tillämpats om parterna inte hade valt en annan lag.

Ett konsumentavtal är ett avtal som avser överföring av varor, rättigheter och/eller tjänster till en konsument. En konsument är en person som köper varor, rättigheter eller tjänster, främst för eget bruk eller för hushållsbruk. Ett konsumentavtal inbegriper inte transportavtal eller avtal för tillhandahållande av tjänster till en konsument när ett avtal genomförs utanför det land som konsumenten har sin permanenta hemvist. Oaktat bestämmelserna i lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden, omfattas ett konsumentavtal av lagen i konsumentens boendeland om avtalet ingåtts till följd av ett erbjudande eller reklam i detta land, om konsumenten vidtagit nödvändiga åtgärder för att ingå avtalet i detta land, om konsumenten är en avtalslutande part eller ombudet tar emot konsumentens beställning i detta land, om försäljningsavtalet ingicks i ett annat land, om konsumenten gjorde beställningen i ett annat land, eller om resan anordnades av säljaren med avsikt att främja ingåendet av sådana avtal.

I ovan nämnda fall får de avtalslutande parterna inte enas om en lag som åsidosätter de obligatoriska bestämmelser om konsumentskydds rättigheter som gäller i det land där konsumenten har sin hemvist.

Avtal som rör fast egendom omfattas alltid av lagen i det land där den fasta egendomen finns.

Om de avtalslutande parterna inte avtalat annat, gäller den allmänna lagvalsregeln förhållandet mellan dessa även när det gäller att besluta från vilken tidpunkt köparen av en lös egendom har rätt till produkterna och frukterna av denna och från vilken tidpunkt köparen bär riskerna för föremålet i fråga.

Om de avtalslutande parterna inte avtalat annat, ska leveransmetod och nödvändiga åtgärder vid nekad leverans omfattas av lagen i det land i vilket föremålet skulle ha levererats.

När det gäller verkningarna av en överlåtelse av en fordran eller övertagande av skuld, ska den rättsliga ställningen för gäldenärer eller borgenärer som inte är direkt involverade i överlåtelsen eller övertagandet omfattas av samma lag som själva överlåtelsen eller övertagandet.

Tillämplig lag för den viktigaste rättshandlingen omfattar även andra rättshandlingar, om inte annat avtalats.

Lagen i det land där gäldenären har sin hemvist eller sitt permanenta huvudkontor tillämpas för ensidiga rättshandlingar.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Enligt lagvalsreglerna ska nationell lag gälla för utomobligatoriska förpliktelser som inte regleras i en internationell konvention eller i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

Lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden föreskriver att lagen i det land där en handling äger rum ska tillämpas för utomobligatoriska förpliktelser. Lagen i det land där verkningarna uppstår ska tillämpas när denna lag är mer fördelaktig för offret, förutsatt att offret borde eller skulle ha kunnat förutse platsen för verkningarna. Om en sådan lag inte har nära anknytning till rättsförhållandet utan bara anknytning till en annan lag, ska den senare lagen tillämpas.

Om en händelse som ger upphov till ersättningsansvar sker på ett fartyg på öppet hav eller på ett flygplan, ska den tillämpliga lagen presumeras vara lagen i fartygets eller flygplanets registreringsland.

3.3 Personalstatut

Om en slovensk medborgare också är medborgare i ett annat land, betraktas denna endast som slovensk medborgare enligt lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden. Om en person som inte är slovensk medborgare är medborgare i ett eller flera länder, ska lagen i det land där personen har sin hemvist gälla enligt lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden. Om en person inte har sin hemvist i något av de länder som han eller hon är medborgare i, ska lagen i det land som personen har störst anknytning till gälla enligt lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden.

Om en person inte har något medborgarskap eller om hans eller hennes nationalitet inte kan fastställas, ska lagen i det land där han eller hon har sin hemvist tillämpas. Om en person inte har någon hemvist eller om någon sådan inte kan fastställas, ska lagen i det land där han eller hon har sin tillfälliga hemvist tillämpas. Om inte ens tillfällig hemvist kan fastställas, ska slovensk lag gälla.

Lagen i en persons medborgarskapsland ska tillämpas vid byte av personnamn.

Lagen i en persons medborgarskapsland ska tillämpas för en fysisk persons rättskapacitet att ingå avtal. En fysisk person som enligt lagen i hans eller hennes medborgarskapsland inte har rättskapacitet att ingå avtal ska presumeras ha sådan kapacitet om den har sådan enligt lagen i det land där skyldigheten uppstod. Förlust eller begränsningar av en fysisk persons rättskapacitet omfattas av lagen i personens medborgarskapsland.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Hur förmyndare utses och hur förordnandet upphävs samt förhållandet mellan förmyndaren och den omyndige (myndlingen) regleras genom lagen i myndlingens medborgarland. Tillfälliga hälso- och sjukvårdsåtgärder som vidtas till förmån för en utländsk eller statslös person i Slovenien regleras i slovensk rätt och gäller fram till det att ett behörigt land beslutar om åtgärden eller upphäver denna, enligt vad som är lämpligt. Denna regel omfattar även egendomsskydd för en utländsk eller statslös person som befinner sig i Slovenien.

Förhållanden mellan föräldrar och barn regleras genom lagen i parternas medborgarland. Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder, ska lagen i det land där de alla har sin hemvist gälla. Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder och inte har sin hemvist i samma land, ska lagen i barnets medborgarskapsland gälla.

Förfarandet för att erkänna, fastställa och bestrida fader- eller moderskap regleras i lagen i barnets medborgarskapsland.

Skyldigheten att ge underhåll till blodsförvanter, med undantag för barns föräldrar, och skyldigheten att ge underhåll till släktingar genom giftermål (dvs. inte släktingar genom blodsband) regleras i lagen i den underhållsbegärande personens medborgarskapsland.

Processen för legitimering av barn regleras i lagen i föräldrarnas medborgarskapsland eller i lagen i den ena förälderns land enligt vilken adoption är tillåtet om föräldrarna inte är medborgare i samma land. Samtycke till legitimering innebär att en annan person eller ett nationellt organ omfattas av lagen i barnets medborgarskapsland.

3.4.2 Adoption

Villkoren för adoption och upphörande av sådan fastställs i lagen i adoptantens och adoptivbarnets medborgarskapsland. Om adoptanten och adoptivbarnet är medborgare i olika länder, ska villkoren för adoption och upphörande av sådan fastställas gemensamt av medborgarskapsländerna. Om äkta makar adopterar tillsammans, regleras villkoren för adoption och för upphörandet av sådan genom lagen i adoptivbarnets medborgarskapsland och även lagen i

den andra makens medborgarskapsland. Adoptionsformen regleras genom lagen i det land där adoptionen ägt rum. Rättsverkningarna av adoption regleras genom lagen i adoptantens och adoptivbarnets medborgarskapsland när adoptionen beviljades. Om en adoptant och ett adoptivbarn är medborgare i olika länder, ska lagen i det land där de har sin hemvist gälla. Om en adoptant och ett adoptivbarn är medborgare i olika länder och inte har sin hemvist i samma land, ska lagen i adoptivbarnets medborgarskapsland gälla.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Villkoren för att ingå äktenskap regleras genom lagen i respektive persons medborgarskapsland när äktenskapet ingås. Äktenskapsformen regleras genom lagen i det land som äktenskapet ingicks i. Ogiltiga äktenskap regleras genom den lag enligt vilken äktenskapet ingicks i enlighet med de lagvalsregler som anges ovan.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden innehåller inga särskilda bestämmelser om ogifta/sammanboende par. Eftersom verkningarna av partnerskap mellan ogifta/sammanboende par är desamma som för gifta par, kan äktenskapsbestämmelserna eventuellt även omfatta partnerskap mellan ogifta/sammanboende par.

Förmögenhetsförhållanden mellan två personer som lever tillsammans som ogifta/sammanboende, regleras genom lagen i medborgarskapslandet. Om personerna är medborgare i olika länder, ska lagen i det land där de har sin gemensamma hemvist tillämpas. Avtalsmässiga förmögenhetsförhållanden mellan personer som lever tillsammans som ogifta/sammanboende regleras genom den lag som är tillämplig för förmögenhetsförhållandet när avtalet ingås. Lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden innehåller inga särskilda bestämmelser om registrerade partnerskap mellan personer av samma kön och villkoren för dessa. Eftersom samkönade partnerskap får samma verkningar som äktenskap, kan eventuellt samma bestämmelser som för äktenskap tillämpas.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Skilsmässa regleras genom lagen i det land som båda makar är medborgare i när skilsmäsoansökan inges. Om makarna är medborgare i olika länder när skilsmäsoansökan inges, regleras skilsmässan i båda makars medborgarskapsländer. Om skilsmässan inte kan genomföras utifrån dessa bestämmelser, omfattas skilsmässan av slovensk lag, om någon av makarna hade sin hemvist i Slovenien när skilsmäsoansökan ingavs. Om en av makarna är slovensk medborgare men inte har sin hemvist i landet och om skilsmässan inte kan genomföras utifrån tidigare nämnda bestämmelse, omfattas skilsmässan av slovensk rätt.

Lagen om internationell privaträtt och därtill hörande förfaranden innehåller inga specifika bestämmelser om upphävande av samkönade partnerskap. Eftersom samkönade partnerskap får samma verkningar som äktenskap, kan eventuellt samma bestämmelser som för skilsmässa tillämpas.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Förhållanden mellan föräldrar och barn regleras genom lagen i parternas medborgarland. Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder, ska lagen i det land där de alla har sin hemvist gälla. Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder och inte har sin hemvist i samma land, ska lagen i barnets medborgarskapsland gälla.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Enskild egendom och förmögenhetsförhållanden mellan makar regleras i lagen i medborgarskapslandet. Om makarna är medborgare i olika länder, ska lagen i det land där de har sin hemvist tillämpas. Om makarna har vare sig samma nationalitet eller hemvist i samma land, ska lagen i det land där de hade sin senaste gemensamma hemvist tillämpas. Om tillämplig lag inte kan fastställas enligt dessa regler, ska den lag som de har störst anknytning till tillämpas. Avtalsmässiga förmögenhetsförhållanden mellan makar regleras genom lagen i det land som deras enskilda och gemensamma ägande omfattades av när avtalet ingicks. I de fall då lagen föreskriver att makar får välja vilken lag som ska tillämpas för deras ägandeavtal, ska den lag som de väljer gälla. Om ett äktenskap ogiltigförklaras eller upplöses, ska samma lagvalsregler som gäller för enskild egendom och förmögenhetsförhållanden mellan makar tillämpas för enskilt och gemensamt ägande.

3.7 Arv och testamente

Arv regleras genom lagen i det land som en avliden person var medborgare i vid dödsfallet. Testamentsbehörigheten regleras genom lagen i det land som testatorn var medborgare i när testamentet upprättades.

Testamentets form är giltig om den är giltig enligt något av följande rättssystem: lagen i det land där testamentet upprättades, lagen i det land som testatorn var medborgare i när testamentet upprättades eller vid dödsfallet, lagen i det land där testatorn hade sin hemvist när testamentet upprättades eller vid dödsfallet, slovensk lag eller lagen i det land där den fasta egendomen finns, i fråga om fast egendom.

Ett testamente kan återkallas om detta är tillåtet enligt någon av de lagar enligt vilka upprättandet av testamentet skulle vara giltigt, enligt ovan.

3.8 Sakrätt

Förmögenhetsförhållanden och andra sakrätter omfattas av lagen i det land där föremålet finns. Förmögenhetsförhållanden i fråga om fraktade föremål regleras genom lagen i destinationslandet. Förmögenhetsförhållanden avseende transportfordon, regleras genom lagen i det land där dessa finns, om inte annat föreskrivs i slovensk rätt.

3.9 Insolvens

Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden är direkt tillämplig i Slovenien i frågor som omfattas av dess behörighet och i EU:s medlemsstater. I de fall då förordningen inte är tillämplig, ska slovensk nationell lag gälla, nämligen lagen om finansiella transaktioner, insolvensförfaranden och obligatorisk avveckling (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, ZFPPIPP, UL RS, ZFPPIPP-UPB7, nr 63/2013).

I denna lag finns ett kapitel om insolvensförfaranden med internationella inslag som innehåller allmänna regler om insolvensförfaranden med internationella inslag, reglerar utländska borgenärers och förvaltares tillträde till nationella domstolar och reglerar samarbetet med utländska domstolar och utländska förvaltare. Det reglerar även erkännanden av utländska insolvensförfaranden och tillfälliga åtgärder, parallellåtgärder till följd av insolvens och vilken lag som ska tillämpas för insolvensförfarandens verkningar.

En nationell domstol som har domsrätt i nationella insolvensförfaranden kan besluta om erkännande av utländska förfaranden och samarbete med utländska domstolar. Lokala nationella domstolar som har behörighet i nationella insolvensförfaranden är 1. domstolen i det land där gäldenären är etablerad om gäldenären är en nationell juridisk enhet eller entreprenör i Slovenien, 2. domstolen i det land där gäldenärens filial har sin huvudsakliga verksamhet om gäldenären är en utländsk person med filial i Slovenien och 3. Ljubljanas distriktsdomstol i andra fall (Okrožno sodišče v Ljubljani).

Den allmänna regeln när det gäller den lag som reglerar insolvensförfarandens rättsverkningar är att lagen i det land där förfarandena förs ska gälla, om inte annat föreskrivs i lagen i särskilda fall. Lagen om finansiella transaktioner, insolvensförfaranden och obligatorisk avveckling innehåller regler om tillämplig lag i fråga om avtal som rör användning av förvärvat fast egendom, för vilka lagen i det land där den fasta egendomen finns ska tillämpas. Lagen om

registrerade rättigheter (lagen i det land som har behörighet att förvalta registret) innehåller särskilda bestämmelser om den lag som ska tillämpas för betalningssystem och finansiella marknader (landets lag avseende sådana betalningssystem/finansiella marknader), den lag som ska tillämpas för kompensationsavtal och återköpsavtal samt lagen om anställningsavtal.

Senaste uppdatering: 17/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Vilken lag är tillämplig? - Sverige

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Svensk internationell privaträtt är endast delvis kodifierad och består av en blandning av lag och rättspraxis. Den lagstiftning som finns syftar huvudsakligen till att införliva internationella konventioner som Sverige har anslutit sig till. De viktigaste reglerna på området är:

Äktenskap och barn

3 kap. 4, 6 §§ lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (IÄL)

9, 12, 13 §§ förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap (NÄF)

2 § lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption (IAL)

2, 3, 6 §§ lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor (IFL).

3–5 §§ lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden (LIMF)

1 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention och artikel 15–22 i den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (1996 års Haagkonvention)

artikel 15 rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen) och 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

Arv

Arikklarna 20–38 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juni 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg

Avtal och köp

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I-förordningen)

79–87 §§ växellagen (1932:130)

58–65 §§ checklagen (1932:131)

Lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker (IKL)

25a, 31a, 42a §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL)

Lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal

13 kap. 4 § och 14 kap. 2 § sjölagen (1994:1009)

14 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden

1 kap. 4 § lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt

3 kap. 14 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler

48 § konsumentköplagen (1990:932)

Skadeståndsrätt

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II-förordningen)

8, 14, 38 §§ trafikskadelagen (1975:1410)

1 § lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning

1 § lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige

Insolvensrätt

Artikel 4, 8–11, 14, 15, 28, 43 rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvens-förfaranden (insolvensförordningen)

(Europaparlamentet och rådet har antagit en reviderad insolvensförordning som träder i kraft sommaren 2015.)

1, 3, 5–8 §§ lag (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge

1, 4–9, 13 §§ lag (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge

1, 3–8, 12 §§ lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

1, 4–9, 13, 14 §§ lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land

1.2 Multilaterala konventioner

Sverige är part till följande multilaterala internationella konventioner som innehåller regler om tillämplig lag. Eftersom Sverige intar ett dualistiskt synsätt i förhållande till internationella traktater är dessa multilaterala konventioner också införlivade i nationell lag. Se ovan.

Nationernas Förbund

1930 års konvention för lösande av vissa lagkonflikter på växelrättens område

1931 års konvention för lösande av vissa lagkonflikter på checkrättens område

Haagkonferensen för internationell privaträtt

1955 års konvention om tillämplig lag på internationella köp av lösa saker

1961 års konvention om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden

1996 års konvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn

2007 års protokoll om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

EU

1980 års konvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I-förordningen har ersatt konventionen för avtal som har ingåtts från och med den 17 december 2009)

Nordiska konventioner

1931 års överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (senast ändrad genom 2006 års ändringsöverenskommelse).

1933 års konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs (den nordiska konkurskonventionen).

1934 års konvention mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om arv, testamente och bouppteckning (senast ändrad genom 2012 års ändringsöverenskommelse)

1974 års miljöskyddskonvention mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Det finns ingen regel i svensk rätt som föreskriver att en domstol ex officio måste tillämpa utländsk rätt. Frågan har huvudsakligen reglerats i praxis och en skiljelinje synes här gå mellan dispositiva mål och indispositiva mål. I dispositiva tvistemål, dvs. tvister om sådant som parterna kan förlikas om, synes det vara nödvändigt att en part åberopar utländsk rätt för att den ska tillämpas. Det finns flera rättsfall med klar anknytning till utlandet i vilka svensk rätt utan vidare tillämpats eftersom ingen av parterna åberopat utländsk rätt. I indispositiva tvistemål däremot, exempelvis i mål om fastställande av faderskap, finns exempel där domstolarna ex officio tillämpat utländsk rätt.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Huvudinställningen i svensk internationell privaträtt är negativ till renvoi. Undantag görs dock i 79 § 2 st. växellagen och 58 § 2 st. checklagen såvitt gäller utländsk medborgares behörighet att ingå växel- eller checkförbindelse. Förklaringen är att dessa bestämmelser bygger på internationella konventioner. Vidare görs undantag i 9 § 2 st. lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land. Slutligen accepteras, såvitt äktenskaps giltighet till formen, renvoi i 1 kap. 7 § 1 st. lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

2.3 Ändring i anknytning

Svensk internationell privaträtt saknar en generell regel för betydelsen av ändring i anknytning utan frågan regleras specifikt i varje enskild lag. Exempelvis gäller enligt 4 § 1 st. lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden att "[h]ar tillämplig lag inte bestämts genom avtal, gäller lagen i den stat där makarna tog hemvist *när de gifte sig*" och enligt 4 § 2 st. i samma lag att "[o]m båda makarna *senare har tagit hemvist i en annan stat* och varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag".

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Det anses vara en allmän princip i den svenska internationella privaträtten att en bestämmelse i utländsk rätt inte får tillämpas om tillämpningen skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen här i riket. Bestämmelser med den innebörden återfinns också i många internationellt privaträttsliga författningar. Man kan därav dock inte dra slutsatsen att ett ordre public-förbehåll förutsätter stöd i lag. Det finns ytterst få avgöranden där utländsk rätt inte ansetts kunna tillämpas med hänvisning till ordre public..

Att bestämma vilka svenska rättsregler som är internationellt tvingande är normalt en uppgift för rättstillämpningen.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Om domstolen inte känner till innehållet i den främmande lag som enligt dess bedömning är tillämplig, har den två alternativ att välja mellan. Antingen ombesörjer den själv utredningen eller så anmodar den part att anskaffa upplysningarna. Vilket alternativ som väljs är en lämplighetsfråga. Om domstolen själv ombesörjer utredningen kan den ta hjälp av Justitiedepartementet. Allmänt kan sägas att i indispositiva tvistemål bör domstolen vara mer aktiv medan den i dispositiva tvistemål i större utsträckning kan överlåta utredningen åt parterna.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Sverige är part till 1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. På vissa områden finns särskilda lagvalsregler. Rom I-förordningen har ersatt konventionen för avtal som har ingåtts från och med den 17 december 2009.

För avtal om **köp av lösa saker** gäller lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker, som utgör ett införlivande av 1955 års Haagkonvention om tillämplig lag på internationella köp av lösa saker. Lagen går före Rom I-förordningens regler. Den omfattar dock inte konsumentköp. Enligt 3 § får köpare och säljare avtala om tillämplig lag. Enligt 4 § gäller, om parterna inte valt tillämplig lag, lagen i det land där säljaren har sin hemvist. Undantag från denna regel görs för de fall säljaren mottagit beställningen i köparens hemvistland samt för köp på börs eller auktion.

I vissa **konsumentförhållanden** görs också undantag från Rom I-förordningens regler. I 48 § konsumentköplagen (1990:932), 14 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, 1 kap. 4 § lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt och 3 kap. 14 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler finns särskilda regler som syftar till att skydda konsumenterna från lagvalsavtal. Enligt dessa bestämmelser ska under vissa omständigheter lagen i ett EES-land tillämpas om den lagen ger konsumenten ett bättre skydd.

För **växel och check** finns särskilda regler i 79–87 §§ växellagen (1932:130) och 58–65 §§ checklagen (1932:131). Dessa bygger på 1930 års Genèvekonvention för lösande av vissa lagkonflikter på växelrättens område och 1931 års Genèvekonvention för lösande av vissa lagkonflikter på checkrättens område.

För vissa avtal om **skadeförsäkring** gäller lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Frågan om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser regleras i Rom II-förordningen.

3.3 Personalstatut

I svensk internationell privaträtt har medborgarskapet traditionellt ansetts vara det avgörande anknytningsmomentet för att fastställa personalstatutet. Det finns numera så många exempel på att medborgarskap fått ge vika för hemvist som huvudsakligt anknytningsmoment att det är tveksamt om man ens längre kan tala om ett huvudsakligt anknytningsmoment för personalstatutet. I svensk internationell privaträtt anses personalstatutet huvudsakligen omfatta frågor om rättsbehandlingsförmåga och namn.

Enligt 1 kap. 1 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap ska **rätten att ingå äktenskap** inför svensk myndighet i princip prövas enligt svensk lag om mannen eller kvinnan är svensk medborgare eller har hemvist här. För nordiska förhållanden gäller en liknande reglering i 1 § förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

Om **förmynderskap och förvaltare** finns särskilda regler i 4 och 5 kap. lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt i 14–21a §§ förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap. Beträffande tillämplig lag på **rätten att ingå avtal** finns en partiell reglering i art. 13 Rom I-förordningen. För rätten att ingå växel- eller checkförbindelse finns särskilda bestämmelser i 79 § växellagen och 58 § checklagen.

Beträffande **processbehörighet** finns en särskild regel i 11 kap. 3 § rättegångsbalken enligt vilken en utlänning som i sitt hemland är oförmögen att föra talan har rätt att göra det i Sverige om han är behörig därtill enligt svensk rätt.

Namnfrågor anses i svensk internationell privaträtt tillhöra personrätten. Det innebär att exempelvis en makes förvärv av den andra makens namn inte kvalificeras som en fråga om äktenskapets rättsverkningar i personligt hänseende. Enligt 50 § namnlagen (1982:670) gäller denna inte på svenska medborgare som har hemvist i Danmark, Norge eller Finland. Därav kan man e contrario dra slutsatsen att den gäller för övriga svenska medborgare. Lagen gäller enligt 51 § också för utländska medborgare som har hemvist i Sverige.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

Svensk materiell rätt skiljer inte mellan **oäkta och äkta barn** och den svenska internationella privaträtten har heller inga särskilda lagvalsregler för att avgöra om ett barn ska anses vara fött inom eller utom äktenskapet och om det senare kan "legitimeras".

Beträffande tillämplig lag för fastställelse av **faderskap** gäller olika regler för faderskapspresumtion och fastställelse av faderskap i domstol.

Faderskapspresumtion regleras i 2 § lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor. Enligt denna ska en man som är eller har varit gift med ett barns mor anses som barnets far, då det följer av lagen i den stat där barnet vid födelsen fick hemvist eller, om inte någon ska anses som barnets far enligt den lagen, då det följer av lagen i en stat där barnet vid födelsen blev medborgare. Fick barnet vid födelsen hemvist i Sverige, ska frågan dock alltid bedömas enligt svensk lag. Om faderskap måste fastställas i domstol ska rätten tillämpa lagen i det land där barnet hade sin hemvist när målet avgörs i första instans. Enligt 2 § 1 st. lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande **adoption** ska vid en ansökan om adoption svensk domstol tillämpa svensk rätt. I 2 § 2 st. samma lag stadgas dock att om ansökningen avser ett barn under arton år, ska särskilt beaktas, huruvida sökande eller barnet genom medborgarskap eller hemvist eller på annat sätt har anknytning till en främmande stat och det skulle medföra avsevärd olägenhet för barnet, om adoptionen inte blir gällande i den staten.

Vad gäller rättverkningarna av adoption gäller att när ett utländskt adoptionsbeslut gäller i Sverige anses adoptivbarnet som adoptantens barn i ett svenskt äktenskap i fråga om vårdnad, förmynderskap och underhåll. Beträffande arvsrätt föreskrivs likställdhet mellan adoptivbarn och adoptantens barn i äktenskap endast om adoptionen ägt rum i Sverige. Om adoptionen har ägt rum utomlands prövas adoptivbarns rätt till arv enligt den lag som i övrigt tillämpas på rätt till arv, dvs. medborgarskapets lag.

Frågan om tillämplig lag på **underhåll** till barn regleras i 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet. Huvudregeln är att underhållsskyldigheten regleras av lagen i den stat där barnet har sin hemvist. Om barnet inte kan få underhåll från den underhållsskyldige enligt den lagen, ska domstolslandets lag tillämpas. Om barnet inte kan få underhåll från den underhållsskyldige enligt någon av dessa lagar, ska, om de båda är medborgare i samma stat, lagen i den staten tillämpas.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

Beträffande **rätten att ingå äktenskap** se ovan 3.3. Enligt huvudregeln anses ett äktenskap **giltigt till formen** om det är giltigt i det land där det ingicks, se 1 kap. 7 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Äktenskapets rättsverkningar kan delas in i två huvudgrupper, de personliga och de som avser makars förmögenhetsförhållanden (se nedan under III.6.). Till äktenskapets personliga rättsverkningar torde först och främst frågan om makars inbördes underhållsskyldighet räknas. I svensk internationell privaträtt anses inte frågor om makes arvsrätt, makes förvärv av den andra makens namn och makes skyldighet att försörja den andra makens barn vara rättsverkningar av äktenskapet, utan den tillämpliga lagen bestäms av de lagvalsregler som är tillämpliga för arv, namn etc.

Frågan om tillämplig lag på **underhåll till make** regleras i 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet. Huvudregeln är att underhållsskyldigheten regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist. Om någon av makarna motsätter sig tillämpning av den lagen och lagen i en annan stat, särskilt den stat där de senast hade gemensam hemvist, har närmare anknytning till äktenskapet, ska dock lagen i den andra staten tillämpas.

På frågan om **äktenskapsskillnad** tillämpas enligt 3 kap. 4 § 1 st. lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap svensk rätt vid svensk domstol. Enligt andra stycket i samma paragraf görs undantag om båda makarna är utländska medborgare och inte någon av dem har hemvist i Sverige sedan minst ett år.

I svensk materiell rätt finns inte rättsinstitutet **hemskillnad och återgång av äktenskap**. Det finns heller inga allmänt tillämpliga lagvalsregler som är tillämpliga på sådana fall. För nordiska förhållanden gäller enligt 9 § förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap att domstolen vid fall av hemskillnad ska tillämpa sin egen lag.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Frågor om tillämplig lag för makars förmögenhetsförhållanden regleras i lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden (LIMF). Enligt 3 § LIMF kan makar eller blivande makar genom skriftligt avtal välja att antingen lagen i ett land där minst en av dem när avtalet ingicks hade hemvist eller var medborgare ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden.

Om makarna inte ingått ett giltigt lagvalsavtal ska enligt 4 § LIMF lagen i det land där de tog hemvist när de gifte sig tillämpas. Om båda makarna senare har tagit hemvist i en annan stat och varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag. Har båda makarna tidigare under äktenskapet haft hemvist i den staten eller är båda makarna medborgare i den staten, tillämpas dock den statens lag så snart de har tagit hemvist i där.

Enligt 5 § LIMF gäller att ett lagvalsavtal är giltigt, om det stämmer överens med den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden när rättshandlingen företas. Ingås lagvalsavtalet före äktenskapet, är det giltigt, om det stämmer överens med den lag som blir tillämplig när makarna ingår äktenskap. Lagvalsavtalet ska vidare anses giltigt till formen, om det uppfyller formkraven enligt lagen i den stat där den företas eller där makarna då har hemvist.

För nordiska förhållanden gäller särskilda regler enligt förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

3.7 Arv och testamente

I fråga om lagval vid arv och testamente gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg. Lagvalsreglerna i förordningen gäller oavsett om den internationella anknytningen finns i förhållande till en medlemsstat eller någon annan stat.

För ett testamentes formella giltighet gäller dock särskilda bestämmelser enligt 2 kap. 3 § lagen (2015:xxx) om arv i internationella situationer, som införlivar 1961 års Haag-konvention om lagkonflikter i fråga om formen för testamenteriska förordnanden. Ett testamente ska anses giltigt om det uppfyller formkraven i lagen på den ort där det upprättades eller den ort testatorn vid upprättandet eller vid sin död hade hemvist eller var medborgare. Ett testamente som avser fast egendom ska också anses giltigt till formen, om det uppfyller formkraven i lagen på den ort där egendomen finns. Motsvarande regler gäller för en återkallelse av testamente. En återkallelse ska också anses giltig om den uppfyller formkraven i någon av de lagar enligt vilka testamentet var giltigt till formen.

3.8 Sakrätt

På sakrättsens område finns skrivna lagvalsregler endast för vissa fall avseende fartyg och luftfartyg, finansiella instrument och olagligt bortförda kulturföremål, samt beträffande vissa situationer reglerade i den nordiska konkurskonventionen och insolvensförordningen.

De sakrättsliga verkningarna av exempelvis ett köp eller förpantning avseende såväl fast som lös egendom ska bedömas enligt lagen i det land egendomen befinner sig vid tidpunkten för köpet eller förpantningen. Enligt denna lag ska bedömas vilka slags sakrätter som överhuvudtaget kan finnas, på vilket sätt sakrätten i fråga uppkommer och upphör att gälla, vilka formkrav som gäller samt vilka rättigheter mot tredje man en viss sakrätt ger.

Beträffande utländska säkerhetsrätter har i rättspraxis slagit fast att om säljaren vid tidpunkten för säkerhetsrättens uppkomst kände till att föremålet skulle flyttas till Sverige (och säkerhetsrätten inte gäller här) borde hon eller han ha skaffat sig en säkerhetsrätt som i stället uppfyller den svenska rättens krav. Vidare bör den utländska säkerhetsrätten inte tillerkännas rättsverkningar sedan en tid förflutit efter att egendomen förts till Sverige. Den utländska borgenären har då haft tid att antingen skaffa sig ny säkerhet eller driva in sin fordran.

3.9 Insolvens

I en svensk konkurs ska svensk rätt tillämpas på själva förfarandet och på övriga konkursrättsliga frågor, t.ex. förutsättningarna för försättande i konkurs.

I förhållande till de nordiska länderna finns särskilda bestämmelser om tillämplig lag som är baserade på 1933 års nordiska konkurskonvention och som införlivats i svensk rätt genom lagar från 1981. I förhållande till Finland tillämpas dock insolvens-förordningen, se nedan, och i förhållande till Island tillämpas bestämmelser i tidigare lagar från 1934. Huvudregeln i konventionen är att ett konkurs-förfarande i en fördragsslutande stat (konkurslandet) ska omfatta även gäldenären tillhörig egendom som finns i en annan fördragsslutande stat. I fråga om sådan egendom ska som huvudregel konkurslandets lag tillämpas vad gäller frågor om bl.a. gäldenärens rätt att råda över sin egendom och vad som ingår i konkursboet.

Särskilda regler för förhållandet till andra medlemsstater i EU finns i insolvensförordningen .

Senaste uppdatering: 23/09/2015

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.